

“तामा फलाम मध्य पहाडी बाटो हाम्रो सहारा,
समुन्नत र समतामुलक समाज निर्माण भूर गाविसको नारा”

गाउँ विकास आवधिक योजना

(२०७१/२०७२-२०७५/२०७६)

भूर गाउँ विकास समिति

जाजरकोट

पहाडी क्षेत्र विकास अभियान जाजरकोट

गाउँ विकास समिति भूर, जाजरकोट

बिषय सूची

शुभकामना	२
१. परिचय	४
१.१ पृष्ठभूमि	४
१.२ गाउँ विकास आवधिक योजना तर्जुमा गर्नुको उद्देश्यहरु	४
१.३ गाउँ विकास आवधिक योजनाको तयारी विधि	४
१.४ गाउँ विकास आवधिक योजना तर्जुमाका सीमा	५
२. गा.वि.स.को परिचय, स्थिति विश्लेषण, सबल पक्ष, सवाल/मुद्दा, अवसर र चुनौतिहरु	५
२.१ भू-गा.वि.स.को संक्षिप्त परिचय	५
२.२ स्थिति विश्लेषण	६
२.३ सबल पक्ष, सवाल/मुद्दा, अवसर र चुनौति (विश्लेषण)	७
३. दिर्घकालिन सौच, लक्ष्य, विषयगत उद्देश्य, रणनीति र सूचकहरु	१०
३.१ दिर्घकालिन सौच	१०
"तामा फलाम मध्य पहाडी बाटो हाम्रो सहारा,	१०
समुन्नत र समतामूलक समाज निर्माण भू-गाविसको नारा"	१०
३.२ लक्ष्य	१०
४.३. विशिष्ट उद्देश्यहरु :	१०
३.४. गाउँ विकासका रणनीतिहरु	१०
३.५ विषयगतसूचकहरु	१२
४. विषयगत क्षेत्र र सूचकहरु	२५
४.१ विषयगत क्षेत्र, सूचकहरु, समयावधि र जिम्मेवारी	२५
५. जलवायु तथा वातावरण	३०
६. साभ्ना सरोकारका विषयवस्तु	३०
६.१ लैङ्गिक समानता, सामाजिक समावेशीकरण एवं बालमैत्री स्थानीय शासन	३०
७. कार्यक्रमको वित्तीय श्रोत प्रक्षेपण	३१
८. गा.वि.स.को आन्तरिक श्रोत/राजश्व वृद्धिका सम्भावना तथा क्षेत्रहरु	३२
९. आवधिक योजना कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	३२
९.१ अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	३२
१०. सामाजिक, लैङ्गिक परिक्षण	३२
११. जिल्लाको आवधिक योजना, त्रिवर्षीय अन्तरिम योजना र सहश्राव्डी लक्ष्यमा योगदान	३३
१३. जोखिम पक्ष र त्यसको न्यूनिकरण	३५
अनुसूचि १ : गाविसमा काम गरिरहेका विकास साभ्नेदार निकायहरुको विवरण	३६
अनुसूचि २: सुचना विश्लेषण	३७
अनुसूचि ३ : गाविसको संक्षिप्त पार्ष्वचित्र	४४
अनुसूचि ४: बडा तथा वस्तिस्तरबाट आएका आवश्यकताहरु	५३
अनुसूचि ५: गाविसकोश्रोत नक्साहरु	६२
अनुसूचि ६ : गा.वि.स.को संगठन संरचना र संस्थागत सम्बन्ध	६४
अनुसूचि ७: सहभागीहरुको उपस्थिति र प्रतिबद्धता	६५
अनुसूचि ८: कार्यशाला गोष्ठीको उपस्थिति	६५

नेपाल सरकार
संघिय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय
जिल्ला विकास समितिको कार्यालय, जाजरकोट

शुभकामना

स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन २०५५ र नियमावली २०५६ ले प्रदान गरेको अधिकारको क्षेत्र भित्र रही स्थानीय निकायले प्रभावकारी सेवा प्रवाहको लागि योजनावद्ध विकास गर्नुपर्ने मान्यताको आधारमा गाउँ विकास समिति भूरा जाजरकोटले “तामा फलाम मध्य पहाडी वाटो हाग्नो सहारा, समुन्नत र समतामुलक समाज निर्माण भूरा गाविसको नारा” भन्ने दिर्घकालीन सोचका साथ गाउँ विकास आवधिक योजना तर्जुमा गरेकोमा हार्दिक प्रसन्नता व्यक्त गर्दै यस आवधिक योजनाले भूरा गा.वि.स.को समग्र विकासमा सार्थक योगदान पुऱ्याउनसकोस भन्ने शुभकामना व्यक्त गर्दछु । यस कार्यमा सम्बन्धित गा.वि.स.मा रहनु भएका राजनैतिक दल, नागरिक समाज, पत्रकारजगत, सरकारी तथा गैर सरकारी संस्थाहरुले यस आवधिक योजनाले गर्नु पर्ने लक्ष्यहरुलाई हरेक वर्ष योजना तर्जुमा गर्दा, कार्यान्वयन गर्दा र समीक्षा गर्दा पनि आत्मबोध गर्ने, हेक्का राख्ने र समेटेर संगसगै लैजाने कार्यका लागि शुभकामना माफत विशेष अनुरोध गर्न चाहन्छु ।

धन्यवाद !

.....
चक्र बहादुर बुढा

स्थानीय विकास अधिकारी
जिल्ला विकास समितिको कार्यालय
जाजरकोट
मिति : २०७०, फाल्गुण

नेपाल सरकार
संघिय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय
गाउँ विकास समितिको कार्यालय
भूर, जाजरकोट

प्रकाशकीय

स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन २०५५ र नियमावली २०५६ अनुरूप हरेक गा.वि.स.ले गाउँ विकास आवधिक योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ । स्थानीय साधन र श्रोतहरूको अधिकतम परिचालन गरी गाउँ विकासको दीर्घकालिन सोच, उद्देश्य, रणनीति र क्रियाकलापहरू उल्लेखित गर्दै बनाइएको यस गाउँ विकास आवधिक योजनाले गा.वि.स.को समग्र विकासमा सहयोग पुऱ्याउने कुरामा विश्वास गर्दछु । विकेन्द्रीकृत शासन व्यवस्थामा गाउँ विकास आवधिक योजनाले समावेशी र सहभागितात्मक प्रक्रियाबाट यस गा.वि.स.का समुदायहरूको आधारभूत आवश्यकताहरूलाई योजनावद्ध रूपमा सम्बोधन गर्दै जाने विश्वास समेत लिईएको छ ।

यस योजना निर्माणमा सहयोग पुऱ्याउने जिल्ला विकास समिति, जाजरकोट लिङ्ग/हेल्भेटास स्वीस इन्टरकोअपरेसन नेपाल, सि.एफ.एल.जी जाजरकोट र सहजीकरणमा सहयोग गर्ने पहाडी क्षेत्र विकास अभियान जाजरकोट र अन्य सरोकारवालाहरूको सामूहिक प्रयासमा यो “भूरगाउँ विकास आवधिक योजना” तयार भएको छ । यस कार्यमा प्रत्यक्ष-अप्रत्यक्ष सहयोग गर्ने सम्पूर्ण संस्था, व्यक्ति र भूर गाउँ विकास समितिका समुदाय, वडा नागरिक मञ्च, एकिकृत योजना तर्जुमा समितिका सदस्यहरू, समाजसेवी, नागरिक समाज एवं राजनीतिक दललाई धन्यवाद दिन चाहन्छु । साथै यस आवधिक योजनाले निर्दिष्ट गरेका लक्ष्य तथा उपलब्धिहरू हासिल गर्नमा जिल्ला तथा गा.वि.स.मा कार्यरत सम्पूर्ण सरकारी, गैरसरकारी, विकास साभेदार संस्थाहरूतथा राजनीतिक दलहरूबाट पूर्ण सहयोगको अपेक्षा राख्दै यसको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा गाउँ विकास समितिको तर्फबाट प्रतिवद्धता समेत व्यक्त गर्न चाहन्छु ।

धन्यवाद !!

.....

(विरवहादुर चद)

गा.वि.स. सचिव

गाउँ विकास समितिको कार्यालय

भूर, जाजरकोट

मिति :

१. परिचय

१.१ पृष्ठभूमि

नेपालमा वि.सं. २०१३ सालदेखि योजनावद्ध रूपले विकासको थालनी भएतापनि लामो अवधि सम्म स्थानीय निकायहरूको अग्रसरतामा दीर्घकालीन सोच बनाएर योजनावद्ध विकासको अभ्यास गर्ने परिपाटीले मूर्त रूप लिन सकेको देखिदैन। स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन २०५५ र नियमावली २०५६ लागू भएपछि स्थानीय निकायहरूमा विकास निर्माण सम्बन्धी कार्यको उत्तरदायित्व र जिम्मेवारी वहन गर्नुपर्ने दायित्व सिर्जना भएको छ। उक्त ऐन र नियमावली अनुसार प्रत्येक गा.वि.स.ले आफ्नो गा.वि.स. क्षेत्रको विकासका लागि आवधिक र वार्षिक योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। हालै मात्र संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयबाट थालनी गरिएको न्यूनतम शर्त तथा कार्य सम्पादन मूल्याङ्कनमा पनि आवधिक योजना तर्जुमा गरी वार्षिक योजना तयार गरिएको कार्यलाई कार्यसम्पादनको सूचकको रूपमा राखिएको छ। स्थानीय स्वायत्त शासन ऐनको दफा ४३ (१) बमोजिम हरेक गाउँ विकास समितिले आफ्नो आवधिक योजना निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्ने स्पष्ट व्यवस्था गरेको छ। साथै संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयले स्थानीय निकायहरूको आवधिक एवं वार्षिक योजना निर्माण गर्न निर्देशिका (Guideline)समेत तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको छ। आवधिक योजनाले गाउँ विकास समितिभित्र गरिने सम्पूर्ण क्रियाकलापहरूमा आपसी अन्तरसम्बन्ध कायम गरी पारदर्शी र जवाफदेही तवरबाट विभिन्न विकास साभेदार निकायहरू समेतको समन्वय र सहयोगमा कार्यान्वयन गर्न सहयोग पुऱ्याई स्थानीय नागरिकका मागहरूलाई प्रभावकारी र योजनावद्ध रूपमा सम्बोधन गर्ने परिपाटीको विकासमा सहयोग पुऱ्नेछ।

भूरा गा.वि.स. क्षेत्रको सामाजिक तथा आर्थिक विकासका लागि दीर्घकालीन लक्ष्य, उद्देश्य एवं कार्यक्रमहरू निर्धारण गरी तोकिएको अवधिमा निश्चित उपलब्धिहरू हासिल गर्नकालागिर स्थानीय सुशासनको सबलीकरण गर्नकालागि आवधिक योजनाको आवश्यकता भएको हो। योजनावद्ध रूपमा सम्बोधन गर्न यो आवधिक योजना तयार गरिएको छ। जिल्ला विकास समिति, लिङ्ग/हेल्भेटास स्वीस इन्टरकोअपरेसन नेपाल, पहाडी क्षेत्र विकास अभियान जाजरकोट र यस गाविसमा कार्यरत सबै सरोकारवालाहरूको सामूहिक सहयोग र समन्वयको पृष्ठभूमिमा गा.वि.स.मा विद्यमान राजनीतिक दलहरू, शिक्षक एवं विद्यालय व्यवस्थापन समिति, स्वास्थ्यकर्मी एवं स्वास्थ्यचौकी व्यवस्थापन समिति, नागरिक समाज, वडा नागरिक मंच, विभिन्न उपभोक्ता समितिहरू, महिला समूह, समाजसेवी बुद्धिजिविहरू नयकवाडा गा.वि.स. मा कार्यरत विभिन्न सरकारी तथा गैह सरकारी निकायका कर्मचारीहरू गा.वि.स. सचिव लगायत सबैको एकिकृत सक्रियतमा यो “गाउँ विकास आवधिक योजना” तर्जुमा गरिएको छ।

१.२ गाउँ विकास आवधिक योजना तर्जुमा गर्नुको उद्देश्यहरू

आवधिक योजना तयार गर्नुको मुख्य उद्देश्यहरू देहाय बमोजिम रहेका छन्:

- १) गा.वि.स.मा विकास कार्यहरूका लागि प्राप्त साधन र श्रोतको अधिकतम परिचालन, उपयोग तथा थप श्रोत र साधनहरूको खोजी गर्ने।
- २) स्थानीय स्तरमा विकास र निर्माण सम्बन्धी कार्यक्रमहरूमा अन्तरसम्बन्ध स्थापनाका साथै काम गर्ने निकाय/संस्थाहरूबीच समन्वय तथा सहकार्यको प्रवर्द्धन गर्ने।
- ३) आवधिक योजनाको आधारमा वार्षिक योजनाको तर्जुमा कार्यान्वयन गरी स्थानीय नागरिकलाई प्रभावकारी सेवा प्रवाह गर्ने कार्यलाई संस्थागत गर्ने।

१.३ गाउँ विकास आवधिक योजनाको तयारी विधि

गाउँ विकास आवधिक योजनाको निर्माण ३ चरणमा गरिएको छ।

तयारी चरण

अन्तर्गत केन्द्र र स्थानीय स्तरका सरोकारवाला बीच सम्पर्क, समन्वय र सहकार्य गर्ने विषयमा केन्द्र, जिल्ला तथा गाविस/वडा स्तरमा छलफल गरिएको थियो । सहजकर्ताको छनौट एवं प्रशिक्षण, सरोकार वालाहरु बीच समझदारी पत्र निर्माण गरि भूमिका र जिम्मेवारीहरु बाँडफाँड गरिएको थियो ।

विकास चरणमा

गा.वि.स. स्तरमा समावेशी एकिकृत योजना तर्जुमा समितिको गठन तथा त्यसको सुनिश्चितता गरियो साथै समितिका सदस्यहरुलाई क्षमता अभिवृद्धि तालिम, आधारभूत सूचनाहरु सङ्कलन, विश्लेषण, आवश्यकता र अवसरहरु पहिचान एवं प्राथमिकता निर्धारण गरी सूचकमा आधारित दस्तावेज तयार गर्ने कार्य समेत यस चरणमा गरिएको थियो ।

कार्यान्वयन चरणमा

यस दस्तावेजलाई गा.वि.स. परिषद्बाट प्रतिवद्धता सहित अनुमोदन गरीयसैको आधारमा वार्षिक योजना निर्माण गरि कार्यान्वयनका लागि प्रस्तुत गरिएको छ । योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयनका साथै अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रक्रियालाई पनि स्थानीय स्तरमा स्थापित गरिनुका साथै वार्षिक, मध्यावधि र अन्तिम समीक्षा गरि उपलब्धिहरुको लेखाजोखा लाई संस्थागत गन गाउँ विकास समितिको पाँच वर्षको आवधिक योजना जारी गरिएको छ । आवधिक योजना तर्जुमा गर्दा गा.वि.स.को वर्तमान अवस्थाको क्षेत्रगत विश्लेषण गरी आगामी पाँच वर्षभित्र गा.वि.स.लाई कुन अवस्थामा पुऱ्याउन सकिन्छ भन्ने कुराको दूरदृष्टि, लक्ष्य, उद्देश्य एवं क्षेत्रगत साभ्ना सरोकारका विषयहरुलाई सूचकमा निर्धारण गरी आवधिक योजना तयार गरिएको छ । उक्त उपलब्धिका सूचकहरुलाई आधार मानी गाउँ विकास समितिले निरन्तर समीक्षा गर्दै आफ्नो वार्षिक योजना बनाउने परिपाटी अवलम्बन गरी योजनामा विस्तृत क्रियाकलापका साथै वार्षिक कार्यक्रम बजेट तर्जुमा गरिने छ ।

१.४ गाउँ विकास आवधिक योजना तर्जुमाका सीमा

गाउँ विकास आवधिक योजनालाई समावेशी, पारदर्शी एवं परिणाममुखी बनाउन सबै सरोकारवालाहरुको व्यापक सहभागिता एवं अत्यावश्यक रूपमा क्षेत्रगत लक्ष्य, उद्देश्य र उपलब्धि सूचक समावेश गर्ने प्रयास भएतापनि गाउँ विकास आवधिक योजना तर्जुमाका सीमाहरु देहाय बमोजिम रहेका छन्:

- गा.वि.स.मा कार्यरत सबै सरकारी, गैरसरकारी र जिल्ला स्थित विषयगत कार्यालय एवं सरोकारवालहरुबाट उपलब्ध भएसम्मका क्षेत्रगत योजनाहरु समावेश गर्ने प्रयास गरिएको छ ।
- यस योजनाको तर्जुमालाई समावेशी, सहभागितामूलक बनाउने प्रयास भएता पनि कतिपय सरोकारवालाहरुको कार्य व्यस्तता र समय सिमाको कारणले गर्दा अपेक्षित सहभागिता प्राप्तमा कठिनाई भएको थियो।
- गा.वि.स.को आवधिक योजना निर्माण गर्ने प्रक्रियामा प्रारम्भिक तथ्याङ्क र सूचना लिने क्रममा केही सूचनाको अनुपलब्धताका कारणले कतिपय सूचकहरु दोश्रो तहकोसूचनाको आधारमा तय गरिएको छ ।
- प्राप्त सूचनाको विश्लेषणलाई आधार मानी लक्ष्य, उद्देश्य एवं सूचक निर्धारण गरिएको छ ।
- केन्द्रिय स्तरको प्रत्यक्ष लगानीबाट कार्यान्वयन हुने योजना तथा कार्यक्रम बजेट प्रक्षेपणमा समावेश गरिएको छैन ।

२. गा.वि.स.को परिचय, स्थिति विश्लेषण, सबल पक्ष, सवाल/मुद्दा, अवसर र चुनौतिहरु

२.१ भूर गा.वि.स.को संक्षिप्त परिचय

जाजरकोट जिल्लामा रहेका ३० वटा गा.वि.स.हरु मध्ये भूर पनि एक हो । यस गा.वि.स.को पूर्वमा जगतिपुर गा.वि.स.,पश्चिममा कार्कीगाउँ गा.वि.स., उत्तरमा पुन्मा गा.वि.स. र दक्षिणमा सल्यानको वामे गा.वि.स.को सिमानासंग जोडिएको छ । ३७३१.९६ हेक्टर क्षेत्रफलमा फैलिएको यस गा.वि.स.को तापक्रम २५°C देखि ४०°Cसम्म रहेको छ । यस गा.वि.स.को ९९० घरधुरीमा कूल जनसंख्या ५८८२ छ, जसमध्ये महिला ४८.८२ प्रतिशत छ । यो गा.वि.स. जिल्ला सदरमुकाम खलङ्गा जाजरकोटबाट ८ कोष टाढा पर्दछ । यस गा.वि.स.को

सामाजिक रितिरिवाज र चाड पर्वमा बडा दशै, तिहार, चैते दशै, साउने तथा माघे संक्रान्ति, आदि रहेका छन् । यस गाविसमा पुरुषहरूले सट, पाइन्ट दौरा, सुरुवाल, कोट, टोपी र महिलाहरूले कुर्ता, सरवाल, गून्यू, चोलो भेषभूषाका रूपमा लगाउने गर्दछन् ।

२.२ स्थिति विश्लेषण

जनसंख्या:

१९० घरधुरीमा कुल जनसंख्या ५८८२ मध्ये ५ वर्षसम्म उमेरका १९ प्रतिशत, ६ देखी १५ का २८ प्रतिशत, १६ देखी ६० का ४९ प्रतिशत र ६० देखी माथिका ४ प्रतिशत रहेको छ । जातीय रूपमा दलित, जनजाती, क्षेत्री, ब्राम्हण जातीको बसोवास रहेको छ ।

प्राकृतिक श्रोत, कृषि, वन वातावरण र खाद्य सुरक्षा:

भूर गा.वि.स.को कुल क्षेत्रफल ३७३१.१६ हे.मध्ये २७८० हे. क्षेत्रफल वनजङ्गल, ० हे.क्षेत्रफल नदीनाला र ७५३ हे.खेतीयोग्य जमिनले ओगटेकोछ । यस गाविसको ७६प्रतिशत मानिसहरु कृषि पेशामा संलग्न छन् तापनि आफ्नो उब्जनीबाट ३ महिना मात्र खान पुग्ने घरधुरी १८ प्रतिशत, ३ देखी ६ महिना खान पुग्ने ५५ प्रतिशत, ६ देखी ९ महिना खान पुग्ने १४ प्रतिशत र ९ देखि १२ महिनासम्म खान पुग्ने १३ प्रतिशत रहेको छ । ७६ प्रतिशत घरधुरीले आफ्नो श्रम र २४ प्रतिशत वैदेशिक तथा मौसमी रोजगारबाट प्राप्त आयबाट जिविकोपार्जन गरेका छन् । कृषि र गैरकृषि जन्य व्यवसाय प्रवर्द्धनका लागि १ वटा पनि एगोभेट नहुनुले आधारभूत पूर्वाधारहरूको कमी देखिएको छ । स्थानीय स्तरमा उत्पादित कृषि तथा वनजन्य वस्तुले सहज रूपमा बजार पाउने गरेको पाईन्छ तर बजारको माग अनुसार उत्पादन पुर्याउन उन्नत प्रविधिको विकास गर्नु पर्ने स्थिति छ ।

वातावरणीय जोखिमको कुरा गर्ने हो भनेयस गा.वि.स का सबै वस्ति ८७० घरधुरी भूक्षय, बाढीपहिरो र डढेलोबाट प्रभावित हुने गर्दछन् । गाविसका ९९० घरधुरीहरु ९वटा सामुदायिक वनमा आवद्ध छन् । जलवायु परिवर्तन र त्यसको असर न्यूनीकरण गर्ने संस्थागत एवं विशेष कार्यक्रमहरु संचालन गर्नु पर्ने देखिन्छ ।

शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाई

भूर गाविसमा २ वटा बालविकास केन्द्र, ५ वटा प्रा.वि, ३ वटा नि.मा.वि, १ वटा मा.वि र २१ वटा उच्च मा.वि. छन् भने २५ वटा भवन र ७५ वटा कक्षा कोठा रहेको छ । ६५ प्रतिशत साक्षरता रहेको यस गाविसमा महिला साक्षरता ४१.१ प्रतिशतछ । गाविसमा ५४ कुपोषित जनसंख्या देखिन्छ । पाइपद्वारा वितरित खानेपानी ९९० घरधुरीले पाएका छन् भने ८९० घरधुरीले मात्र शौचालय प्रयोग गर्ने गरेका छन् । यसबाट गाविसमा १०० घरधुरीले थप शौचालय निर्माण र सरसफाईमा निकै सुधार गर्नु पर्ने देखिन्छ ।

भौतिक तथा समाजिक पूर्वाधार:

यस गाविसमा ६ वटा भोलुङ्गे पुल (भो.पु.) निर्माण गरीएको छ भने ५ वटा काठेपुल छन् । ९ वटा विद्यालयमा २१ वटा कक्षाकोठा मर्मत गर्नु पर्ने अवस्थामा रहेको छ । स्वास्थ्य चौकीको भवन प्रयोग योग्य भएको यस गाविसमा सामुदायिक भवन १ वटा पनि नभएको अवस्था छ ।

जलश्रोत, विद्युत, नविकरणीय उर्जा र संचार

यस गाविसमा सानाखोला रहेको छ । ७५३हे.खेतीयोग्य जमिन मध्ये ६ वटा सिंचाई कुलोबाट जम्मा १०५ हेक्टरमा मौसमी सिंचाई सुविधा पाएको छ । १ वटा लघु जलविद्युत निर्माणाधिन अवस्थामा रहेको यस गाविसमा ८८० घरधुरीले नविकरणीय उर्जा (सौर्य) प्रयोग गरिरहेका छन् । यस गाविसका ८०० घरधुरीमा मोवाईल सुविधा पुगेको छ ।

सामाजिक, आर्थिक तथा सांस्कृतिक

यस गाविसमा दलित ३६ प्रतिशत, जनजाती २ प्रतिशत, ब्राम्हण ४ प्रतिशत, क्षेत्री र ठकुरीको ५७ प्रतिशत बसोवास रहेको छ । छुवाछुत, छाउपडि, धामीभाक्री प्रथा, अन्धविश्वास जस्ता सामाजिक कुरितीहरुयस

गा.वि.स.मा अभै विद्यमान छन् । यस गा.वि.स.मा ऐतिहासिक महत्वका वासुधारा, वाविरा, कालिका, शिव मन्दिर जस्ता पर्यटन तथा धार्मिक स्थलहरू रहेका छन् । फरक क्षमता भएका व्यक्तिहरू हाल १७ जना रहेका छन् ।

सुशासन एवं संस्थागत विकास

विगतमा यस गा.वि.स.मा सुशासनसँग सम्बन्धित कुनै पनि कृयाकलापहरूको संचालन र प्रयोग भएको देखिदैन । यस गा.वि.स.मा विभिन्न सरकारी तथा गैर सरकारी संघ संस्थाहरूले कामगरेका भएपनि हाल स्थानीय निकाय जि.वि.स र गा.वि.स.को सहकार्यमा विभिन्न ३ वटा गैर सरकारी संस्थाहरूले कृषि, शिक्षा, स्वास्थ्य तथा पूर्वाधार विकासका क्षेत्रमा काम गरिरहेको छन् । गा.वि.स.को समग्र सेवा प्रवाहको स्थिति, योजना तर्जुमा, अनुगमन तथा मूल्यांकन गर्ने परिपाटी, पारदर्शिता, जवाफदेहिता, समाजिक तथा लैंगिक परिक्षण, वार्षिक लेखापरिक्षण गर्ने, वडा नागरिक, एकिकृत योजना तर्जुमा समिति तथा अन्य समितिहरूको नियमित बैठक, कार्यक्रम र बजेटको सार्वजनिकरण जस्ता कुराहरू खासै संस्थागत हुन नसकेको स्थिति छ । कार्यक्रमहरूमा विकास साभेदार संस्था (सहकारी, बाल क्लव, महिला समुह, पिछडा वर्ग, नागरिक सचेतना केन्द्र, वन उपभोक्ता समितिहरूको) उल्लेख्य सक्रिय सहभागिता हुन सकेको छैन । गाउँ विकास आवधिक योजनाको निर्माण पश्चात क्षेत्रगत योजनाहरूको कार्यान्वयन सँगै यस गा.वि.स.को सुशासनका क्षेत्रमा यस योजनाले पूर्ण रूपमा काम गर्ने विश्वास गरिएको छ ।

२.३ सवल पक्ष, सवाल/मुद्दा, अवसर र चुनौति (विश्लेषण)

सवल पक्ष

<ul style="list-style-type: none"> ➤ तामा तथा फलाम खानीको उपलब्धता ➤ पानीका श्रोतहरूको उपलब्धता ➤ कृषिजन्य उत्पादनका लागि उपयुक्त हावापानी छ ➤ कृषि क्षेत्रको विकासमा विभिन्न संघ संस्थाको लगानीमा वृद्धि भईरहेको अवस्था ➤ वासुधारालाई ग्रामीण पर्यटन क्षेत्र विस्तार ➤ विद्यालय सुधार कार्यक्रम ➤ स्थानीय निकाय श्रोत परिचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि २०६९ को कार्यान्वयनको थालनी ➤ बालमैत्री स्थानीय शासन राष्ट्रिय रणनीति २०६८ कार्यान्वयनमा अभ्यासको थालनी भएको ➤ नविकरणीय उर्जा विस्तारको लागि (अनुदान नीति) ➤ गाउँ विकास आवधिक योजना निर्माण अधिन अवस्थामा रहेको ➤ वडा नागरिक मञ्च र नागरिक सचेतना केन्द्र मार्फत पारदर्शीताका बारेमा नियमित अनुशिक्षण
--

गाउँ विकासका मुख्य सवालहरू/मुद्दाहरू, अवसर र चुनौतिहरू देहाय बमोजिम रहेका छन्:

क्र.स.	विषयगत क्षेत्रहरू	मुख्य सवालहरू/मुद्दाहरू	अवसरहरू	चुनौतिहरू
१.	आर्थिक विकास			
१.१	कृषि	<ul style="list-style-type: none"> ➤ कृषकहरूमा क्षमता विकासको कमी ➤ उन्नत विउविजनको कमी ➤ नयाँ कृषि प्रविधिको कमी ➤ सिंचाईको कमी ➤ परम्परागत खेती प्रणाली ➤ कृषि प्रसार सेवा र सामाग्रीहरूको कमी ➤ संकलन केन्द्रको अभाव 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ पानीका श्रोतहरूको उपलब्धता ➤ कृषि क्षेत्रको विकासमा विभिन्न संघ संस्था एवं स्थानीय निकायहरूको जोड एवं लगानीमा वृद्धि 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ कृषिमा एकिकृत अनुदान नीतिको अभाव ➤ राजनीतिक अस्थिरता
१.२	गैहृकृषिमा आधारित (सिप तथा	<ul style="list-style-type: none"> ➤ सहकारी सम्बन्धि ज्ञानको अभाव ➤ कृषि सम्बन्धि दक्ष 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ युवा स्वरोजगार कोषको कार्यान्वयन ➤ कच्चा पदार्थको उपलब्धता 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ श्रोतको अप्रयाप्तता ➤ राजनीतिक अस्थिरता

क. स.	विषयगत क्षेत्रहरू	मुख्य सवालहरू/मुद्दाहरू	अवसरहरू	चुनौतिहरू
	रोजगारी)	<ul style="list-style-type: none"> जनशक्तिको अभाव वेरोजगारी घरेलु उद्योगको स्थापना हुन नसक्नु परम्परागत सीपको स्तर बृद्धि हुन नसक्नु 	<ul style="list-style-type: none"> संघ संस्थाहरूको क्रियाशिलता सडक सञ्जाल जोडिएको बजार भएको 	
१.३	वन तथा वातावरण	<ul style="list-style-type: none"> चेतनाको कमी छाडा चरीचरन वातावरण संरक्षणका कृयाकलापहरूको कमी(वृक्षा रोपण, भूक्षय, आगजनी) वन क्षेत्रको संरक्षण एवं सम्बर्द्धनमा कमी जडिबुटीहरूको अव्यवस्थित संलकन 	<ul style="list-style-type: none"> वन संरक्षणकालागि राष्ट्रिय नीति वन विकास कार्यक्रम प्रति संघ- संस्था तथा स्थानीय निकायहरूको क्रियाशिलता 	<ul style="list-style-type: none"> नीतिगत पारदर्शिता एवं कार्यान्वयनको अभाव वन क्षेत्रको अतिक्रमण
२.	सामाजिक विकास			
२.१	शिक्षा	<ul style="list-style-type: none"> अशिक्षा र अज्ञानता विद्यालयमा पर्याप्त विषयगत शिक्षकको कमी विद्यालयमा अभिभावकको अनुगमन नहुनु व्यवस्थित कक्षाकोठा, फर्निचर, स्वच्छ खानेपानी तथा शौचालयको कमी पूर्ण बालमैत्री विद्यालय नभएको अवस्था 	<ul style="list-style-type: none"> विद्यालय सुधार कार्यक्रम शिक्षाको नीतिमा अनुगमन संयन्त्रको व्यवस्था बालमैत्री स्थानीय शासन शिक्षा क्षेत्रमा लगानी बृद्धि 	<ul style="list-style-type: none"> श्रोतको प्रयाप्तता शिक्षा नीति कार्यान्वयनमा राजनीतिक हस्तक्षेप
२.२	स्वास्थ्य	<ul style="list-style-type: none"> भूगोल र जनसंख्याको आधारमा स्वास्थ्य संस्थाहरू नहुनु पानीजन्य रोगहरूको समस्या दक्ष स्वास्थ्यकर्मी, प्रसुति गृह, उपकरण, गुणस्तरिय र पर्याप्त औषधी र सामाग्रीहरू र स्टेचरको अभाव स्वास्थ्य सामाग्रीहरूको अभाव 	<ul style="list-style-type: none"> स्वास्थ्य क्षेत्रमा काम गर्ने संघ संस्थाहरूको लगानीमा बृद्धि 	<ul style="list-style-type: none"> आकस्मिक रूपमा रोगको महामारी सहज रूपमा समयमा उपलब्ध नहुनु रुढीवादी सोच कायम रहनु
२.३	दलित, महिला, अपाङ्ग, असहाय, वृद्ध	<ul style="list-style-type: none"> जातीय तथा लैङ्गिक विभेद स्थानीय सीप प्रवर्द्धनमा अभाव लक्षित वर्गको क्षमता विकासको अभाव प्रजनन स्वास्थ्य, छाउपडि तथा पाठेघर खस्ने समस्या फरक क्षमता(अपाङ्ग), असहाय र वृद्ध लक्षित कार्यक्रमहरू कार्यान्वयनको कमी 	<ul style="list-style-type: none"> लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण नीति स्थानीय निकाय श्रोत परिचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि २०६९ सामाजिक सुरक्षा नीति 	<ul style="list-style-type: none"> सचिवहरूको कार्यबोझ स्थानीय तहमा नीतिहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयन तथा अनुगमनको अभाव राजनीतिक हस्तक्षेप

क. स.	विषयगत क्षेत्रहरु	मुख्य सवालहरु/मुद्दाहरु	अवसरहरु	चुनौतिहरु
		<ul style="list-style-type: none"> लक्षित समुदायकालागि सामुदायिक पूर्वाधारको कमी अभिभावकबाट छोरा र छोरीको लागि पढाइ र अन्य अवस्थामा फरक व्यवहार गरिएको अवस्था 		
	बालबालिका	<ul style="list-style-type: none"> योजना तजूर्मा गर्दा बालबालिकाको हितमा बोल्नेको अभाव बाल मैत्री सु-शासन कार्यक्रमहरु कार्यान्वयनको कमी बालविवाह कायमै रहेको अवस्था ठोस बालबालिका केन्द्रित योजना नभएको बाल विकास कोषको स्थापना नभएको 	<ul style="list-style-type: none"> बालमैत्री स्थानीय शासन राष्ट्रिय रणनीति सरकारको बालबालिका स्पष्ट नीति भएको स्थानीय निकाय श्रोत परिचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि २०६९ 	<ul style="list-style-type: none"> राजनीतिक हस्तक्षेप
२.४	सामुदायिक पूर्वाधार	<ul style="list-style-type: none"> पौष्टिक आहाराको भान्सा तथा गोदाम घरको अभाव विद्यालय भवनहरुको अवस्था जीर्ण रहेको सार्वजनिक शौचालयको कमी सामुदायिक भवनको कमी 	<ul style="list-style-type: none"> दातृ निकायहरुको ग्रामीण क्षेत्रमा काम गर्ने चासो बढीरहेको अवस्था शिक्षा क्षेत्रमा लगानी गर्ने निकायहरुको बढ्दो क्रम 	<ul style="list-style-type: none"> श्रोतको अपर्याप्तता सामुदायिक भवनहरुको संरक्षण नहुनु
३.	जलश्रोत विकास तथा विद्युतिकरण			
३.१	जलश्रोत विकास	<ul style="list-style-type: none"> स्वच्छ खानेपानीको कमी पानीका धारा न्यून र जीर्ण खानेपानी तथा सिचाई योजनाको मर्मत सम्भारमा कमी सरसफाई सम्बन्धिकृयाकलापहरुको कमी 	<ul style="list-style-type: none"> पानीका श्रोतहरुको उपलब्धता 	<ul style="list-style-type: none"> जलवायु परिवर्तन राजनीतिक अस्थिरता
३.२	विद्युत	<ul style="list-style-type: none"> यस गाविसमा विद्युतको समस्या भएको 	<ul style="list-style-type: none"> नविकरणिय उर्जा विस्तारमा (अनुदान नीति) 	<ul style="list-style-type: none"> जलवायु परिवर्तन ठूलो आयोजनाको लागि श्रोत
३.३	सूचना एवं संचार	<ul style="list-style-type: none"> सर्वसुलभ ढंगले रेडियो सुन्न नसकिनु पत्रपत्रिकाहरुमा उपलब्ध नहुनु टेलीफोन टावरको समस्या 	<ul style="list-style-type: none"> नेपाल टेलीकमको क्षमता विस्तार प्रक्रिया रहेको 	<ul style="list-style-type: none"> विद्युत नहुनु श्रोतको अपर्याप्तता
४.	यातायात पूर्वाधार			
४.१	सडक तथा भो.पु.	<ul style="list-style-type: none"> गाविसमा ग्रामीण कृषि सडक निर्माण नभएको भोलुङ्गे पुलको समस्या काठेपुल जीर्ण अवस्थामा 	<ul style="list-style-type: none"> सरकारी तथा अन्य दातृ निकायहरुको लगानीका लागि प्राथमिकता क्षेत्र स्थानीय श्रोत साधनहरुको 	<ul style="list-style-type: none"> राजनीतिक दवाव भौगोलिक विकटता

क. स.	विषयगत क्षेत्रहरु	मुख्य सवालहरु/मुद्दाहरु	अवसरहरु	चुनौतिहरु
		रहेको	उपयोग	
५.	सु-शासन तथा अन्य			
५.१	सु-शासन	<ul style="list-style-type: none"> ➤ गाविसमा अनुगमन संजाल कमजोर भएको ➤ योजनामा पारदर्शी रुपमा मूल्याङ्कन नहुनु ➤ योजनाहरुको सार्वजनिक सुनुवाई र लेखापरिक्षणको कमी ➤ लक्षित समुदायको योजना छनौट तथा कार्यान्वयन प्रक्रियामा पहुँचको अभाव ➤ गाविसमा क्षमता विकासका कृयाकलापहरुको कमी ➤ गाविसको नागरिक वडापत्रको सदुपयोग नहुनु 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ आवधिक योजना बनिरहेको अवस्था ➤ गाविस अनुदान सञ्चालन कार्यविधि २०६९ ➤ गा.वि.स.का वडा नागरिक मञ्च र नागरिक सचेतना केन्द्र मार्फत पारदर्शीताका बारेमा सचेतनाका क्रियाकलापहरु सञ्चालन 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ विभिन्न संघ संस्थाहरुको आ-आफ्नो नीति र कार्यशैली ➤ राजनीतिक अस्थिरता तथा दबाव

३. दिर्घकालिन सोंच, लक्ष्य, विषयगत उद्देश्य, रणनीति र सूचकहरु

३.१ दिर्घकालिन सोंच

“तामा फलाम मध्य पहाडी वाटो हाम्रो सहारा,
समुन्नत र समतामुलक समाज निर्माण भूर गाविसको नारा”

३.२ लक्ष्य

स्थानीय साधन श्रोतहरुको अधिकतम प्रयोग र परिचालन गरी जीवनस्तरमा सुधार ल्याउने ।

४.३. विशिष्ट उद्देश्यहरु :

- क) आर्थिक विकास र वातावरणको प्रवर्द्धन गर्न कृषि, पशुपालनका माध्यमबाट लक्षित समुदायको आय आर्जनमा टेवा पुऱ्याउने ।
- ख) सामुदायिक पूर्वाधार, शिक्षा, स्वास्थ्य सहितका कार्यक्रमहरुमा लक्षित समुदायको पहुँच बिस्तार गर्ने ।
- ग) स्थानीयश्रोत साधनको अधिकतम प्रयोग गर्दै खानेपानी, सञ्चार, विद्युत र सिंचाईका अवसरबाट पछाडी परेका तथा पारिएका समुदायहरुको पहुँच बिस्तार गर्ने ।
- घ) दीर्घकालीन यातायात तथा भौतिक पूर्वाधार निर्माण र सदुपयोग गर्न समुदायको सहभागिता वृद्धि गर्ने
- ड) गा.वि.स.मा सामाजिक समावेशीकरण, लैङ्गिक समानता, जवाफदेहिता तथा पारदर्शीताको प्रत्याभूति सुनिश्चित गर्ने ।

३.४. गाउँ विकासका रणनीतिहरु

आवधिक योजनाद्वारा परिलक्षित लक्ष्य, उद्देश्य तथा उपलब्धी सूचकको परिणाम प्राप्तिका लागि निम्न रणनीति अवलम्बन गरिने छः

- क) यस गा.वि.स.को आवधिक योजना तयार गर्दा यस गा.वि.स.को आफ्नो मात्र श्रोतलाई नहेरी गा.वि.स.मा आउने सम्पूर्ण सरकारी तथा गैरसरकारी श्रोतलाई समेत हेरिएको हुँदा यस गा.वि.स.मा काम गर्ने सम्पूर्ण सरकारी, गैरसरकारी एवं निजी क्षेत्रका निकायहरुले यस आवधिक योजनाको भावना र उद्देश्य र लक्ष्य अनुसार कार्य गर्नु पर्ने व्यवस्था मिलाईने छ । स्थानीय स्तरमा कार्यरत सबै सरकारी, गैरसरकारी, निजी एवं सामुदायिक सेवा प्रदायकहरुसँग कार्य सञ्जाल निर्माण, सुदृढिकरण र अन्तरसम्बन्ध स्थापित गरी एकिकृत

सेवा प्रवाहद्वारा नागरिकका माग सम्बोधन गरिने छ । सार्वजनिक, निजी, साभेदारीलाई प्राथमिकता दिईने छ ।

- ख) आवधिक योजनाका उद्देश्य एवं उपलब्धि प्राप्तिको लागि वार्षिक रुपमा सहभागितात्मक, समावेशी वार्षिक योजना, कार्यक्रम, बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन एवं अनुगमन गर्ने संस्थागत व्यवस्था र परिपाटी विकास गरिने छ ।
- ग) स्थानीय स्तरका माग एवं आपूर्ति पक्षसँग सम्बन्धित सरोकारवालाहरुको क्षमता अभिवृद्धि एवं सशक्तिकरण गरिने छ । आवधिक योजनामा तयार पारेका कार्यक्रम तथा योजनाहरु सम्पन्न गर्दै लक्ष्य हासिल गर्ने क्रममा थप श्रोत साधन र सहयोगि निकायको खोजी गर्ने कार्यलाई समेत महत्व दिइनेछ ।
- घ) गा.वि.स. स्तरमा रहेका महिला, अति विपन्न, अल्पसंख्यक तथा फरक क्षमता भएका व्यक्तिहरुलाई लक्षित गरी विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने र छुट्याईएको अनुदान एवं विषयगत क्षेत्रहरुबाट प्रवाह हुन सक्ने सेवा, सुविधामा पहुँच अभिवृद्धि गरिने छ । लैङ्गिक, वातावरण, बालमैत्री क्रियाकलापलाई संस्थागत गरिने छ ।
- ङ) सुशासनका सबै मान्य औजारहरु (tools) को प्रयोगबाट पारदर्शिता, जवाफदेहिता र उत्तरदायित्व कायम गरी विकास कार्यक्रमहरुमा हुने अनियमितता र भ्रष्टाचारलाई न्यूनिकरण गरिने छ । वित्तीय जोखिम न्यूनिकरणमा विशेष ध्यान पुऱ्याईने छ ।
- च) विकास कार्यमा आधुनिक प्रविधीको प्रयोग गरी विद्युतीय सुशासन (e-governance)तर्फ बढावा दिइने छ र जिल्ला स्तरीय सञ्जालसँग आवद्ध गरिने छ ।
- छ) स्थानीय सीप, श्रोत, प्रविधिमा आवश्यक क्षमता अभिवृद्धि गरी परिचालन गरिने छ ।
- ज) अन्तरस्थानीय निकाय, अन्तर गा.वि.स. समन्वयको माध्यमबाट पूर्वाधार, प्राकृतिक श्रोत, बजार, प्राविधिक जनशक्ति एवं अनुभव आदान-प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
- झ) गा.वि.स. स्तरमा योजना सञ्चालन कार्य तालिका बनाई सञ्चालित योजना समयमा नै सम्पन्न गर्ने व्यवस्था मिलाउनुका साथै सबै सरोकारवाला सेवा प्रदायकको जिम्मेवारी तालिका बनाइने छ र कार्यान्वयन योजनासँग संलग्न गरिने छ ।
- ञ) यातायात सुविधालाई सर्वसूलभ बनाउन प्राप्त साधन र श्रोतको परिचालन गर्दै स्थानीय सडक निर्माण, मर्मत सम्भार र भोलुङ्गे पुल निर्माण जस्ता कार्यमा जनसहभागिता परिचालन गरिनेछ ।
- ट) सिंचाई, खानेपानी र विद्युतका लागि पानीका वैकल्पिक श्रोतहरु पहिचान गरि प्रभावकारी कार्यान्वयनमा जोड दिईने छ ।
- ठ) लक्षित वर्ग केन्द्रित स्थानीय स्रोतको परिचालन र प्रभावकारी कार्यान्वयनमा जोड दिईने छ ।

३.५ विषयगतसूचकहरु

गा.वि.स.को जम्मा घरधुरी संख्या ९९० घरधुरी

विषयगत क्षेत्र	वर्तमान अवस्था	वर्षको प्रक्षेपणमा आधारित सूचकहरु		
		सूचकहरु	पुस्त्याई	जोखिमपक्ष
१. आर्थिक विकासका क्षेत्र				
उद्देश्य : आर्थिक विकास र वातावरणको प्रवर्द्धन गर्न कृषि, पशुपालनका माध्यमबाट लक्षित समुदायको आय आर्जनमा टेवा पुर्याउने।				
१.१. कृषिमा आधारित				
उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि	<ul style="list-style-type: none"> ➤ आलु : १८१.३५ मे.टन ➤ लसुन : ३.२ मे.टन ➤ तरकारी निर्वाहमुखी ➤ तोरी : ४.३५ टन ➤ विउ उत्पादन निर्वाहमुखी ➤ ९९० घ.धु. निर्वाहमुखी 	<p>व्यवसायिक र बेमौसमी खेती</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ आलु : २१७.६२मे.टन ➤ लसुन : ३.८४ मे.टन ➤ तोरी : ५.२२ टन ➤ २० प्रतिशतले उत्पादन वृद्धि गर्ने । ➤ ११० घरधुरीले व्यवसायिक रुपमा आलु, लसुन, तोरी र ताजा तरकारी खेती गरी आम्दानीमा वृद्धि भएको हुनेछ । 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन ➤ स्थलगत अध्ययन प्रतिवेदन 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ श्रोतको अभाव
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ धान : २३९.६४६ मे.टन ➤ मकै : ७२०.९९ ➤ गहुँ : २०१.१५ मे.टन ➤ कोदो : १३०.६२ मे.टन ➤ जौ : ३.२ मे.टन 	<p>खाद्यान्न बाली</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ धान : २९९.५५ मे.टन २५ प्रतिशतले वृद्धि ➤ मकै : ८२९.१४ मे.टन १५ प्रतिशतले वृद्धि ➤ गहुँ : २४१.३८ मे.टन २० प्रतिशतले वृद्धि ➤ कोदो : १५०.२१ मे.टन १५ प्रतिशतले वृद्धि ➤ जौ : ३.५२ मे.टन १० प्रतिशतले वृद्धि 		

विषयगत क्षेत्र	वर्तमान अवस्था	वर्षको प्रक्षेपणमा आधारित सूचकहरु		
		सूचकहरु	पुस्त्याई	जोखिमपक्ष
	➤ ९९० घ.धु. निर्वाहमुखी	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ९९० घरधुरीमा उन्नत जातको खाद्यान्न बालीहरु प्रवर्द्धन गरी उत्पादनमा वृद्धि गरेका हुनेछन् । ➤ गाविसको वडा नं १ देखि ९ सम्म २७ वटा समुह निर्माण गरी सामुहिक वारीको गह्रा सुधार भएको हुनेछ । 	जि.कृषि विकास का., संघसंस्थाहरुको प्रतिवेदन	
	फलफूल <ul style="list-style-type: none"> ➤ सुन्तला: ८.२ मे.टन ➤ आँप : ५.६३ मे.टन ➤ कागती : ४.२ मे.टन 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ सुन्तला : ११.०७मे.टन३५ प्रतिशतले वृद्धि ➤ आँप : ७.३२ मे.टन ३० प्रतिशतले वृद्धि ➤ कागती : ५.२५ मे.टन २५ प्रतिशतले वृद्धि ➤ ८० घरधुरीले व्यवसायिक फलफूल खेती गरी उत्पादन र आमदानीमा ४५ प्रतिशतले वृद्धि गरेका हुनेछन् । 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन ➤ स्थलगत अध्ययन प्रतिवेदन 	➤ वातावरणीय असर नभएमा
बजार प्रवर्द्धन	<ul style="list-style-type: none"> ➤ सहकारी : २ ➤ एगोभेट ० वटा ➤ संकलन केन्द्र : ० ➤ हाट बजार : ० 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ थप १ वटा सहकारीको विकास भएको हुनेछ । ➤ गा.वि.स.को पायक पर्ने स्थान पेरा बजारमा १ वटा कृषि तथा गैर कृषि उपज संकलन केन्द्रको स्थापना भई सञ्चालनमा आएको हुनेछ । ➤ वडा नं १मा १ वटा एगोभेट स्थापना गरी ९९० घरधुरीले नियमित सेवा प्राप्त गरेका हुनेछन् । 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन ➤ स्थलगत अध्ययन प्रतिवेदन 	➤ श्रोतको अभाव
प्रसोधन र मूल्य अभिवृद्धि	प्रसोधन र मूल्य अभिवृद्धि श्रृखला सर्वान्धि केहि भएको छैन	<ul style="list-style-type: none"> ➤ भूर गा.वि.स. वडा न ७ मा १ वटा कोल्ड स्टोरको निर्माण भई प्रयोगमा आएको हुनेछ । 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन ➤ स्थलगत अध्ययन प्रतिवेदन 	➤ श्रोतको अभाव
➤ सेवा र प्रविधि	<ul style="list-style-type: none"> ➤ स्थानीय श्रोत व्यक्ति ४ जना क्षमता विकासको कमी/सामाजिक परिचालक ६ जना ➤ बजार व्यवस्थापन छ ➤ सूचनाको पहुँच पर्याप्त 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ प्रत्येक वडामा १ जना स्थानीय श्रोत व्यक्तिहरु गरी जम्मा ९ जनाको विकास र क्षमता विकास गरी ९९० घरधुरीलाई नियमित रुपमा कृषि प्रसार सेवा प्रदान गरेका हुनेछन् । ➤ ६०० घरधुरीमा गोठ सुधार, कम्पोष्ट तथा जैविक विषादी प्रवर्द्धन भएको हुनेछन् । ➤ ४०० जना कृषकहरुले कृषि सम्बन्धि क्षमता विकास तालिमप्राप्त गरी कृषि प्रसारमा टेवा पुगेको हुनेछ । 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन ➤ स्थलगत अध्ययन प्रतिवेदन 	➤ श्रोतको अभाव

विषयगत क्षेत्र	वर्तमान अवस्था	वर्षको प्रक्षेपणमा आधारित सूचकहरु		
		सूचकहरु	पुस्त्याई	जोखिमपक्ष
	नभएको ➤ ३४५ घरपरिवारहरुले परम्परागत गोठ बनाएको ।	➤ ३२५ जना कृषकहरुको व्यवसायिक योजना तयार भई योजना अनुसार उत्पादन गरेको हुनेछ ।		
पशु/पंक्षी	➤ भैसी : ६०५ घरधुरी ➤ बंगुर सुंगुर : ० घरधुरी ➤ भेडा बाखा : ९९० घरधुरी ➤ गाईगोरु : ८७५ घरधुरी ➤ कुखुरा संख्या : ९०५ घरधुरी ➤ ९९० घधु परम्परागत पशुपालन	➤ नश्ल सुधारका लागि २७ संख्या उन्नत बोका/राँगा/बहर वितरण एवं प्रवर्द्धन गर्ने । ➤ गा.वि.स.मा आवश्यक चरिचरण क्षेत्र, दाना, प्राविधिक सेवा प्राप्त भएको हुनेछ । ➤ मासु अण्डा, दुध उत्पादन १५ प्रतिशतले बृद्धि भएको हुनेछ । ➤ ४२० घरधुरीले उन्नत जातका पशु/पंक्षी पालन गरी प्रति घर परिवार वार्षिक ४५ हजार बराबर आम्दानीमा गरेका हुनेछन् ।	➤ कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन ➤ स्थलगत अध्ययन प्रतिवेदनक	➤ श्रोतको अभाव
१.२. कृषि तथा गैरकृषिमा आधारित सीप एवं रोजगार				
स्वरोजगार	➤ आरन ३५ वटा ➤ सुनार, लोहार – ११ जना ➤ सिकमी, डकमी – ६५ ➤ जुत्ता सिलाउने – ० जना ➤ सुधारिएको चुलो-९०५ वटा ➤ कृषिजन्य उद्योग छैन ➤ मौसमी बसाई सराई – ९२	➤ २० वटा आरनको स्तरोन्नती भई व्यवसायिक रुपमा संचालन भएका हुनेछन् । उक्त व्यवसायबाट वार्षिक आम्दानी प्रतिव्यक्ति ३५ हजार भएको हुनेछ । ➤ गा.वि.स. भरी ६५ जनालाई सिकमी/डकमी तालिम र ५४ जना महिलालाई सिलाई कटाई तालिम प्रदान गरी लघु उद्यमहरु सञ्चालनमा आएका हुनेछन् ।	जिल्ला वन कार्यालय, विभिन्न संघसंस्थाहरुको प्रतिवेदन	➤ श्रोतको अभाव
	ग्रामिण पर्यटन : छैनपार्क/धार्मिक तथा ऐतिहासिक महत्वका स्थल । मठ मन्दिरहरु : ५ वटा	पोखरामा ग्रामीण पर्यटन क्षेत्रको विकास गरी ग्रामीण पर्यटकीय क्षेत्रको रुपमा व्यवस्थापन गरिएको हुनेछ ।	गा.वि.स.को रेकर्ड	
१.३. वन तथा वातावरण				

विषयगत क्षेत्र	वर्तमान अवस्था	वर्षको प्रक्षेपणमा आधारित सूचकहरु		
		सूचकहरु	पुस्त्याई	जोखिमपक्ष
काष्ठजन्य	<ul style="list-style-type: none"> वन क्षेत्रले ओगटेको क्षेत्र २०७२.०३ हेक्टर सामुदायिक वन उपभोक्ता समिति : ९ वटा कबुलियति वन : ० वटा 	<ul style="list-style-type: none"> ९ वटा सामुदायिक, कबुलियत वनको घेरवार, संरक्षण र विकास भएको हुनेछ । ९ वटा सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीहरुलाई क्षमता विकास तालिम सञ्चालन भएको हुनेछ । गा.वि.स.मा १ वटा वनजन्य उद्योगहरुको स्थापना भई संचालनमा आएका हुनेछन् । ९ वटा वस्तीहरुमा बाँढी, पहिरो, आगजनी र भूक्षय नियन्त्रण र रोकथामकालागि क्रियाकलापहरु सञ्चालन भएका हुनेछन् १ वटा नर्सरीको स्थापना तथा व्यवस्थापन भई २२००० विरुवा उत्पादन भएका हुनेछन् । २२००० गोटा विरुवाहरु व्यवस्थापन गरी ३० हेक्टरमा वृक्षारोपण भएको हुनेछ । छाडा चरिचरण व्यवस्थितभएकाहुने छ । 	जिल्ला वन कार्यालय, विभिन्न संघसंस्थाहरुको प्रतिवेदन	<ul style="list-style-type: none"> श्रोतको अभाव जलवायु परिवर्तन
गैरकाष्ठ वन पैदावार	<ul style="list-style-type: none"> काउलो, खोटो, टिमुर निजी गैरकाष्ठ वन पैदावारको खेती छैन 	<ul style="list-style-type: none"> सामुदायिक वनका माध्यमबाट गैरकाष्ठ वन पैदावारको संरक्षण गर्ने वहुमूल्य जडिवुटी (काउलो, खोटो, टिमुरको उत्पादन, दिगो संकलन र संरक्षण एवं बजार व्यवस्थापन गर्न १२० घ.धु.ले तालिम प्राप्त गरेका हुनेछन् । 		
२. सामाजिक विकासका क्षेत्र				
उद्देश्य: सामुदायिक पूर्वाधार, शिक्षा, स्वास्थ्य सहितका कार्यक्रमहरुमा लक्षित समुदायको पहुँच विस्तार गर्ने।				
२.१. शिक्षा				
साक्षरता र गुणस्तरिय शिक्षा	<u>साक्षरता</u> <ul style="list-style-type: none"> व्यवसायिक शिक्षा छैन ४९.३ प्रतिशत विद्यालय सख्या : ९ वटा 	<ul style="list-style-type: none"> ४९.३ प्रतिशतबाट थप १० प्रतिशत साक्षरता बृद्धि भई ५९.३ प्रतिशत पुर्याउने । रिफ्लेक्ट कक्षा, सहभागितात्मक सिकाई केन्द्र आदिबाट साक्षरतामा वृद्धि भएको हुनेछ । ९ वटा विद्यालयमा पठन पाठनमा सुधार आएको हुनेछ । 	जिल्ला शिक्षा कार्यालय, विद्यालयहरु, संघ संस्थाहरुको	श्रोतको अभाव

विषयगत क्षेत्र	वर्तमान अवस्था	वर्षको प्रक्षेपणमा आधारित सूचकहरु		
		सूचकहरु	पुस्त्याई	जोखिमपक्ष
	विद्यालय	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ९ वटा पक्की भवन निर्माण भई सञ्चालनमा आएका हुनेछन 	प्रतिवेदन	
	<p>गुणस्तरीय शिक्षा</p> <p>बालविकास के. २</p> <p>शिक्षक/ शिक्षिका : ३१ जना</p> <p>विद्यालय पूर्वाधार (भवन, शौचालय, खेल मैदान समेत) २१ वटा कोठा</p> <p>शैक्षिक सामग्री अप्रयाप्त</p> <p>शैक्षिक क्यालेण्डर छ</p> <p>बालमैत्री शिक्षा पूर्ण नभएको</p> <p>फरक क्षमता भएका नागरिक मैत्री शिक्षाको अप्रयाप्तता</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ शैक्षिक क्यालेण्डर, बालमैत्री शिक्षा, फरक क्षमता भएका नागरिक मैत्री शिक्षा, विद्यालय व्यवस्थापन समितिको सक्रियता (समिति गठन, नियमित बैठक, अनुगमन र अन्तरक्रिया, सामाजिक परिक्षण, वार्षिक भेला, आम्दानी खर्चको कम्तिमा वर्ष १ पटक सार्वजनिकरणभएको हुनेछ । ➤ ९ वटा बालविकास केन्द्रमा सामाग्रीहरुको व्यवस्थापन भई बाल सुलभ क्रियाकलापहरु सञ्चालनमा आएका हुनेछन् । ➤ थप ३० जना शिक्षक शिक्षिकाको व्यवस्थापन भई पठन पाठनमा सुधार आएको हुनेछ । ➤ ९ वटा विद्यालयमा पक्की भवन, कोठा मर्मत निर्माण, ९ वटा बालमैत्री शौचालय निर्माण, थप फर्निचर (डेस्क बेन्च)को व्यवस्था, गरी नियमित पठनपाठनको साथै गुणस्तरीय शिक्षा र बालमैत्री क्रियाकलाप संचालन भएको हुनेछ । ➤ १ वटा विद्यालयमा कम्प्युटर तथा शैक्षिक सामग्री र १ वटा विद्यालयमा विज्ञान प्रयोगशालाको व्यवस्थापन भई पठनपाठनमा सुधार भएको हुनेछ । विद्यालय तथा बाल क्लब तालीम गोष्ठी एवं अन्य ठाउँमा संचालित चेतनामूलक अभियानको माध्यमबाट बाल विवाहको संख्यामा उल्लेख्य कमी आएको हुनेछ । 		
२.२. स्वास्थ्य				
एकिकृत स्वास्थ्य सेवामा पहुँच र गुणस्तरिय सेवा	<ul style="list-style-type: none"> ➤ पूर्वाधार ५ कोठे भवन १ ➤ तालिम प्राप्त स्वास्थ्यकर्मी ५ ➤ औषधी उपकरण उपलब्धता प्रयाप्त नभएको 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ औषत आयु ५१.९ वर्षबाट ६०.९८ वर्ष पुर्याउने । ➤ वडा नं ३ मा १ वटा उपस्वास्थ्य चौकी व्यवस्थापन गरी २५० घरधुरीले नियमित सेवा लिएका हुनेछन् । ➤ थप २ वटा क्लिनिक व्यवस्थापन गरी प्रत्येक वडामा सञ्चालनमा आएका हुनेछन् । 	जि.स्वास्थ्य का., संघसंस्थाहरुको प्रतिवेदन	<ul style="list-style-type: none"> ➤ श्रोतको अभाव ➤ रोगको महामारी

विषयगत क्षेत्र	वर्तमान अवस्था	वर्षको प्रक्षेपणमा आधारित सूचकहरु		
		सूचकहरु	पुस्त्याई	जोखिमपक्ष
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ राष्ट्रिय अभियानका कार्यक्रम नियमित सञ्चालन ➤ औषत आयु ५१.९ वर्ष ➤ १ वटा स्वास्थ्य चौकी ➤ २ वटा गाउँघर क्लिनिक, ➤ प्रसुति गृह छैन ➤ छाउपडी प्रथा कायमै रहेको 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ १ वटा प्रसुती गृहको स्तर बृद्धि तथा सामाग्रीको व्यवस्थापन भई सेवामा प्रभावकारीता आएको हुनेछ । गाविसका ९९० घरधुरीले सर्भसूलभ तरिकाले एकिकृत स्वास्थ्य सेवा प्राप्त गरेका हुनेछन् । ➤ स्वास्थ्य केन्द्रमा १ जना सि. अहेव, १ जना सि.अनमी २ जना थप गरीस्वास्थ्य सेवा प्रवाहमा थप सुधार आएको हुनेछ । ➤ ८५ प्रतिशत महिलाहरुले प्रजनन् सेवा र शत प्रतिशत बालबालिकाहरुले सवै किसिमका खोपहरु प्राप्त गरेका हुनेछन् ➤ गाविसमा राष्ट्रिय अभियानका कार्यक्रमहरु नियमित रुपमा सञ्चालनमा आएको हुनेछ । ➤ प्रजनन् उमेर पुगेका महिला तथा पुरुषहरुलाई चेतनामूलक सूचनाहरु गर्न र वर्तमान स्थितिमा सुधार ल्याउन ३ पटक चेतनामूलक अभियान सञ्चालन भएको हुनेछ ➤ भूर गाविसमा २ वटा वडामा गाउँघर क्लिनिक नियमित रुपमा सञ्चालनमा आएको हुनेछ र १ वटा स्वास्थ्य परामर्श सेवा स्थापना भएको हुनेछ । 		
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ पाठेघर खस्ने समस्या :१२१ जना 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ पाठेघर खस्ने समस्याका लागि अभियानका रुपमा ४ पटक चेतनामूलक सूचनाहरु प्रवाह भई वर्तमान स्थितिमा सुधार आएको हुनेछ । 		
स्वच्छ खानेपानीको पहुँच र पूर्ण सरसफाई	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ८७५ वटा पाईप धाराबाट ९९० घरधुरीलाई ➤ ढुङ्गे धारा २५ वटा व्यवस्थित नभएको ➤ सरसफाई (शौचालय निर्माण, व्यक्तिगत तथा वातावरणीय सरसफाई) ८९० घरधुरी 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ५ वटा खानेपानी योजना संचालन गरी थप ५० धाराहरुबाट ११५ घरधुरीलाई स्वच्छ खानेपानीको व्यवस्थापन भएको हुनेछ ➤ ४ वटा खानेपानी योजनाको मर्मत संभार भई प्रयोगमा आएका हुनेछन् ➤ २५ वटा ढुङ्गे धारा, पधेराको व्यवस्थापन र मर्मत संभार भई प्रयोगमा आएका हुनेछन् । ➤ गाविसमा थप १००वटा शौचालयहरु निर्माण भई प्रयोगमा आएका हुनेछन् । ➤ गाविसमा सरसफाई सम्बन्धि चेतनामूलक कार्यक्रमका साथै ३९० वटा 	जिखापाका, गा.वि.स., संघसंस्थाहरुको प्रतिवेदन	<ul style="list-style-type: none"> ➤श्रोतको अभाव ➤ठूला योजनाहरु समयभित्र सम्पन्नको समयवाधि

विषयगत क्षेत्र	वर्तमान अवस्था	वर्षको प्रक्षेपणमा आधारित सूचकहरु		
		सूचकहरु	पुस्त्याई	जोखिमपक्ष
	चेतना मूलक कार्यक्रमहरु मित मात्रामा	<p>फोहोर व्यवस्थापनका लागि टोकरीको व्यवस्था भई प्रयोगमा आएका हुनेछन् ।</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ गाविसमा ९ पटक सरसफाई सम्बन्धि सचेतना गतिविधिहरु सञ्चालन भएका हुनेछन् । ➤ गा.वि.स.मा व्यक्तिगत सरसफाई सम्बन्धि वार्षिक २ पटक सचेतना अभियान सञ्चालन र ३ वटा सार्वजनिक शौचालयको निर्माण भएको हुनेछ । ➤ प्रत्येक वर्ष प्रत्येक वडामा विश्व हात धुने दिवसलाई अभियानका रुपमा मनाइनेहुँदा पेट संबन्धि रोगमा उल्लेख्य कमि आएको हुनेछ । 		
२.३.दलित, महिला, बालबालिका, फरक क्षमता भएका, जेष्ठ नागरिक, वञ्चितकरणमा परेका, एकल महिला, विपन्न वर्ग, ढुन्ड पिडित				
सशक्तिकरण, पहुँच र नियन्त्रण	<p>दलित केन्द्रीत</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ सहभागिता (सेवा, सुविधामा पहुँच र निर्णय प्रक्रिया) प्रभावकारी नभएको ➤ बचावट (भेदभाव) कायमै ➤ प्रवर्द्धन (चेतना) कमी ➤ सामाजिकसुरक्षा प्रभावकारी नभएको 	<p>मुलप्रवाहिकरण</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ ३५८ दलित घरधुरीहरुकोसशक्तिकरणका लागि ६ पटक अभियान सञ्चालन भएको हुनेछ । ➤ ३५८ दलित घरधुरीकालागि सिपमूलक तालिम सञ्चालन भई आयआर्जन क्रियाकलापहरुमा संलग्न भएका हुनेछन् । ➤ निर्णय प्रक्रियामा दलित समुदायको पहुँच कम्तिमा १५ प्रतिशत पुगेको हुनेछ । ➤ दलित जातिलाई नेपाल सरकारले तोकि दिएको प्रतिशत अनुसार उनीहरुकै निर्णयमा गा.वि.स को बजेट विनियोजन भइ योजनको सदुपयोग गर्न । 	गा.वि.स., संघसंस्थाहरुको प्रतिवेदन	<ul style="list-style-type: none"> ➤ राजनीतिक दबाव ➤ श्रोतको अभाव
	<p>महिला केन्द्रीत</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ सहभागिता (सेवा, सुविधामा पहुँच र निर्णय प्रक्रिया) ➤ बचावट (भेदभाव, हिंसा, कुरिति) कायमै ➤ प्रवर्द्धन(चेतना, सशक्तिकरण) कमी 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ४३० घरधुरीका महिलाहरुको सशक्तिकरणका साथै श्रोतहरुको पहुँचमा वृद्धि भएको हुनेछ । ➤ १३० जना महिलाहरु आय आर्जन तथा सिपमूलक कृयाकलापहरुमा संलग्न भएका हुनेछन् ➤ गा.वि.स.मा महिला सशक्तिकरणकालागि ६ पटक लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण तालिम सञ्चालन भएको हुनेछन् । ➤ चेतनामूलक अभियान कार्यक्रमबाट छोरा र छोरीको लागि पढाइ र 		

विषयगत क्षेत्र	वर्तमान अवस्था	वर्षको प्रक्षेपणमा आधारित सूचकहरु		
		सूचकहरु	पुस्त्याई	जोखिमपक्ष
	(१२० घरधुरी)	<p>अन्य अवस्थामा समान व्यवहार गर्ने वातावरण सृजना भएको अवस्था</p> <p>➤ महिला वर्गलाई नेपाल सरकारले तोकिएको प्रतिशत अनुसार उनीहरुकै निर्णयमा गा.वि.स को बजेट विनियोजन भई योजनाको सदुपयोग गर्न ।</p>		
	<p>बालबालिका केन्द्रीत</p> <p>➤ बाल वचाउ : प्रभावकारी नभएको</p> <p>➤ बाल संरक्षण</p> <p>➤ बाल विकास</p> <p>➤ बाल सहभागिता</p> <p>➤ संस्थागत विकास</p>	<p>➤ ६ महिनासम्मको शिशुलाई आमाले अनिवार्य रूपमा पूर्ण स्तनपान गराएका हुनेछन् ।</p> <p>➤ एक वर्ष भित्रका प्रत्येक बालबालिकाहरुले पुर्ण रूपमा - विसीजी, डिपीटी, हेपाटाईटीस वि, हिव ३, दादुराको) खोप पाएका हुनेछन् ।</p> <p>➤ ६ महिनादेखि ५ वर्ष सम्मका बालबालिकाहरुले वर्षको २ पटक भिटामिन ए क्याप्सुल खाएका हुनेछन् ।</p> <p>➤ ९० प्रतिशत गर्भवति आमाले स्वास्थ्यकर्मीबाट सुत्केरी गराएका हुनेछन् ।</p> <p>➤ गर्भवति महिलाहरुले कम्तिमा प्रसुती पूर्व चार पटक र प्रसुति पश्चात आमा र नवजात शिशुको कम्तिमा ३ पटक स्वास्थ्य जाँच गराएका हुनेछन् ।</p> <p>➤ सवै घरधुरीमा पिउन योग्य खानेपानीको सुविधा उपलब्ध भएको हुनेछ ।</p> <p>➤ चर्पी गएपछि खाना खानु अगाडी र बालबालिकाहरुको दिसा धोए पछि सावुन पानीले हात धुने परिपाटीको विकास भएको हुनेछ ।</p> <p>➤ विद्यालय तथा बाल क्लब तालीम गोष्ठि एवं अन्य ठाउँमासंचालित चेतनामूलक अभियानको माध्यमबाट बाल विवाहको संख्यामा उल्लेख्य कमी आएको हुनेछ ।</p>		
		<p>➤ ५ वर्ष मुनीका सवै बालबालिकाहरुको जन्म दर्ता भएको हुने छ ।</p> <p>➤ निकृष्ट प्रकारको बालश्रम दर घटेको हुनेछ ।</p> <p>➤ घरपरिवार र समुदायबाट बालबालिकाका विरुद्ध हुने हिंसा, बेचबिखन, शोषण, दुर्व्यवहार जस्ता घरेलु हिंसा कम गर्ने कार्य योजना तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याईएको हुनेछ ।</p> <p>➤ बाल संरक्षण सम्वन्धि समुदायमा आधारित बाल संरक्षण प्रणालीलाई</p>	गा.वि.स., संघसंस्थाहरुको प्रतिवेदन	➤ राजनीतिक अस्थिरता

विषयगत क्षेत्र	वर्तमान अवस्था	वर्षको प्रक्षेपणमा आधारित सूचकहरु		
		सूचकहरु	पुस्त्याई	जोखिमपक्ष
		सञ्चालनमा ल्याईएको हुनेछ ।		
		<ul style="list-style-type: none"> ➤ ४ वर्ष सम्मका बालबालिकाहरुलाई प्रारम्भिक बाल विकास कक्षामा भर्ना भएका हुनेछन् । ➤ कक्षा १ को लागि विद्यालय जाने उमेर समुहका शत प्रतिशत बालबालिकाहरु विद्यालय भर्ना भएका हुनेछन् । ➤ ५ देखि १२ वर्ष उमेर समुहका बालबालिकाहरुले आधारभूत शिक्षा (१ देखि कक्षा ८ सम्म) पुरा गरेका हुनेछन् । ➤ प्रत्येक विद्यालयमा छात्र छात्राकालागि अलग अलग शौचालयको व्यवस्था भएको हुनेछ । ➤ प्रत्येक विद्यालयमा अतिरिक्त क्रियाकलाप सम्बन्धि कार्यक्रम सञ्चालन भएको हुनेछ । 	गा.वि.स., संघसंस्थाहरुको प्रतिवेदन	<ul style="list-style-type: none"> ➤ राजनीतिक अस्थिरता ➤ श्रोतको अभाव
		<ul style="list-style-type: none"> ➤ स्थानीय निकायको निर्णय प्रकृत्यामा १२ देखि १८ वर्ष सम्मका बालबालिकाहरुको संस्थागत सहभागिताको संयन्त्र विकास गरी सहभागी गराईएको हुनेछ । ➤ स्थानीय निकायले सञ्चालन गर्ने योजनामा बालबालिकाको योजना तथा कार्यक्रम समेटिएको हुनेछ । ➤ विद्यालय व्यवस्थापन समितिमा संस्थागत तवरबाट बालबालिकाको आवाज सुनिने व्यवस्था सुनिश्चित भएको हुनेछ । ➤ स्वास्थ्य व्यवस्थापन समितिमा बाल क्लवको प्रतिनिधित्व हुनेछ । ➤ गाउँ विकास समितिमा बाल क्लवको सञ्जाल र वडामा बाल समुह गठन भई क्रियाशिल भएका हुनेछन् । 	गा.वि.स., संघसंस्थाहरुको प्रतिवेदन	<ul style="list-style-type: none"> ➤ राजनीतिक खीचातानी ➤ श्रोतको अभाव
	बालक्लव : २ वटा	<ul style="list-style-type: none"> ➤ थप २ वटा समुदाय स्तरीय गरी ३ बाल क्लव स्थापना र सञ्चालनमा आएका हुनेछन् 	गा.वि.स., संघसंस्थाहरुको प्रतिवेदन	<ul style="list-style-type: none"> ➤ श्रोतको अभाव

विषयगत क्षेत्र	वर्तमान अवस्था	वर्षको प्रक्षेपणमा आधारित सूचकहरु		
		सूचकहरु	पुस्त्याई	जोखिमपक्ष
	<p>फरक क्षमता भएका संख्या र किसिम : ७</p> <p>जेष्ठ नागरिक(म/पु) : ५०</p> <p>वञ्चितकरणमा परेका परिवार संख्या : १०५</p> <p>असहाय: १०५ जना</p> <p>एकल महिला संख्या: १४३</p> <p>विपन्न परिवार संख्या : १०५</p>	<ul style="list-style-type: none"> गा.वि.स.मा सरकारी, गैर सरकारी संस्थाहरुको कम्ति वर्षमा १ पटक समन्वय बैठक र सहकार्य गर्नमा अपाङ्ग असहाय र वृद्ध लक्षित सशक्तिकरण र चेतनामूलक क्रियाकलापहरु सञ्चालन भएका हुनेछन् । लक्षित समुदायकालागि १ वटा सामुदायिक भवनहरु निर्माण भएका हुनेछन् व्यक्तिगत घटना दर्ता सम्बन्धि वडा नागरिक मञ्च र नागरिक सचेतना केन्द्र मार्फत प्रत्येक वडाहरुमा सचेतना कार्यक्रम सञ्चालनमा आएको हुनेछ । 	गा.वि.स., संघसंस्थाहरुको प्रतिवेदन	<ul style="list-style-type: none"> राजनीतिक खीचातानी श्रोतको अभाव
३. सिंचाई, विद्युतिकरण र वैकल्पिक उर्जा				
उद्देश्य: स्थानीय साधन श्रोत र श्रमको अधिकतम प्रयोग गर्दै खानेपानी, सञ्चार, विद्युत र सिंचाईका अवसरवाट पछाडी पारिएका समुदायहरुमा पहुँच विस्तार गर्ने ।				
३.१. सिंचाई				
सिंचित क्षेत्रमा वृद्धि	<ul style="list-style-type: none"> सिंचित क्षेत्रफल : १०५ हे. कुलो/नहर संख्या : ६ (जिर्ण) पोखरी/प्लाष्टिक पोखरी संख्या : ० 	<ul style="list-style-type: none"> हालको १०५ हे. बाट १५० हे.मा सिंचाई सुविधा पुर्याउने । ६ कुलो/नहरबाट १५० हे ९ पोखरी/प्लाष्टिक पोखरीबाट २० हे ५ वटा सिंचाई कुलो निर्माण ४ वटा सिंचाई कुलोको मर्मत सुधार, प्लाष्टिक पोखरी ९ वटा निर्माण गरी १२० हे जमिन सिंचित भई व्यवसायीक तरकारी खेती गरेका हुनेछ । 	जि.कृषि विकास का., गा.वि.स., संघसंस्थाहरुको प्रतिवेदन	श्रोतको अभाव
विद्युत सेवा र वैकल्पिक नविकरणीय उर्जा	<ul style="list-style-type: none"> विद्युत योजना संख्या १ निर्माण प्रक्रियामा लाभान्वित घधु संख्या: ५८० सौर्य/गोबर ग्याँस घधु : ८८० घरधुरी सुधारीएको चुलो प्रयोग घधु 	<ul style="list-style-type: none"> ओखट्टेखोला १ वटा जल विद्युत निर्माण भई गा.वि.स.का ५८० घरधुरीले सेवा प्राप्त गरेका हुनेछन् । थप ११० घरधुरीमा विस्तार भई विशेष सौर्य उर्जा कार्यक्रम संचालन भएको हुनेछ । काठ दाउराको प्रयोगमा १५ प्रतिशत कमी भई वनजंगल संरक्षण भएको 	विद्युत का., गाविस, संघ संस्थाको प्रतिवेदन	
			विद्युत का., गाविस,	

विषयगत क्षेत्र	वर्तमान अवस्था	वर्षको प्रक्षेपणमा आधारित सूचकहरु		
		सूचकहरु	पुस्त्याई	जोखिमपक्ष
	संख्या : ९०५	हुनेछ । ➤ थप ८५ घरपरिवारहरुमा सुधारीएको चुलो निर्माण भई महिलाको स्वास्थ्य तथा वातावरणको प्रवर्द्धन भएको हुनेछ ।	संघ संस्थाको प्रतिवेदन	
सूचनामा पहुँच	➤ टेलिफोन : छैन ➤ इमेल/इन्टरनेट : छैन ➤ मोवाईल : ८०० घरधुरी ➤ स्थानीय रेडियो : ७७५ घरधुरी	➤ गाविसको पायक पर्ने स्थानमा १ वटा टेलीफोन टावर निर्माण भई सबै घरधुरीको मोवाईल सेवामा प्रभावकारीता आएको हुनेछ । ➤ थप २१५ घरधुरीमा रेडियो प्रयोगको क्षमतामा विस्तार भएको हुनेछ ।	नेपाल टेलीकम, गाविस, संघ संस्थाको प्रतिवेदन	
४. भौतिक तथा समाजिक पूर्वाधार क्षेत्र				
उद्देश्य: दीर्घकालीन यातायात तथा भौतिक पूर्वाधार निर्माण र सदुपयोगकालागि समुदायको सहभागितामा बृद्धि गर्ने ।				
४.१. स्थानीय यातायात				
सेवामा पहुँच र आवागमन	➤ मुख्य सडकबाट वस्तीसम्मको औषत समय १ घण्टा ➤ कच्ची सडक ६ कि.मी. ➤ भोलुङ्गे पुल : ६ वटा ➤ पाटी, पौवा, चौतारी : ५६० वटा ➤ काठेपुल : ५ ➤ सामुदायिक भवन : ०	➤ ३ वटा सडक ६ किमी निर्माण भई आवत जावतमा सहजता आएको हुनेछ । ➤ ३ वटा भोलुङ्गे पुल निर्माण भई प्रयोगमा आएका हुनेछन् । ➤ ५ वटा सडक निर्माण भई सबै वडाका समुदायहरुलाई आवत जावतमा सहजता आएको हुनेछ । ➤ वडा नं १, ६, ७, ८ र ९ मा ५ वटा काठे पुल निर्माण भई प्रयोगमा आएका हुनेछन् । ➤ गाविसमा थप २ वटा सामुदायिक पूर्वाधारहरुको निर्माण भई सञ्चालनमा आएको हुनेछ ।	सडक, गा.वि.स., संघ संस्थाको प्रतिवेदन	श्रोतको अभाव
५. सुशासन तथा अन्य				
उद्देश्य: गाविसमा सामाजिक समावेशीकरण, लैंगिक समानता, जवाफदेहिता तथा पारदर्शीताको प्रत्याभूति सुनिश्चित गर्ने ।				
५.१. सुशासन				

विषयगत क्षेत्र	वर्तमान अवस्था	वर्षको प्रक्षेपणमा आधारित सूचकहरु		
		सूचकहरु	पुस्त्याई	जोखिमपक्ष
भ्रष्टाचार रहित, उत्तरदायि र पारदर्शि शासन व्यवस्था	<ul style="list-style-type: none"> ➤ नागरिक वडा पत्र छैन ➤ कार्यक्रम वजेटको सार्वजनिकरण सबैलाई जानकारी नभएको ➤ उजुरी एवं गुनासो सुनुवाई संयन्त्रको गाविसमा व्यवस्थाको कमी ➤ पुरस्कार सम्मान र दण्ड, नभएको ➤ गाविसको परिषद र नियमित बैठक छ ➤ नागरिक वडा मञ्च/एकिकृत समिति, अन्य समितिहरुको नियमित बैठक छ ➤ आवधिक योजना निर्माण ➤ वार्षिक योजना छ ➤ क्षमता विकास योजना छैन ➤ सुपरिवेक्षण, अनुगमन र नियमित समिक्षा प्रभावकारी नभएको ➤ योजनाको नियमित सार्वजनिक सुनुवाई, समिक्षा र परिक्षण नभएको ➤ लेखापरीक्षण प्रभावकारी नभएको ➤ न्यूनतम शर्त पास भएको ➤ समन्वय र संजालकरणको कमी 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ हरेक योजना तर्जुमा प्रक्रियामा एकिकृत योजना तर्जुमा समितिको माध्यमबाट बस्ती स्तरका नागरिकहरु देखि अन्य सबैलाई सक्रिय गराउँदै योजनामा उनीहरुको अपनत्व बढाइएको हुनेछ । ➤ विषयगत योजनाका प्राथमिकतामा परेका क्रियाकलापहरु गा.वि.स.को वार्षिक योजनामा आई कार्यान्वयन भएका हुनेछन् । ➤ गा.वि.स.का प्रत्येक वडामा अनुगमन समितिको गठन भई योजनाहरुको नियमित अनुगमन भएको हुनेछ । ➤ वार्षिक रुपमा आवधिक योजनाको समीक्षा गरीएको हुनेछ । ➤ हरेक कार्यक्रमहरुको सार्वजनिक सुनुवाई, समीक्षा र लेखापरीक्षण एवं प्रभावकारी अनुगमन भएको हुनेछ । ➤ दलित, महिला एवं बालबालिकाहरुको निर्णय प्रकृया र कार्यकारिणी समिति हालको अवस्थामा ३५ प्रतिशतले वृद्धि ➤ स्थानीय निकायको श्रोत परिचालन निर्देशिका २०६९ मा उल्लिखित व्यवस्था अनुसार कम्तिमा ३५ प्रतिशत श्रोत लक्षित समुदायलाई विनियोजन भई प्रभावकारी कार्यान्वयन भएको हुनेछ । ➤ दलित, महिला एवं बालबालिकाहरुको निर्णय प्रक्रिया र कार्यकारिणी समितिमा क्रमशः २५, ३५ र १० प्रतिशत अर्थपूर्ण सहभागिता भएको हुनेछ । ➤ गाउँ विकास समिति न्यूनतम शर्त तथा वार्षिक कार्यसम्पादनमा उत्तिर्ण भई थप अनुदान प्राप्त गरेको हुनेछ । ➤ गा.वि.स.ले क्षमता विकास योजना निर्माण भई कार्यान्वयन भएको हुनेछ । ➤ सेवाग्राहीको पहुँच पुग्ने स्थानमा सुचना पाटी र नागरिक वडा पत्र राखिएको हुनेछ । ➤ हरेक कार्यक्रम र योजनाहरुको सार्वजनिक सुनुवाई, समीक्षा 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ गा.वि.स.को वार्षिक योजना ➤ परिषदको निर्णय ➤ अनुगमन प्रतिवेदन ➤ बैठक निर्णय ➤ सार्वजनिक लेखापरीक्षण प्रतिवेदन 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ राजनीतिक अस्थिरता ➤ श्रोतको अभाव ➤ सामाजिक सुरक्षा ➤ गा.वि.स.मा सचिवको उपस्थिति

विषयगत क्षेत्र	वर्तमान अवस्था	वर्षको प्रक्षेपणमा आधारित सूचकहरु		
		सूचकहरु	पुस्त्याई	जोखिमपक्ष
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ लक्षित वर्ग केन्द्रित श्रोत विनियोजन प्रयाप्त नभएको ➤ लक्षित वर्ग केन्द्रित बजेट प्रभावकारी कार्यान्वयन नभएको ➤ संगठन र संरचना अप्रयाप्त 	<ul style="list-style-type: none"> र लेखापरीक्षण प्रत्येक वर्ष प्रभावकारी भएको हुनेछ । ➤ गाविसमा कृषि वन तथा वातावरण समिति गठन भई कृषि प्रसार सेवा स्थानीय स्तरमा संस्थागत भएको हुनेछ । 		
५.२.अन्य				
स्थानीय सीप, श्रोत साधन परिचालन र अभिवृद्धि	<ul style="list-style-type: none"> ➤ गाविसको आन्तरिक श्रोत कमी ➤ सम्भाव्यता खोजी नभएको ➤ स्थानीय सीप प्रवर्धनमा कमी 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ गा.वि.स.को आयश्रोत वृद्धिका थप अवसर खोजी भएको हुनेछ । ➤ जडिबुटी तथा तामा फलाम निकासी करलाई व्यवस्थित गरी कार्यान्वयनमा आएको हुनेछ । ➤ स्थानीय निकायको समन्वय र सहकार्यमा विस्तार भएको हुनेछ 		

४. विषयगत क्षेत्र र सूचकहरु

४.१ विषयगत क्षेत्र, सूचकहरु, समयावधि र जिम्मेवारी

विषयगत क्षेत्र एवं सूचकहरु	जम्मा लक्ष्य	क्रियाकलापहरुको कार्य योजना				कार्यान्वयन गर्ने संस्था/निकायहरु
		पहिलो वर्ष	दोश्रो वर्ष	तेश्रो वर्ष	अन्तिम २ वर्ष	
१. आर्थिक विकासका क्षेत्र						
१.१ कृषिमा आधारित						
<ul style="list-style-type: none"> ➤ आलु : २१७.६२ मे.टन ➤ लसुन : ३.८४ मे.टन ➤ तोरी : ५.२२ टन ➤ २० प्रतिशतले उत्पादन वृद्धि गर्ने । 	११० घधुव्यवसायिक खेती	२५	५०	७५	११०	गा.वि.स., जिल्ला कृषि विकास कार्यालय, संघसंस्था
<ul style="list-style-type: none"> ➤ धान : २९९.५५ मे.टन ➤ २५ प्रतिशतले वृद्धि ➤ मकै : ८२९.१४ मे.टन ➤ १५ प्रतिशतले वृद्धि ➤ गहुँ : २४१.३८ मे.टन ➤ २० प्रतिशतले वृद्धि ➤ कोदो : १५०.२१ मे.टन ➤ १५ प्रतिशतले वृद्धि ➤ जौ : ३.५२ मे.टन १० प्रतिशतले वृद्धि 	९९० घधुउन्नत प्रविधि	२००	४००	६००	९९०	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ सुन्तला : ११.०७ मे.टन ➤ ३५ प्रतिशतले वृद्धि ➤ आँप : ७.३२ मे.टन ३० प्रतिशतले वृद्धि ➤ कागती : ५.२५ मे.टन २५ प्रतिशतले वृद्धि 	८० घधु व्यवसायिक फलफूल खेती	२०	४०	६०	८०	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ बजार प्रवर्द्धन ➤ संकलन केन्द्र र सहकारी, एग्रीभेट १ वटा 	१ वटा	०	१	०	०	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ प्रसोधन र मूल्य अभिवृद्धि ➤ (कोल्ड स्टोर) १ 	१	०	०	१	०	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ स्थानीय श्रोत व्यक्ति 	९ जना	१ जना	३ जना	६ जना	९ जना	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ गोठ सुधार, कम्पोष्ट तथा जैविक विषादी सम्वन्धि तालिम एवं अनुदान सहयोग 	६०० घरधुरी	१०० घरधुरी	२०० घरधुरी	३०० घरधुरी	६०० घरधुरी	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ कृषि सम्वन्धि सीपमुलक तालिम 	४०० जना /३ पटक	५०/१	१००/१	१५०/१	४००	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ कृषकहरुको व्यवसायिक योजना 	३२५ जना	५०	१०	१५०	३२५	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ पशु/पंक्षी पालन (गाई, कुखुरा, बाखा, भैसीपालन) 	४२० घरधुरी	८० घरधुरी	१६० घरधुरी	१८० घरधुरी	४२० घरधुरी	
१.२ गैरकृषिमा आधारित सीप एवं रोजगार						
स्वरोजगार						

विषयगत क्षेत्र एवं सुचकहरु	जम्मा लक्ष्य	क्रियाकलापहरुको कार्य योजना				कार्यान्वयन गर्ने संस्था/निकायहरु
		पहिलो वर्ष	दोश्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	अन्तिम २ वर्ष	
आरन	२० वटा	४ वटा	८ वटा	१२ वटा	२० वटा	गाविस, संघसंस्था
सिकर्मी डकर्मी तालिम	६५ जना	१०जना	२०जना	३०जना	६५ जना	गाविस, संघसंस्था
सिलाई कटाई तालिम	५४ जना	१०जना	२० जना	३०जना	५४	गाविस, संघसंस्था
ग्रामिण प्रर्यटन	१वटा	०	१ वटा	०	०	गाविस, संघसंस्था
१.३ वन तथा वातावरण						
काष्ठ जन्य						
वन क्षेत्र विकास (सामुदायिक वन) र घेरवार	९ वटा	२ वटा	४ वटा	६ वटा	९ वटा	जिवका, गाविस, संघसंस्था
उपभोक्ता समितिको क्षमता विकास	९ वटा	२ वटा	४ वटा	६ वटा	९ वटा	जिवका, गाविस, संघसंस्था
वन जन्य उद्योग	१ वटा	०	०	१	०	गाविस, घरेलु, जिवका
वातावरण तथा प्रकोप व्यवस्थापन -बाढी, पहिरो, आगजनी)	९ वस्ती	२ वस्ती	२ वस्ती	२ वस्ती	३ वस्ती	गाविस संघ संस्था
नर्सरी निर्माण र व्यवस्थापन	१ वटा	०	१	०	०	गाविस, रेञ्जपोष्ट, सावउभोस
सामुहिक गढा सुधार	९ वटा	२	३	३	१	गाविस, जिकृविका, संघ संस्था
बृक्षारोपण	३० हे.	५	१०	१५	३०	गाविस, जिवका
गैह्रकाष्ठ वन पैदावार						
गैह्रकाष्ठ वन पैदावार संकलन	नियमित १०० घण्टा	नियमित	नियमित	नियमित	नियमित	वन का.सावउभोस, गाविस
क्षेत्रगत कार्यान्वयनका लागि कार्यनीति						
<ul style="list-style-type: none"> • कृषि तथा गैर कृषि उपज संकलनकालागि संकलन केन्द्र निर्माण तथा व्यवस्थापन गर्ने • मूल्य अभिवृद्धि श्रृङ्खलामा आधारित बजारीकरण • अन्तर निकाय तथा संस्थाहरुसंग समन्वय, सहकार्य, संचार र संजालिकरण गर्ने । • कृषक व्यवसाय पाठशाला संचालन गर्ने । • उन्नत विउविजन, नश्ल सुधार, प्रविधिको प्रयोग र व्यवसायिकरण • प्राङ्गारिक खेती प्रद्वतीलाई प्रवर्द्धन गर्ने • विकेन्द्रित कृषि प्रसार सेवा उपलब्धताको लागि कृषि वन तथा वातावरण समिति गठन र क्षमता अभिवृद्धि हुने । 						
२. सामाजिक विकासका क्षेत्र						
२.१ साक्षरता र गुणस्तरीय शिक्षा						
विद्यालय भवन निर्माण, मर्मत सुधार	९ वटा	३	३	३	०	जिल्लाशिक्षा का., गा.वि.स., अन्य संस्थाहरु
साक्षरता	५९.३प्रतिशत	बढाउने	बढाउने	बढाउने	बढाउने	
शिक्षक/शिक्षिका	३० जना	५ जना	८ जना	७ जना	१० जना	
विद्यालयको भौतिक पूर्वाधार	२१ कोठा	४	४	४	९	
बालमैत्री शौचालय निर्माण	९ वटा	२	२	२	३	
शैक्षिक सामग्री						
शैक्षिक सामग्री -कम्प्युटर, पुस्तकालय, विज्ञान प्रयोगशाला)	१ वटा	०	१	०	०	

विषयगत क्षेत्र एवं सुचकहरू	जम्मा लक्ष्य	क्रियाकलापहरूको कार्य योजना				कार्यान्वयन गर्ने संस्था/निकायहरू
		पहिलो वर्ष	दोश्रो वर्ष	तेश्रो वर्ष	अन्तिम २ वर्ष	
डेस्क वेन्च	९वटा	२	२	२	३	
२.२ स्वास्थ्य						
उप स्वास्थ्य चौकी भवन	१ वटा	०	१	०	०	जि.स्वा.का. गा.वि.स. र अन्य संघ संस्थाहरू
गाउँघर क्लिनिक	२ वटा	१	०	१	०	
प्रसुती गृह	१ वटा	१	०	०	०	
स्वास्थ्यकर्मी नियुक्ति	२ जना	१ जना	०	१ जना	०	
राष्ट्रिय अभियानका कार्यक्रमहरू (पोलियो, हेपाटाईटीस बी, भिटामिन ए र खोपहरू)	नियमित	नियमित	नियमित	नियमित	नियमित	
छाउपडी तथा पाठेघर खस्ने समस्या सम्बन्धी अभिमुखिकरण	नियमित	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	जि.स्वा.का. गा.वि.स. र अन्य संघ संस्थाहरू
छाउपडी सचेतना अभियान	४ पटक	१	१	१	१	
प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धि चेतनामूलक कार्यक्रम	३ पटक	१	१	०	१	
व्यक्तिगत सरसफाई अभियान	२ पटक	१	०	१	०	जिखापा, जिस्वाका, गाविस
स्वच्छ खानेपानी योजना	५वटा	१	१	१	२	जिखापा, जिस्वाका, गाविस
शौचालय	३/२४७वटा	१/५०	१/५०	१/५०	९७	गाविस, संघ संस्था
खानेपानी योजना, ढुङ्गे धाराको मर्मत संभार	४ वटा २५ धारा	१/५	१/५	१/५	१ /१०	गाविस
फोहोर व्यवस्थापन टोकरी	३९० वटा	८०	८०	८०	१५०	गाविस, संघ संस्था
चेतनामूलक कार्यक्रमहरू	९ पटक	२	२	२	३	गाविस
२.३ दलित, महिला, बालबालिका, अपाङ्ग, असहाय, वृद्ध						
दलित केन्द्रित क्रियाकलापहरू						जि.वि.स., गा.वि.स., अन्य संस्थाहरू
सशक्तिकरण, पहुँच र नियन्त्रण	वडामा	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	
दलित केन्द्रित सीप विकास तालिम	३५८ जना	१०० जना	१००	१००	५८ जना	गाविस, संघसंस्था
महिला केन्द्रित क्रियाकलापहरू						महिला तथा बालबालिका का., जि.वि.स., गा.वि.स. संघ संस्था
महिला केन्द्रित क्रियाकलापहरू(घरेलु हिंसा सम्बन्धी चेतनामूलक तालिम)	९ वडा	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	
महिला आय आर्जन तालिम	४३० जना	१००	१००	१००	१३०	
महिला साक्षरता कक्षा	१६ वटा	नियमित	नियमित	नियमित	नियमित	
लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण तालिम	६ पटक	१	१	१	३	
बालबालिका केन्द्रित क्रियाकलापहरू						महिला तथा बालबालिका का., शिक्षा का., जि.वि.स., गा.वि.स.
बालबालिका केन्द्रित क्रियाकलापहरू(बाल शैक्षिक सामग्री वितरण)	३पटक	१	१	१	०	
बाल बचाउ क्रियाकलापहरू	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर		

विषयगत क्षेत्र एवं सुचकहरू	जम्मा लक्ष्य	क्रियाकलापहरूको कार्य योजना				कार्यान्वयन गर्ने संस्था/निकायहरू
		पहिलो वर्ष	दोश्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	अन्तिम २ वर्ष	
(स्तनपान, खोप, भिटामिन ए, सुरक्षित सुत्केरी आदि)						
बाल संरक्षण क्रियाकलापहरू (जन्म दर्ता आदि)	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर		
बाल शिक्षा	सबैलाई	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर		
बाल सहभागिता क्रियाकलापहरू (बाल कार्यक्रम, बाल आवाज आदि)	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर		
बाल क्लव गठन	२ वटा	१	०	१	०	गाविस, संघसंस्था
अपाङ्ग, असहाय, वृद्ध केन्द्रित क्रियाकलापहरू	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	गाविस, संघसंस्था
द्वन्द्व पिडित केन्द्रित क्रियाकलापहरू	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	गाविस, संघसंस्था
. घटना दर्ता (जन्म, मृत्यु, बसाईसराई, विवाह...)	नियमित	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	गा.वि.स., वडा नागरिक मञ्च
सामुदायिक भवन निर्माण	१ वटा	१	०	०	०	गा.वि.स. र अन्य संघ संस्थाहरू
क्षेत्रगत कार्यान्वयनका लागि कार्यनीति						
<ul style="list-style-type: none"> ➤ गाविसमा शैक्षिक क्यालेण्डर अनुसार शिक्षा गतिविधिहरू सञ्चालन गर्ने ➤ विद्यालय व्यवस्थापन समितिलाई थप सक्रिय पारी विद्यालयको पठनपाठनमा सुधार ल्याउने ➤ विद्यालय तथा स्वास्थ्य संस्थाहरूकालागि आवश्यक पूर्वाधारको विकासकालागि स्रोत साधनको खोजी ➤ रिफ्लेक्ट कक्षा आदिबाट साक्षरतामा वृद्धि गर्ने । ➤ पानीजन्य रोगहरूको प्रकोपको न्युनिकरण गर्न स्वास्थ्य तथा सरसफाई गतिविधिहरू सञ्चालन ➤ लक्षित समुदाय विशेष गरी महिला, दलित, बालबालिका र फरक क्षमता भएकाहरूकालागि सीप मुलक, आय मुलक तालिम ➤ गाविसमा सञ्चालित खानेपानी योजनाहरूको मर्मत संभार समिति र कोषको निर्माण ➤ १०० घरधुरीको शौचालय निर्माण तथा सरसफाई गतिविधि सञ्चालन गर्ने ➤ गाउँमा पारालिगत समितिलाई संस्थागत विकास गर्ने 						
३. सिंचाई, विद्युतिकरण र वैकल्पिक उर्जा						
३.१ सिंचाई						
सिंचित क्षेत्रमा वृद्धि	१५० हे	२०	२०	२०	१०	गा.वि.स .जि.वि.स.
सिंचाई कुलो मर्मत/सम्भार	६ वटा	१	१	१	३	सिंचाई कार्यालय, तथा अन्य गै.स.सं.
प्लाष्टिक पोखरी निर्माण वर्षातको पानी संकलन	९ वटा	३	३	३	०	
सिंचाई कुलो निर्माण	५ स्थानमा	१	१	१	२	गा.वि.स.जि. वि.स. भू-संरक्षण कार्यालय
३.२ विद्युत सेवा र वैकल्पिक नविकरणीय उर्जा						
जल विद्युत/पेल्ट्रिक सेट निर्माण	१	१	०	०	०	विद्युत प्राधिकरण, गा.वि.स, नविकरणीय उर्जा आयोजना
नविकरणीय उर्जा (सौर्य/वायु/गोबर ग्याँस)	११० घघु	४०	४०	२०	१०	
सुधारीएको चुलो	८५ घघु	२०	२०	२०	२५	गाविस, संघ संस्था
३.३ सुचना एवं सञ्चार						
टेलिफोन/इमेल/इन्टरनेट/मोबाईल	१ टावर	१	०	०	०	गा.वि.स., दुर सञ्चार कार्यालय

विषयगत क्षेत्र एवं सुचकहरू	जम्मा लक्ष्य	क्रियाकलापहरूको कार्य योजना				कार्यान्वयन गर्ने संस्था/निकायहरू
		पहिलो वर्ष	दोश्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	अन्तिम २ वर्ष	
रेडियो/पत्रपत्रिका/ हुलाक घर मर्मत	२१५ घण्टा	५०	५०	५०	६५	गा.वि.स., क्षेत्रीय हुलाक कार्यालय
क्षेत्रगत कार्यान्वयनका लागि कार्यनीति						
<ul style="list-style-type: none"> ➤ योजनाको दिगो विकासकालागि मर्मत संभार कोषको स्थापना र परिचालन गर्ने ➤ पानीका श्रोतहरूको संरक्षण संवर्धन गरी स्थानीय साधनको अधिकतम प्रयोग गर्ने ➤ कुलो, पोखरी, आकासे पानी संकलन ट्याङ्की निर्माण र थोपा सिचाईका प्रविधिहरू हस्तान्तरण गर्ने ➤ अन्तर निकाय तथा संस्थाहरूसंग समन्वय, सहकार्य गरी श्रोतको व्यवस्थापनमा पहल गर्ने ➤ टेलीफोन टावर निर्माणकालागि नेपाल टेलिकमलाई अनुरोध गर्ने 						
४. भौतिक तथा समाजिक पूर्वाधार क्षेत्र						
४.१ स्थानीय यातायात						
सडक ३ वटा	६ किमी	२	२	२	०	विभिन्न संघ संस्था गा.वि.स.जि.वि.स.
घोरेटो बाटो	५ वटा	१	१	१	२	
भोलुङ्गे पुल	३ वटा	१	१	१	०	
काठे पुल	५ वटा	२	२	१	०	
सामुदायिक पूर्वाधार	२ वटा	१	०	१	०	
संकलन केन्द्र	१ वटा	०	१	०	०	
पक्की विद्यालय भवन	९ वटा	३	३	३	०	
क्षेत्रगत कार्यान्वयनका लागि कार्यनीति						
<ul style="list-style-type: none"> ➤ स्थानीय श्रमको थप लगानीकालागि समुदायलाई अग्रसर गर्ने ➤ ग्रामीण कृषि सडक निर्माण कार्यलाई क्रमागत योजनाको रूपमा सञ्चालन गर्ने ➤ भोलुङ्गे पुल निर्माणकालागि विभिन्न निकायमा अनुरोध गर्ने ➤ गाउँमा भएका पाटी चौतारीहरूको संरक्षणकालागि नागरिकलाई सचेतना जगाउने 						
५. सुशासन तथा अन्य						
५.१ भ्रष्टाचार रहित, उत्तरदायि र पारदर्शि शासन व्यवस्था						
क्षेत्रगत योजनाहरूको कार्यान्वयन	नियमित	नियमित	नियमित	नियमित	नियमित	गा.वि.स.
आवधिक योजनाको नियमित अनुगमन, समिक्षा तथा मूल्याङ्कन	४ पटक	०	१	१	२	गा.वि.स.
सार्वजनिक सुनुवाई एवं लेखापरिक्षण	नियमित	नियमित	नियमित	नियमित	नियमित	गा.वि.स.
स्थानीय संस्थामा लक्षित समुदायको पहुँचमा वृद्धि	३५ प्रतिशत	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	गा.वि.स.
स्थानीय श्रोतहरूमा लक्षित समुदायको पहुँच	३५ प्रतिशत	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	गा.वि.स.
गा.वि.स.को आवधिक योजना निर्माण	१ पटक	१	०	०	०	गा.वि.स.
कर्मचारी तालिम	नियमित	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	
नागरिक वडा पत्रको स्थापना तथा कार्यान्वयन	१ पटक व्यवस्थित	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	
गा.वि.स.को आवधिक योजनाको अर्न्तगतका कार्यक्रमहरूको बोशर प्रकाशन र सार्वजनिकिकरण	१ पटक	१	०	०	०	
क्षेत्रगत कार्यान्वयनका लागि कार्यनीति						
<ul style="list-style-type: none"> ➤ लक्षित बजेट सही प्रयोजनकालागि लक्षित समुदायलाई सशक्तिकरण गर्ने ➤ गाविसमा सूचना पाटी र नागरिक वडा पत्र तयार गरी टाँस गर्ने 						

विषयगत क्षेत्र एवं सुचकहरू	जम्मा लक्ष्य	क्रियाकलापहरूको कार्य योजना				कार्यान्वयन गर्ने संस्था/निकायहरू
		पहिलो वर्ष	दोश्रो वर्ष	तेश्रो वर्ष	अन्तिम २ वर्ष	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ गाविसमा सञ्चालन हुने सबै योजनाहरूको लागत बोर्ड राख्ने ➤ गाविसका क्रमागत योजनाहरूलाई निरन्तरता दिदै गाविसको दिर्घकालिन लक्ष्य प्राप्त गर्न अग्रसर रहने ➤ लक्षित समुदायको लक्षित बजेट प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न वडा नागरिक मञ्चलाई संस्थागत विकास गर्ने ➤ गाविसमा सञ्चालन हुने योजनाहरूको अनिवार्य सार्वजनिक सुनुवाई, समीक्षा र जनलेखा परिक्षण गर्ने ➤ गाविसको अनुगमन समितिलाई सशक्त बनाउने र प्रत्येक वडामा अनुगमन समितिको गठन गर्ने ➤ आवधिक योजनाको नियमित समीक्षा गर्ने 						
५.२ अन्य						
स्थानीय सीप, श्रोत साधन परिचालन र अभिवृद्धि	नियमित	नियमित	नियमित	नियमित	नियमित	गा.वि.स., जि. वि.स.

५ जलवायु तथा वातावरण

जलवायु परिवर्तन र यसका असरहरूलाई न्यूनिकरण गर्नका लागि भूरा गाउँ विकास समितिले देहाय बमोजिमका कार्यनीतिहरू अवलम्बन गर्ने छः

- वन विनास, भू-क्षयलाई रोकथाम गर्न वृक्षारोपण कार्यक्रमलाई अभियानको रूपमा सञ्चालन गर्ने ।
- वन संरक्षण गर्ने सम्बन्धी नीतिहरू कार्यान्वयन गर्न गराउनको लागि पहल गर्ने ।
- भूरा गा.वि.स.लाई खुल्ला दिसामुक्त क्षेत्र घोषणा भई सकेको र थप सरसफाई प्रवर्द्धनका क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्ने ।
- खानेपानीका मुहानहरू संरक्षण गर्ने क्रियाकलापहरूलाई प्रोत्साहन गर्ने तथा पानीका वैकल्पिक श्रोतहरू पहिचान एवं प्रयोग गर्ने ।
- वैकल्पिक उर्जाको पहुँचमा वृद्धि गर्न विशेष पहल गर्ने ।
- जैविक तथा दीगो भू-व्यवस्थापन प्रविधिमा आधारित कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन गर्ने खालका क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्ने ।
- स्थानीय सडकहरू निर्माण गर्दा स्थानीय हरित सडकको अवधारणा अनुसार निर्माण गर्ने, ठूलो औजार, उपकरण र विष्फोटक पदार्थहरू प्रयोगलाई निरुत्साहित गर्ने ।
- मानव जन्य प्रकोपहरू न्यूनिकरण गर्न सञ्चार माध्यमबाट चेतनामुलक क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्ने ।
- छाडा चरणको अवस्थामा सुधारल्याई जंगलका रुख विरुवा संरक्षण गर्ने
- छाडा चरणको अवस्थामा सुधारल्याई जंगलका रुख विरुवा संरक्षण गर्ने

६. साभा सरोकारका विषयवस्तु

६.१ लैङ्गिक समानता, सामाजिक समावेशीकरण एवं बालमैत्री स्थानीय शासन

गाउँ विकास समितिले लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण एवं बाल विकास सम्बन्धी नीतिहरूलाई व्यवहारिक कार्यान्वयनमा ल्याउनका लागि तपसिल बमोजिमका कार्य नीतिहरू अवलम्बन गर्ने छः

- लैङ्गिक मुलप्रवाहीकरण तथा सामाजिक समावेशीकरणको अवधारणा र मर्मलाई स्थानीय स्तरका सबै सरोकार पक्षलाई अभिमुखिकरण गराई त्यस तर्फ जिम्मेवार बनाउन
- गा.वि.स. स्तरमा लैङ्गिक बजेट र यसको लेखापरीक्षण गर्ने परिपाटीको थालनी गर्ने ।
- महिला समूहहरूलाई विकासको मुलधारमा समाहित गर्ने खालका क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्ने र निर्णय प्रक्रियामा महिलाहरूको अर्थपूर्ण सहभागिता सुनिश्चित गर्ने ।
- महिला, एकल महिला, असहाय, फरक क्षमता भएका, दलित एवं पिछडा वर्ग एवं अल्पसंख्यकहरूको क्षमता वृद्धि र तिनीहरूको सक्रिय, सिर्जनात्मक सहभागिता, संरक्षण र हेरचाहको व्यवस्थालाई प्रभावकारी कार्यान्वयन र अनुगमन गर्ने ।
- बाल बचाउ, बाल विकास, बाल संरक्षण र बाल सहभागितालाई संस्थागत गरी बाल लक्षित क्रियाकलापहरू कार्यान्वयनको सुनिश्चित गर्ने ।
- बाल मैत्री स्थानीय शासन कार्य विधि २०६८ लाई प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि गा.वि.स.मा कार्यरत संघसंस्थाहरूमा अभिमुखिकरण गर्ने, गराउने ।
- गा.वि.स. स्तरमा महिला एवं अति विपन्न वर्गलाई विकास प्रक्रियामा मुलप्रवाहिकरण गरी कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्न गा.वि.स. एवं क्षेत्रगत कार्यक्रमहरू पारदर्शी र सहभागितात्मक रूपमा सञ्चालन गरिने छ ।

- महिला समूहहरूलाई विकासको मुलधारमा समाहित गर्ने खालका क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्ने र निर्णय प्रक्रियामा महिलाहरूको सहभागिता सुनिश्चित गर्ने ।

६.२ गाविसको क्षमता विकास योजना

सि.नं	अभिमुखिकरण, तालीमकाविषय वस्तुहरू	कसलाई	बजेट
१	<ul style="list-style-type: none"> ➤ स्थानीय निकायको श्रोत परिचालन तथा व्यवस्थापनकार्यविधि २०६९ ➤ योजना तर्जुमा कार्यान्वयन, पारदर्शिता र जवाफदेहिता सम्बन्धि ➤ गाविसको आन्तरिक स्रोत साधन र सरोकारवाला विश्लेषण तथा समन्वय विस्तार ➤ गाविसका विनियम निर्माण तथा कार्यान्वयन सम्बन्धि ➤ सार्वजनिक समीक्षा, सार्वजनिक सुनुवाई र सार्वजनिक, लेखा परिक्षण 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ गाविस कर्मचारी, राजनीतिक दलका पदाधिकारी, एकिकृत योजना तर्जुमा समिति 	४००००
२	<ul style="list-style-type: none"> ➤ निर्माण पूर्व व्यवस्थापन सम्बन्धि तालिम ➤ निर्माण पश्चात मर्मत संभार तालिम 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ उपभोक्ता समिति 	२५०००
३	<ul style="list-style-type: none"> ➤ स्थानीय तहको योजना तर्जुमा प्रक्रिया र चरण ➤ वडा नागरिक मञ्चको काम कर्तव्य र अधिकार सम्बन्धि 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ वडा नागरिक मञ्च नागरिक सचेतना केन्द्रका पदाधिकारीहरू 	२५०००
४	<ul style="list-style-type: none"> ➤ लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धि क्षमता विकास 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ दलित, महिला, सञ्जाल, समुह, तथा बालबालिकाहरू 	२००००
५	<ul style="list-style-type: none"> ➤ आय आर्जन तथा सीप विकास तालिम 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ लक्षित समुदायलाई 	७५०००
६	<ul style="list-style-type: none"> ➤ नयाँ खोज अनुसन्धान तथा उत्कृष्ट योजना निर्माण गर्ने उ.भो.स.लाई सम्मान गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ उपभोक्ता समितिलाई 	१५०००

७. कार्यक्रमको वित्तीय श्रोत प्रक्षेपण

भूरा गा.वि.स.को आवधिक योजनाले लक्षित गरेका क्रियाकलापहरू संचालनको लागि तपसिल बमोजिमको बजेट प्रक्षेपण गरिएको छ ।

विवरण	आर्थिक वर्ष र बजेट (रु.हजारमा)			अन्तिम २ वर्ष	जम्मा बजेट
	२०७१/०७२	२०७२/०७३	२०७३/०७४		
क) गाविसको आन्तरिक श्रोतबाट					
मालपोत कर	३०	५०	७०	१५०	३००
सिफारिस तथा पञ्जिकरण कर	१०	१५	२०	५०	९५
वन तथा जडिवुटी निकासी कर	६०	७०	८०	१५०	३६०
व्यवसाय संचालन कर	०	२	३	१०	१५
घर कर	१	३	५	२०	२९
गिटी बालुवा कर	१०	२०	३०	७०	१३०
मनोरञ्जन कर	०	०	०	५	५
अन्य : दण्ड जरिवाना	०	२	२	६	१०
जम्मा	१११	१६२	२१०	४६१	९४४
ख) गाविसको बाह्य श्रोतबाट					
गाविस अनुदान	४६००	५०००	६०००	१३०००	२६६००
सामाजिक सुरक्षा भत्ता	१९००	२१००	२५००	६०००	१२५००
बालपोषण	१०००	११००	१२००	३०००	६३००
ग) गाविसमा कार्यरत सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरूको सहयोग	१७४८५	२०४८५	२५४८५	६०४८५	१२३९४०
कूल जम्मा	२५०९६	२८८४७	३५३९५	८२९४६	१७२२८४

८. गा.वि.स.को आन्तरिक श्रोत/राजश्व वृद्धिका सम्भावना तथा क्षेत्रहरु

भूरगा.वि.स.को दिर्घकालिन सोच, लक्ष्य र उद्देश्यहरु हाँसिल गर्न गा.वि.स.को आफ्नै साधन र श्रोत अपरिहार्य हुन्छ। वाह्य श्रोतको निर्भरताले मात्र गा.वि.स.ले निर्दिष्ट गरेका उद्देश्यहरु पूर्ती र स्वायत्त निकायको रुपमा विकास गर्न सक्दैन। दिर्घकालिन रुपमा राजश्व वृद्धिका लागि यस गा.वि.स.भित्र निम्न सम्भावनाहरु देखिन्छन्:

- गा.वि.स.भित्र सम्भाव्य आमदानी श्रोत पहिचानको लागि अनुसन्धान एवं अध्ययन गर्ने।
- फलामको व्यवस्थित निकासी गरी आमदानीका सम्भावनाहरु यकिन गर्ने।
- ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा करलाई व्यवस्थित गर्ने।
- मालपोत, आवास कर, सिफारिस तथा पञ्जिकरण, निकासी तथा व्यवसाय करलाई तदारुकताका साथ असुल गर्ने।

९. आवधिक योजना कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन

आवधिक योजनाको दस्तावेज तयार भए पश्चात यसलाई तुरुन्त कार्यान्वयनमा ल्याइने छ। यो दस्तावेजलाई गाउँ विकास समितिको एकिकृत योजना तर्जुमा समिति र परिषद्मा समेत पेश गरी अनुमोदन गरिएको छ। यो दस्तावेज कार्यान्वयनको मुख्य जिम्मेवार निकाय भूर गाउँ विकास समिति नै हुने हुँदा यस गा.वि.स.मा कार्यरत सरकारी तथा गैरसरकारी एवं अन्य विकास साभेदारहरुसँग समन्वय र सहकार्य गरिने छ। आवधिक योजना कार्यान्वयन गर्दा देखापर्ने समस्याहरु एवं विवादहरु आपसी छलफलबाट टुङ्गे लगाइने छ। हरेक वर्ष आवधिक योजनामा उल्लेखित लक्ष्यहरु गाउँ विकास समितिको वार्षिक योजनामा ल्याई कार्यान्वयन गरिने छ। साथै हरेक वर्ष आवधिक एवं वार्षिक योजनाको समीक्षा गरी आवधिक योजनालाई अद्यावधिक समेत गरिने छ।

९.१ अनुगमन तथा मूल्याङ्कन

गाउँ विकास समिति र अन्य सरकारी तथा गैरसरकारी संघ संस्थाहरुबाट भूरगाउँ विकास समितिभित्र सञ्चालन हुने हरेक क्रियाकलापहरुलाई प्रभावकारी, पारदर्शी र जवाफदेहि तरिकाले कार्यान्वयन भए नभएको यकिन गरी राय, सल्लाह, सुझाव दिन नीतिगत व्यवस्था भए अनुसार तपसिल बमोजिमको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन समिति हुनेछ। यस समितिको भूमिका एवं जिम्मेवारी स्थानीय निकाय श्रोत परिचालन कार्यविधि २०६९ मा व्यवस्था भए अनुसार हुनेछ। यस समितिले गाउँ विकास समितिको आवधिक योजना तथा वार्षिक योजनाले लक्षित गरेका क्रियाकलापहरु कार्यान्वयन भए नभएको समेत अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने छ। स्थानीय निकाय श्रोत परिचालन कार्यविधि २०६९ अनुसार अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समितिको गठन देहाय बमोजिम गरिएको छ:

(क) गा.वि.स.को अध्यक्ष वा अध्यक्षको काम गर्न तोकिएको पदाधिकारी	- संयोजक
(ख) वडा नागरिक मञ्चबाट कम्तीमा १जना महिला सहित २ जना	- सदस्य
(ग) गा.वि.स.ले तोकेको विषयगत ईलाका/गाउँ स्तरको कार्यालयको प्रमुख १	- सदस्य
(घ) प्राविधिक कर्मचारी (उपलब्ध भएसम्म) १	- सदस्य
(ङ) गाउँ विकास समितिको सचिव वा निजले तोकेको व्यक्ति १	- सदस्य
- (गा.वि.स. सचिव र संयोजक एउटै व्यक्ति भएमा)

उल्लेखित अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समितिले गा.वि.स. क्षेत्रभित्र सञ्चालन हुने क्रियाकलापहरुको नियमित अनुगमन गरी सुझाव सहितको प्रतिवेदन गाउँ परिषद्मा पेश गर्नेछ।

- गाउँ विकास क्षेत्र अन्तर्गत सञ्चालित योजनाहरुको एकल एवं संयुक्त रुपमा सूचकको आधारमा अनुगमन गरिने छ।
- सञ्चालित योजना नियमित रुपमा सुपरिवेक्षणको व्यवस्था मिलाइने छ।

१०. सामाजिक, लैङ्गिक परिक्षण

क) सार्वजनिक सुनुवाई, समीक्षा एवं लेखापरीक्षण

भूरगाउँ विकास समितिको आवधिक एवं वार्षिक क्रियाकलापहरुको सुचना एवं जानकारी गा.वि.स.भित्र र यससँग सरोकार राख्ने विभिन्न संघसंस्था, समुदायलाई सर्वसुलभ रुपमा उपलब्ध गराइने छ। यसैगरी गा.वि.स.मा बसोबास गर्ने समुदायलाई माथि उल्लेखित सुचनाहरुको पहुँच र गा.वि.स. र सेवा प्रदायकहरुबाट प्रदान गरिने सेवाको प्रभावकारिता गाउँ विकास आवधिक योजनाभूर गा.वि.स., जाजरकोट ३२

सुनिश्चित गर्न हरेक वर्ष आवश्यकता अनुसार सार्वजनिक सुनुवाई, समीक्षा तथा कार्यक्रमहरूको सार्वजनिक/ परीक्षण समेत गरिने छ र परीक्षणबाट प्राप्त सुचनाहरू सार्वजनिक गरिने छ ।

रु. दुई लाखभन्दा माथिको लागतमा सम्पन्न हुने योजनाहरूको लागत विवरण सहितको सार्वजनिक सुचना पाटी (होर्डिङ बोर्ड) योजना स्थलमा राखिने छ । साथै अन्य विकास साभेदार संस्थाहरूलाई पनि सार्वजनिक सुचना पाटी राख्नको लागि सु-सूचित गरिने छ ।

गाउँ विकास समितिले आफ्नो कोषमा प्राप्त हुने आम्दानी खर्चको नियमानुसार प्रत्येक वर्ष आन्तरिक एवं अन्तिम लेखापरीक्षण गरी सोको सार्वजनिककरण गरिने छ, र परिषद् बैठकमा समेत पेश गरिने छ । लेखा परीक्षकको निर्देशन बमोजिम बेरुजु फछ्यौट गरिने छ, र असुल उपर गर्नुपर्ने भएमा रकम असुल उपर समेत गरिने छ ।

ख) लैङ्गिक परीक्षण

स्थानीय निकाय र यसका सबै साभेदार संस्थाहरूको नीति र कार्यक्रमहरूमा लैङ्गिक मूलप्रवाहीकरण तथा सामाजिक समावेशीकरण गरी समतामूलक विकास एवं प्रवर्द्धन गरी संस्थागत गर्ने । यसका लागि देहाय बमोजिमका उद्देश्यहरू लिई सोको कार्यान्वयन गर्ने र गराईने छः

- स्थानीय निकायको आवधिक र वार्षिक योजनामा लैङ्गिक मूलप्रवाहीकरण एवं सामाजिक समावेशीकरणलाई संस्थागत गर्ने ।
- लैङ्गिक समानता तथा समावेशीकरणको लक्ष्यलाई स्थानीय निकायको संरचना र कार्य योजनामा स्थान दिने
- स्थानीय निकायको श्रोत परिचालन, बजेट विनियोजन तथा खर्चलाई लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशी दृष्टिले अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने ।
- लैङ्गिक मूलप्रवाहीकरण एवं सामाजिक समावेशीकरणका प्रतिवद्धताहरूलाई लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट तर्जुमा एवं परीक्षणद्वारा अनुगमन एवं मूल्याङ्कन गरी राष्ट्रिय एवं सहस्राब्दी विकासका लक्ष्यहरूलाई टेवा पुऱ्याउने ।
- लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी सुशासन व्यवस्थालाई संस्थागत गर्ने ।
- संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयले तयार गरेको निर्देशिका अनुसार हरेक वर्ष लैङ्गिक लेखापरीक्षण गरिने छ

११. जिल्लाको आवधिक योजना, त्रिवर्षीय अन्तरिम योजना र सहश्राब्दी लक्ष्यमा योगदान

यस गा.वि.स.को आवधिक योजनाको अन्तर सम्बन्ध जिल्ला विकास समितिको आवधिक योजनासँग रहेको छ । गा.वि.स.भित्र सञ्चालन गर्न सकिने ठूला आयोजनाहरू गा.वि.स.मा उपलब्ध हुने साधन र श्रोतले नपुग्ने हुँदा जिल्ला एवं राष्ट्रिय योजनाको रूपमा लिईएको छ । जिल्लाको आवधिक योजनाको रणनीति अनुसार एवं प्राथमिकताका क्षेत्र अनुसार नै यस गाउँ विकास समितिको आवधिक योजना तयार गरिएको छ । यस आवधिक योजनाले कृषि, वन, व्यापार र पूर्वाधारलाई विशेष जोड दिदै सुशासनको माध्यमबाट समुन्नत गाउँ विकास गर्ने परिकल्पना गरेको छ ।

यसैगरी त्रिवर्षीय अन्तरिम योजना २०७१/०७२- ०७४/०७५ को सुशासन कार्यनीति अनुसार निम्न विषय र क्षेत्रमा योगदान गर्दछ ।

- शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि, पशु र अन्य सेवा प्रदायक स्थानीय स्तरका संस्थाहरूसँग समन्वय गरी सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा स्थानीय निकायको संलग्नता बढाउने ।
- सार्वजनिक सेवाको प्राप्तिलाई सुनिश्चित बनाउन सेवा प्रवाहको अनुगमनको व्यवस्थालाई प्रभावकारी बनाउने ।
- सेवा प्रवाहको प्रक्रियालाई पारदर्शी, स्पष्ट र विधिसम्मत बनाउन सेवा प्रवाहमा कार्यविधि र योजनाहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्ने ।
- सबै वर्ग, क्षेत्रका महिलाहरूको सामाजिक, आर्थिक तथा राजनीतिक सशक्तिकरण गर्दै दीगो शान्ति र विकासमा लक्षित वर्गको पहुँचलाई सशक्त बनाउने जस्ता कार्यनीतिमा यस आवधिक योजनाले योगदान पुऱ्याउने छ ।

यस आवधिक योजनाले सहश्राब्दी लक्ष्य हाँसिल गर्ने क्रममा कृषि क्षेत्रलाई बढि महत्व दिएको हुँदा यसबाट स्व:रोजगारमा वृद्धि गर्ने, भोकमरी घटाउने कार्यमा योगदान गर्दछ । त्यसैगरी आवधिक योजनाले समावेशी विकास, लैङ्गिक समानता र सशक्तिकरणमा जोड दिईएको छ । लैङ्गिक समता अभिवृद्धि, बाल शिक्षा, सुरक्षित मातृत्व जस्ता चेतनामूलक क्रियाकलापहरूलाई आवधिक योजनाले विशेष जोड दिएको छ । त्यसैगरी जलवायु परिवर्तन र यसको प्रभावलाई न्यून गर्ने क्रियाकलापहरू जस्तै: वन विकास, वन संरक्षण, भू-क्षय नियन्त्रण, पानीको मुहान संरक्षण एवं मानव जन्य प्रकोप

नियन्त्रण गर्ने क्रियाकलापहरु आवधिक योजनामा समावेश भएका छन् । सुरक्षित खानेपानी र सरसफाईका क्रियाकलापहरुलाई आवधिक योजनाले विशेष प्राथमिकतामा राखेको छ ।

गाउँ विकास आवधिक योजनाको जिल्ला एवं राष्ट्रिय योजनाको सूचकहरूसँगको अन्तर सम्बन्ध देहाय बमोजिम हुनेछ ।

क्र. सं.	गा.वि.स.को आवधिक योजनाका सूचकहरु	जिल्ला आवधिक योजनाका सूचकहरु (जाजरकोटको सन्दर्भमा)	त्रिवर्षीय अन्तरिम योजनाका सूचकहरु
१.	११० घरधुरीहरु व्यवसायिक कृषि तथा गैरकृषि क्रियाकलापमा संलग्न भई वार्षिक औषत रु. ६५ लाख वरावरआम्दानी गरी जीवनस्तरमा सुधार भएको हुनेछ ।	- कृषि उत्पादन वृद्धिदर १.६ प्रतिशतबाट २ प्रतिशतमा पुगेको हुनेछ । - प्रतिव्यक्ति आय वार्षिक रु.७ हजार १५ बाट रु ८ हजार १ सय एक्काइस पुगेको हुनेछ । वृद्धिदर ५ प्रतिशत	- कृषि तथा गैरकृषि क्षेत्रको आम्दानी वृद्धि दर प्रतिशत क्रमशः १.३ बाट ४.५ र ५ बाट ६.७ पुऱ्याउने ।
२.	३० हेक्टर क्षेत्रफलमा २२ हजार विरुवाहरु वृक्षारोपण, भू-क्षय रोकथाम तथा प्रकोप व्यवस्थापन गरी जलवायु परिवर्तका असरहरु न्यूनिकरण भएको हुनेछ ।	- गैरकृषि पेशामा रोजगार महिलाको संख्या १०.३५ प्रतिशतबाट २० प्रतिशतमा पुगेको हुनेछ । साथै वन क्षेत्रको वार्षिक राजश्व ३३ लाख बाट ४० लाख भएको हुनेछ ।	- वन जङ्गलले ढाकेको क्षेत्रफल ३९ प्रतिशतबाट ४० प्रतिशतमा पुऱ्याउने । - जलवायु परिवर्तनसँग अनुकूल हुने गरी विकास कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।
३.	गुणस्तरीय शिक्षा, स्वास्थ्य, सामाजिक पूर्वाधार सहितका कार्यक्रमबाट लक्षित वर्गको सामाजिक अवस्थामा सुधार भएको हुनेछ । - ४९.३ प्रतिशतबाट ५९.३ प्रतिशत साक्षरता प्रतिशत पुऱ्याउने - ९९० घरधुरीको एकिकृत स्वास्थ्य सेवामा पहुँच	- औषत साक्षरता ६१ प्रतिशतबाट ७० प्रतिशतमा पुगेको हुनेछ । - जनसंख्या वृद्धिदर १.८९ प्रतिशतबाट १.८ मा पुगेको हुनेछ । - नवजात शिशु मृत्युदर प्रतिहजार २५ बाट १८ मा पुगेको हुनेछ ।	- प्रा.वि. तहको विद्यालय भर्ना दर ९५.३ बाट १०० प्रतिशत पुऱ्याउने । - मातु मृत्यु दर प्रति लाख २२९ बाट १३४ मा पुऱ्याउने । - औषत आयु ६९ वर्षबाट ७१ मा पुऱ्याउने ।
४.	स्थानीय साधन र श्रोतहरु परिचालन गरी खानेपानी, सरसफाई, सिंचाई तथा विद्युत जस्ता सेवाहरुको पहुँचमा वृद्धि भएको हुनेछ । - ११५ घरधुरीमा स्वच्छ खानेपानी र सरसफाईमा पहुँच - १५० हेक्टर कृषि योग्य जमिन सिंचित - ५४८ घरधुरीहरु विद्युत र वैकल्पिक नविकरणीय उर्जामा पहुँच	- पाइपबाट खानेपानी सुविधा उपलब्ध परिवार ६२.२ प्रतिशतबाट ८० प्रतिशतमा पुगेको हुनेछ । - जिल्लालाई खुल्ला दिसामुक्त जिल्ला घोषणा सन् २०१५ सम्म घोषणा भएको हुनेछ ।	- स्वस्थ खानेपानी ८५ प्रतिशतबाट ९६.२५ - सरसफाई सुविधा ६२ बाट ९०.५ प्रतिशत पुऱ्याउने - १३१७००० बाट १४९२३१५ हे. क्षेत्रफलमा सिंचाई सुविधा पुऱ्याउने । - ६७.३ बाट ८७ प्रतिशत जनसंख्यालाई विद्युत सेवामा पहुँच पुऱ्याउने ।
५.	साधन र श्रोतको परिचालन गरी स्थानीय सडक निर्माण तथा बिस्तार गरी यातायातको पहुँचमा वृद्धि भएको हुनेछ । - ६ कि.मी. स्थानीय सडक निर्माण - ३ वटा भो.पु., २ वटा सामुदायिक भवन, ५ वटा काठे पुल निर्माण	सडकले छोएका गा.वि.स. ७ बाट २१ मा पुगेको हुनेछ ।	- २५७४८ बाट २८७४८ कि.मी. सडक बिस्तार - सबै जिल्लाहरुमा सडक सञ्जाल बिस्तार गर्ने ।
६.	लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक	- हाल मानव विकास सुचांक ०.४४८ बाट ०.४७५ मा	- सार्वजनिक तथा अन्य क्षेत्रहरुमा सुशासन कायम

<p>समावेशीकरण, पारदर्शिता र जवाफदेहिता सहितको सुशासनको अभ्यासमा वृद्धि भएको हुनेछ ।</p> <ul style="list-style-type: none"> - गाविसमा सञ्चालन हुने सबै विकास निर्माणका योजनाहरूको सामाजिक/सार्वजनिक सुनुवाई, समीक्षा एवं लेखापरीक्षण - वर्षमा कम्तिमा एक पटक लैङ्गिक लेखापरीक्षण - कम्तिमा ३५ प्रतिशत बजेट लक्षित वर्गको लागि विनियोजना गरी उद्देश्यमुलक कार्यमा खर्च भएको - गाविसमा १५ प्रतिशत बजेट कृषि वन तथा वातावरणको क्षेत्रमा विनियोजन भई कार्यान्वयनमा आएको हुने । 	<p>पुगेको हुनेछ ।</p> <ul style="list-style-type: none"> - हाल लैगिंक विकास सुचांक ०.४३९ राष्ट्रिय औसत ०.४४८ मा पुगेको हुनेछ । - औसत आयु ५९.९ बाट ७.९८ वर्ष पुगेको हुनेछ । - 	<p>गर्ने ।</p> <ul style="list-style-type: none"> - लक्षित वर्ग, क्षेत्र र समुहको आर्थिक र सामाजिक सशक्तिकरण अभिवृद्धि गर्ने ।
---	---	---

१३. जोखिम पक्ष र त्यसको न्यूनिकरण

आवधिक योजना कार्यान्वयनमा हुन सक्ने जोखिम र त्यसको न्यूनिकरण कार्यनीति तल उल्लेखित गरिएको छ ।

जोखिम पक्ष	न्यूनिकरणका कार्यनीति
१. नेपाल राजनैतिक रुपमा पुनःसंरचनामा अगाडि बढिरहेको परिवेशमा गाउँ विकास समितिको संरचना हुने या नहुने वा फेरबदल हुन सक्ने ।	१. वडा वा बस्ती स्तरमा पहिचान भएका आवश्यकता र अवसरहरूलाई नयाँ बन्ने संरचनाले सम्बोधन गर्न सक्ने ।
२. आवधिक योजना निर्माण गर्दा केही सरोकारवालाहरूको अनुपस्थितिले यस योजनाको कार्यान्वयनमा कमी आउन सक्ने ।	२. आवधिक योजनाको ब्रोसर तयार गरी समयमै सूसुचित गर्नुका साथै सोको कार्यान्वयनका लागि नीतिगत पहल गर्ने ।
३. गाउँ विकास समितिमा सिमित मानव श्रोतको कारणले यसको प्रभावकारी कार्यान्वयन तथा अनुगमनमा कमी हुन सक्ने ।	३. गाउँ विकास समितिको क्षमता विकास योजनालाई विशेष प्राथमिकता दिई कार्यान्वयनमा ल्याउने ।
४. राजनीतिक दलहरूको आ-आफ्नै अनुकूलका कार्यक्रम मात्र कार्यान्वयन गर्ने परिपाटीले साधन र श्रोतको तोडमोड हुन सक्ने ।	४. राजनीतिक दलहरूको र यससँग सरोकारवाला निकायहरूको प्रतिबद्धता सुनिश्चित गराउने ।
५. गा.वि.स.मा काम गर्ने सरकारी तथा गैरसरकारी निकायहरूको श्रोत र सहयोग गर्ने प्राथमिकता क्षेत्र परिवर्तन हुन सक्ने ।	५. गा.वि.स.को आन्तरिक वृद्धि गर्नुका साथै गा.वि.स.को आवश्यकताको आधारमा लगानी गर्न पहल गर्ने ।
६. जलवायु परिवर्तन र यसको असर	६. योजना तर्जुमा गर्दा वातावरण अनुकूलका उपायहरू अवलम्बन गर्नुका साथै असरलाई न्यूनिकरण गर्न स्थानीय स्तरमा उपलब्ध श्रोत साधनको न्यायोचित उपयोग गर्ने ।

अनुसूचि १ : गाविसमा काम गरिरहेका विकास साभेदार निकायहरुको विवरण

कार्यक्रमको क्षेत्र	कार्यक्रम गर्ने निकाय/संस्था	वार्षिक बजेट (रु.हजारमा)	स्थान/ वडा	लाभान्वित घरधुरी	मुख्य क्रियाकलपाहरु	सहयोगी निकाय
१. आर्थिक विकास कृषि	जि.कृषि विकास कार्यालय	१२५	१-९	९९०	विउ, मल, विरुवा वितरण र तालिम	एस.एस.एम.पि.,
	विकासका लागि सहकार्य	३३०	१-९	३३०	दिगो भू व्यवस्थापनका प्रविधिहरु, गोठेमल	SSMP
	पहाडी क्षेत्र विकास अभियान	५०	१-९	२००	व्यवसायिक योजना र बजारिकरण	लिङ्ग हेल्मेटास
वन	जि.वन कार्यालय	३५०	१-९	९९०	वन विकास, जडिवुटी बजारिकरण	
	स्थानीय विकास कोष	७५००	१-९	२८०	क्षमता अभिवृद्धि, आयआर्जनमूलक कार्यक्रम	उपाप
पशु	जि.पशु सेवा कार्यालय	३००	१-९	९९०	उन्नत गाई वितरण, नश्ल सुधार, वधसाला, डेरी र उन्नत घांस प्रवर्द्धन	सिएलडिपि
२. सामाजिक विकास शिक्षा	जि.शिक्षा कार्यालय	४५००	१-९	९९०	बाल विकास, भौतिक पूर्वाधार, पोषण, छत्रावृत्ति	विद्यालय सधार कार्यक्रम
स्वास्थ्य	जि.जनस्वास्थ्य का.	६००	१-९	९९०	खोप, पोषण, सुरक्षित मातृत्व, तालिम, चेतनामूलक कार्यहरु	हेल्थ फर लाईफ
	बहुआयामिक वि.त.अध्ययन मंच	५००	१-९	१९५	महिलाहरुको पाठेघर खस्ने समस्या सम्बन्धि रोकथाममूलक कार्यहरु	केड
	नेपाल रेडकस	८०	१-९	८०	तत्काल राहात, आखा उपचार	
लक्षित समुदाय	महिला विकास का.	३५०	१-९	१५०	बाल संरक्षण, महिला सशक्तिकरण, अपाङ्ग उत्थान	
३. जलश्रोत विकास र विद्युतिकरण (खानेपानी, सिंचाई, विद्युत)						
	DRCC	२५००	१-९	९९०	कृषि सडक	जिविस
४. ग्रामिण यातायात पूर्वाधार						
	जिल्ला विकास समिति	३००	१-९	९९०	वडा नागरिक मञ्च गठन र नागरिक सचेतना केन्द्र	एलजिसिडिपी
जम्मा		१७४८५				

अनुसूची २: सुचना विश्लेषण

१. आर्थिक विकास (कृषि र गैरकृषि)

जम्मा घरधुरी संख्या ९९०

विषयगत मुख्य सवालहरू	रिक्तता/आवश्यक (Gap) के छ ?	योजना/क्रियाकलाहरू
<p>कृषि</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ कृषकहरूमा क्षमता विकासको कमी ➤ उन्नत विउविजनको कमी ➤ नयाँ कृषि प्रविधिको कमी ➤ सिंचाईको कमी ➤ परम्परागत खेती प्रणाली ➤ कृषि प्रसार सेवा र सामाग्रीहरूको कमी ➤ संकलन केन्द्रको अभाव 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ कृषकहरूमा निश्चित समयपछि बिउ फेरबदल गरी खेती गर्ने ज्ञान र क्षमताको अभाव ➤ जैविक खेती प्रविधिलाई स्थानीय स्तरमा कम महत्व दिनु ➤ कृषि प्रसार सेवाको लागि स्थानीय स्तरमा कृषि प्राविधिको कमी र उपयुक्त प्रणालीको विकास नभएको ➤ स्थानीय स्तरमा एग्रोभेट सञ्चालनको लागि क्षमता विकास नभएको ➤ लगानीको श्रोतको अभाव छ । ➤ कृषिजन्य वस्तुहरूको बजार मुल्य बारेमा कृषकहरू अनविज्ञता ➤ उत्पादित वस्तुहरूको सामुहिक बजारिकरणका लागि सङ्कलन केन्द्रहरू स्थापना नभएको 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ९९० घरधुरीमा उन्नत जातको खाद्यान्न बालीहरू प्रवर्द्धन गरी उत्पादनमा वृद्धि गरेका हुनेछन् । ➤ गाविसको वडा नं १ देखि ९ सम्म २७ वटा समुह निर्माण गरी सामुहिक वारीको गह्वा सुधार भएको हुनेछ । ➤ ८० घरधुरीले व्यवसायिक फलफूल खेती गरी उत्पादन र आम्दानीमा ४५ प्रतिशतले वृद्धि गरेका हुनेछन् । ➤ थप १ वटा सहकारीको विकास भएको हुनेछ । ➤ गा.वि.स.को पायक पर्ने स्थान पेरा बजारमा १ वटा कृषि तथा गैर कृषि उपज संकलन केन्द्रको स्थापना भई सञ्चालनमा आएको हुनेछ । ➤ वडा नं १मा १ वटा एग्रोभेट स्थापना गरी ९९० घरधुरीले नियमित सेवा प्राप्त गरेका हुनेछन् । ➤ भूरा गा.वि.स. वडा न ७ मा १ वटा कोल्ड स्टोरको निर्माण भई प्रयोगमा आएको हुनेछ । ➤ भूरा गा.वि.स. वडा न ७ मा १ वटा कोल्ड स्टोरको निर्माण भई प्रयोगमा आएको हुनेछ । ➤ ३२५ जना कृषकहरूको व्यवसायिक योजना तयार भई योजना अनुसार उत्पादन गरेको हुनेछ ।
<p>गैरकृषि</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ सहकारी सम्वन्धि ज्ञानको अभाव ➤ कृषि सम्वन्धि दक्ष जनशक्तिको अभाव ➤ वेरोजगारी ➤ घरेलु उद्योगको स्थापना हुन नसक्नु 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ पोखरालाई पर्यटकीय गन्तव्यको रूपमा विकास गर्न उपयुक्त कार्यनीतिको अभाव ➤ उद्यमशिलताको ज्ञान स्थानीय स्तरमा पुग्न नसक्नु र उद्यम सञ्चालन गर्न श्रोतको अभाव 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ २० वटा आरनको स्तरोन्नती भई व्यवसायिक रूपमा संचालन भएका हुनेछन् । उक्त व्यवसायबाट वार्षिक आम्दानी प्रतिव्यक्ति ३५ हजार भएको हुनेछ । ➤ गा.वि.स. भरी ६५ जनालाई सिकर्मी/डकर्मी तालिम र ५४ जना महिलालाई सिलाई कटाई तालिम प्रदान गरी

<ul style="list-style-type: none"> ➤ परम्परागत सीपको स्तर बृद्धि हुन नसक्नु 		<p>लघु उद्यमहरु सञ्चालनमा आएका हुनेछन् ।</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ पोखरामा ग्रामीण पर्यटन क्षेत्रको विकास गरी ग्रामीण पर्यटकीय क्षेत्रको रुपमा व्यवस्थापन गरिएको हुनेछ ।
<p>वन, वातावरण तथा जलवायु परिवर्तन</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ चेतनाको कमी ➤ छाडा चरीचरन ➤ वातावरण संरक्षणका क्रियाकलापहरुको कमी(वृक्षा रोपण, भूक्षय, आगजनी) ➤ वन क्षेत्रको संरक्षण एवं सम्वर्द्धनमा कमी ➤ जडिबुटीहरुको अव्यवस्थित संलकन 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ सामुहिक गढा सुधार गरी कार्यान्वयनमा ल्याउनु पर्ने ➤ स्थानीय स्तरमा वातावरण अनुकूल योजना निर्माणका लागि प्राविधिक सहयोग एवं क्षमता अभिवृद्धि गर्नुपर्ने ➤ वातावरण संरक्षणकालागि सचेतना कार्यक्रमको आवश्यक ➤ प्रकोप प्रभावित क्षेत्रको पहिचान र त्यस अनुसार कार्ययोजना बन्न नसकेको ➤ सामुदायिक वनहरुको कार्ययोजना बनाई कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ९वटा सामुदायिक, कबुलियत वनको घेरवार, संरक्षण र विकास भएको हुनेछ । ➤ ९ वटा सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीहरुलाई क्षमता विकास तालिम सञ्चालन भएको हुनेछ । ➤ गा.वि.स.मा १ वटा वनजन्य उद्योगहरुको स्थापना भई संचालनमा आएका हुनेछन् । ➤ ९ वटा वस्तीहरुमा बाँढी, पहिरो, आगजनी र भूक्षय नियन्त्रण र रोकथामकालागि क्रियाकलापहरु सञ्चालन भएका हुनेछन् ➤ १ वटा नर्सरीको स्थापना तथा व्यवस्थापन भई २२००० विरुवा उत्पादन भएका हुनेछन् । ➤ २२००० गोटा विरुवाहरु व्यवस्थापन गरी ३० हेक्टरमा वृक्षारोपण भएको हुनेछ । ➤ छाडा चरिचरण व्यवस्थितभएकाहुने छ । ➤ सामुदायिक वनका माध्यमबाट गैरकाष्ठ वन पैदावारको संरक्षण गर्ने ➤ बहुमूल्य जडिबुटी (काउलो, खोटो, टिमुरको उत्पादन, दिगो संकलन र संरक्षण एवं बजार व्यवस्थापन गर्न १२० घ.घु.ले तालिम प्राप्त गरेका हुनेछन् ।

२. सामाजिक विकास क्षेत्र

वर्तमान अवस्था(तथ्यमा आधारित)	रिक्तता/आवश्यक (Gap) के छ?	कहाँ र कसरी गर्ने?(रणनीति)		
		कहाँ	के	कति
<p>शिक्षा</p> <p>विद्यालयमा भर्ना दर र नियमित उपस्थिति दरमा कमि रहेको</p> <p>➤ व्यवसायिक शिक्षा छैन</p> <p>➤ ४९.३ प्रतिशत</p> <p>➤ विद्यालय सख्या : ९ वटा विद्यालय</p> <p>➤ २०६९ मा विद्यालय सुधार योजना बनेको</p> <p>वालविकास के. २</p> <p>शिक्षक/ शिक्षिका : ३१ जना</p> <p>विद्यालय पूर्वाधार (भवन, शौचालय, खेल मैदान समेत) २१ वटा कोठा</p> <p>शैक्षिक सामग्री अप्रयाप्त</p> <p>शैक्षिक क्यालेण्डर छ</p> <p>बालमैत्री शिक्षा पूर्ण नभएको</p> <p>➤ फरक क्षमता भएका नागरिक मैत्री शिक्षाको अप्रयाप्तता</p>	<p>➤ ९ विद्यालयहरुमा ९ वटा पक्की भवन र २१ वटा कक्षा कोठाहरुको मर्मत सम्भारको आवश्यक भएको र ९ विद्यालयमा छाना मर्मत गर्नुपर्ने</p> <p>➤ ९ विद्यालयहरुमा विद्यालय सुधार योजना पूर्ण रुपमा कार्यान्वय तथा अद्यावधि नभएको</p> <p>➤ ९ विद्यालयहरुमा स्वच्छ खानेपानीको अभाव</p> <p>➤ ९ विद्यालयहरुमा बाल मैत्री शौचालयको (छात्राको लागि) अभाव</p> <p>➤ ९ विद्यालयहरुमा बाल मैत्री कक्षा सञ्चालनको आवश्यक</p> <p>➤ १ विद्यालयहरुमा विज्ञान प्रयोगशाला र शैक्षिक सामग्रीहरुको अभाव</p>	<p>भूर गाविस वडा नं १ देखि ९ का सवै विद्यालयहरुमा</p>	<p>➤ कक्षा कोठा मर्मत</p> <p>➤ कक्षाकोठा थप</p> <p>➤ पक्की भवन निर्माण</p>	<p>➤ २१ वटा</p> <p>➤ २१ वटा</p> <p>➤ ९ वटा</p> <p>➤ ९ वटा</p>
<p>स्वास्थ्य</p> <p>मातृ शिशु, बाल मृत्यु दर र कुपोषणको दरमा सामानुपातिक रुपमा कमि हुन नसकेको</p> <p>➤ पूर्वाधार ५ कोठे भवन १</p>	<p>➤ स्वास्थ्य चौकीमा आधारभूत औषधी तथा सामग्रीहरुको थप अवश्यक</p> <p>➤ मौजुदा स्वस्थ्यकर्मीहरुबाट सम्पूर्ण गा.वि.स. क्षेत्रमा सेवाको पहुँच पुग्न नसकेको</p> <p>➤ नियमित बालबालिकाहरुको राष्ट्रिय अभियानका</p>	<p>भूर गाविस जाजरकोट</p>	<p>उप स्वास्थ्य चौकी थप १</p> <p>क्लिनिक थप २</p>	

<ul style="list-style-type: none"> ➤ तालिम प्राप्त स्वास्थ्यकर्मी ५ ➤ औषधी उपकरण उपलब्धता प्रयाप्त नभएको ➤ राष्ट्रिय अभियानका कार्यक्रम नियमित सञ्चालन ➤ औषत आयु ५१.९ वर्ष ➤ १ वटा स्वास्थ्य चौकी ➤ २ वटा गाउघर क्लिनिक, ➤ प्रसुति गृह छैन ➤ छाउपडी प्रथा कायमै रहेको 	<ul style="list-style-type: none"> कार्यक्रमहरुमा पहुँच पुग्न नसकेको ➤ बालबालिका र आमाहरुमा स्वास्थ्य सम्बन्धी सचेतनामुलक क्रियाकलापहरुको न्यूनता ➤ गा.वि.स.बाट लक्षित वर्गलाई छुट्याईएको श्रोत उद्देश्य अनुसार कार्यान्वयन हुन नसकेको ➤ फरक क्षमता भएका व्यक्तिहरुका लागि आवश्यक सामग्रीहरुको उपलब्धतामा कमी ➤ स्वास्थ्य चौकीमा भान्सा तथा गोदामको अभाव 		<p>अधारभूत औषधि तथा सामग्रीहरु</p> <p>आदि</p> <p>७ जना फरक क्षमता भएका व्यक्तिहरुलाई आवश्यक सामग्रीहरु उपलब्ध गराउने</p>	
<p>सामुदायिक पूर्वाधार</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ सामुदायिक भवनहरु छैन ➤ स्वास्थ्य चौकी भवन संख्या १ वटा ➤ गा.वि.स. भवन १ वटा 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ सामुदायिक भवनहरुको अभाव ➤ सामुदायिक पूर्वाधारहरुको अभावका कारण क्षमता विकासका क्रियाकलापका अतिरिक्त पुरातात्विका महत्वका स्थानहरुको संरक्षण हुन नसकेको 	भूर गाविसमा	<p>सामुदायिक भवन/कोल्ड स्टोर, /बृद्धबृद्धा असहाय पुर्नस्थापना केन्द्र निर्माण</p>	➤ २ वटा

३. जलश्रोत विकास तथा विद्युतिकरण

वर्तमान अवस्था (तथ्यमा आधारित)	रिक्तता/आवश्यक (Gap) के छ?	कहाँ र कसरी गर्ने?(रणनीति)		
		कहाँ	के	कति
<p>जलश्रोत</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ ८७५ वटा पाईप धाराबाट ९९० घरधुरीलाई ➤ ढुङ्गे धारा २५ वटा व्यवस्थित नभएको ➤ सरसफाई (शौचालय निर्माण, व्यक्तिगत तथा वातावरणीय सरसफाई) ८९० घरधुरी ➤ चेतना मूलक कार्यक्रमहरु मित मात्रामा 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ५ वटा खानेपानी योजना संचालन गरी थप ५० धाराहरुबाट ११५ घरधुरीलाई स्वच्छ खानेपानीको व्यवस्थापन नभएको ➤ ४ वटा खानेपानी योजनाको मर्मत संभार नभएको ➤ २५ वटा ढुङ्गे धारा, पंधेराको व्यवस्थापन र मर्मतको अभाव । ➤ गाविसमा १००वटा शौचालयहरु निर्माण नभएको 	भूर गाविसका वडा नं १ देखि ९ भूर गाविसमा	<ul style="list-style-type: none"> ➤ खानेपानी योजना निर्माण ➤ खानेपानी योजना मर्मत ➤ ढुङ्गेधाराको मर्मत तथा निर्माण ➤ शौचालय निर्माण 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ५वटा ➤ ४ वटा ➤ २५ वटा ➤ १०० वटा ➤ ३९० वटा

वर्तमान अवस्था (तथ्यमा आधारित)	रिक्तता/आवश्यक (Gap) के छ?	कहाँ र कसरी गर्ने?(रणनीति)		
		कहाँ	के	कति
	। ➤ गाविसमा सरसफाई सम्बन्धि चेतनामुलक कार्यक्रमका साथै ३९० वटा फोहोर व्यवस्थापनका लागि टोकरीको व्यवस्था नभएको । ➤ गाविसमा ९ पटक सरसफाई सम्बन्धि सचेतना गतिविधिहरु सञ्चालन नभएको । ➤ गा.वि.स.मा व्यक्तिगत सरसफाई सम्बन्धि वार्षिक २ पटक सचेतना अभियान सञ्चालन र ३ वटा सार्वजनिक शौचालयको निर्माण नभएको । ➤ प्रत्येक वर्ष प्रत्येक वडामा विश्व हात धुने दिवसलाई अभियानका रुपमा मनाइनेहुँदा पेट संबन्धि रोगमा उल्लेख्य कमि नआएको ।		➤ टोकरी व्यवस्थापन ➤ सिचाई कुलो निर्माण ➤ प्लाष्टिक पोखरी निर्माण	➤ ९ वटा
➤ सुधारीएको चुलो प्रयोग घघु संख्या : ९०५	➤ ८५ घरधुरीले सुधारीएको चुलो प्रयोग नगरेको	➤ भूर गाविसमा	➤ सुधारीएको चुलो प्रयोग गर्ने	➤ ८५ वटा
➤ टेलिफोन : छैन ➤ इमेल/इन्टरनेट : छैन ➤ मोवाईल : ८०० घरधुरी ➤ स्थानीय रेडियो : ७७५ घरधुरी	➤ गाविसको पायक पर्ने स्थानमा १ वटा टेलिफोन टावर निर्माण भई सवै घरधुरीको मोवाईल सेवामा प्रभावकारीता नआएको । ➤ २१५ घरधुरीमा रेडियो प्रयोग नगरेको ।	➤	➤ टेलिफोन टावर निर्माण ➤ रेडियो प्रयोग गर्ने	➤ १ वटा ➤ २१५

४. यातायात पूर्वाधार

वर्तमान अवस्था(तथ्यमा आधारित)	रिक्तता/आवश्यक (Gap) के छ?	कहाँ र कसरी गर्ने?(रणनीति)		
		कहाँ	के	कति
सडक, भो.पु. तथा पैदल मार्ग ➤ मुख्य सडकबाट वस्तीसम्मको औषत समय १	➤ ३ वटा सडक ६ किमी निर्माण नभएको ➤ ३ वटा भोलुङ्गे पुल निर्माण नभएको	भूर वडा नं १ देखि ९ सम्मको	➤ मर्मत गर्नुपर्ने सडक ➤ पक्की पुल र भो.पु.	➤ ६ कि.मी. ➤ ३ वटा

वर्तमान अवस्था(तथ्यमा आधारित)	रिक्तता/आवश्यक (Gap) के छ?	कहाँ र कसरी गर्ने?(रणनीति)		
		कहाँ	के	कति
घण्टा ➤ कच्ची सडक ६ कि.मी. ➤ भोलुङ्गे पुल : ६ वटा ➤ पाटी, पौवा, चौतारी : ५६० वटा ➤ काठेपुल : ५ ➤ सामुदायिक भवन : ०	➤ ५ वटा सडक निर्माण नभएको ➤ ५ वटा काठे पुल निर्माण नभएका । ➤ सामुदायिक पूर्वाधारहरुको भवन निर्माण नभएको ।	सवै	➤ कच्ची एवं काठे पुल ➤ गोरेटो घोरेटो बाटो ➤ सामुदायिक भवन	➤ ५ वटा ➤ ५ वटा ➤ २ वटा

५. सुशासन

विषयगत मुख्य सवालहरु	रिक्तता/आवश्यक (Gap) के छ ?	योजना/क्रियाकलाहरु
सुशासन ➤ नागरिक वडा पत्र छैन ➤ कार्यक्रम बजेटको सार्वजनिकरण सवैलाई जानकारी नभएको ➤ उजुरी एवं गुनासो सुनुवाई संयन्त्रको गाविसमा व्यवस्थाको कमी ➤ पुरस्कार सम्मान र दण्ड, नभएको ➤ गाविसको परिषद र नियमित बैठक छ ➤ नागरिक वडा मञ्च/एकिकृत समिति, अन्य समितिहरुको नियमित बैठक छ ➤ आवधिक योजना निर्माण ➤ वार्षिक योजना छ ➤ क्षमता विकास योजना छैन ➤ सुपरिवेक्षण, अनुगमन र नियमित समिक्षा प्रभावकारी नभएको	➤ गा.वि.स.मा कार्यरत विकास साभेदार संस्थाहरुबीच समन्वय र सहकार्य ➤ गा.वि.स.को आन्तरिक श्रोत पहिचान एवं सम्भाव्यताको खोजी गर्ने कार्यमा निश्क्रियता ➤ नागरिक वडा पत्र नभएको ➤ स्थानीय विकास कार्यहरुमा गा.वि.स.को नेतृत्वदायी भूमिका ➤ सहभागितात्मक समावेशी योजना तर्जुमा प्रक्रियामा स्थानीय निकायहरुको क्षमता अभिवृद्धिमा कमी छ ➤ गाविसको क्षमता विकास योजनाको अभाव छ	➤ विषयगत योजनाका प्राथमिकतामा परेका क्रियाकलापहरु गा.वि.स.को वार्षिक योजनामा आई कार्यान्वयन भएको हुने । ➤ गा.वि.स.का प्रत्येक वडामा अनुगमन समितिको गठन भई योजनाहरुको नियमित अनुगमन हुने । ➤ वार्षिक रुपमा आवधिक योजनाको समीक्षा गरीएको गर्ने । ➤ हरेक कार्यक्रमहरुको सार्वजनिक सुनुवाई, समीक्षा र लेखापरीक्षण एवं प्रभावकारी अनुगमन गर्ने । ➤ दलित, महिला एवं बालबालिकाहरुको निर्णय प्रकृया र कार्यकारिणी समिति हालको अवस्थामा ३५ प्रतिशतले वृद्धि गर्ने । ➤ स्थानीय निकायको श्रोत परिचालन निर्देशिका २०६९ मा उल्लिखित व्यवस्था अनुसार कम्तिमा ३५ प्रतिशत श्रोत लक्षित समुदायलाई विनियोजन भई प्रभावकारी

<p> ➤ योजनाको नियमित सार्वजनिक सुनुवाई, समीक्षा र परिक्षण नभएको ➤ लेखापरीक्षण प्रभावकारी नभएको ➤ न्यूनतम शर्त पास भएको ➤ समन्वय र संजालिकरणको कमी ➤ लक्षित वर्ग केन्द्रित श्रोत विनियोजन प्रयाप्त नभएको ➤ लक्षित वर्ग केन्द्रित बजेट प्रभावकारी कार्यान्वयन नभएको संगठन र संरचना अप्रयाप्त अन्य ➤ गाविसको आन्तरिक श्रोत कमी ➤ सम्भाव्यता खोजी नभएको ➤ स्थानीय सीप प्रवर्धनमा कमी </p>		<p> कार्यान्वयन गराउने । ➤ दलित, महिला एवं बालबालिकाहरुको निर्णय प्रक्रिया र कार्यकारिणी समितिमा क्रमशः २५, ३५ र १० प्रतिशत अर्थपूर्ण सहभागिता गराउने । ➤ गाउँ विकास समिति न्यूनतम शर्त तथा वार्षिक कार्यसम्पादनमा उत्तिर्ण भई थप अनुदान प्राप्त गराउने । ➤ गा.वि.स.ले क्षमता विकास योजना निर्माण भई कार्यान्वयन गराउने । ➤ सेवाग्राहीको पहुँच पुग्ने स्थानमा सुचना पाटी र नागरिक वडा पत्र राख्ने । ➤ हरेक कार्यक्रम र योजनाहरुको सार्वजनिक सुनुवाई, समीक्षा र लेखापरीक्षण प्रत्येक वर्ष प्रभावकारी भएको हुने । ➤ अध्ययन तथा अनुसन्धानको लागि विशेष पहल गर्ने </p>
--	--	--

अनुसूची ३ : गाविसको संक्षिप्त पार्श्वचित्र

गाउँ विकास क्षेत्रको तथ्यांक विश्लेषण

जिल्ला : जाजरकोट

गाउँ विकास समिति : भूर

१. जनसंख्या विवरण

गाविसको घरधुरी विवरण :

जम्मा घरधुरी सख्या : ९९० दलित घरधुरी : ३५८ जनजाती घरधुरी : १६ अन्य घरधुरी : ६

जम्मा जनसंख्या.: ५८८२ महिला : २८७२ पुरुष : ३०१० दलित महिला : १०६४ दलित पुरुष : १०४६

विवरण		संख्या	प्रतिशत	सूचनाको श्रोत
दलित	घरधुरी संख्या	३५८	३६ %	गाविसको पार्श्वचित्र
	जनसंख्या	२११०	३६ %	
जनजाती	घरधुरी संख्या	१६	२ %	
	जनसंख्या	९६	२ %	
ब्रह्मण	घरधुरी संख्या	४४	४ %	
	जनसंख्या	२५७	४ %	
क्षेत्री/ठकुरी	घरधुरी संख्या	५६६	५७ %	
	जनसंख्या	३३७९	५७ %	
अन्य -अल्पसंख्यक)	घरधुरी संख्या	६	१ %	
	जनसंख्या	४०	१ %	
जम्मा		५८८२	१०० %	

उमेर समूह

विवरण	जनसंख्या	प्रतिशत	सूचनाको श्रोत
० देखि ५ वर्ष उमेर समूहको	११०३	१९%	गाविस प्रोफाईल
६ देखि १५ उमेर समूहको	१६४७	२८%	गाविस प्रोफाईल
१६ देखि ६० उमेर समूहको	२९०५	४९%	
६० उमेर देखि माथी	२२७	४%	

२. भू-स्वामित्व, खाद्य पर्याप्तता, आम्दानी र आम्दानीका श्रोतहरू

	घरधुरी	भूमीहिन	५ रोपनी भन्दा कम	५ देखि १० रोपनी	१० रोपनी भन्दा वढी	सूचनाको श्रोत
घरधुरी	९९०	६	१४५	६५४	१८५	जि.कृ.वि.का.
प्रतिशत	१००%	१ %	१५ %	६६%	१८%	

खाद्य पर्याप्तता(आफ्नो उत्पादनले)	३ महिना सम्म खान पुग्ने	३ देखि ६ महिना खान पुग्ने	६ देखि ९ महिना खान पुग्ने	९ महिना भन्दा वढी खान पुग्ने	सूचनाको श्रोत
घरधुरी संख्या	१७५	५४२	१३५	१३८	जि.कृ.वि.का.
प्रतिशत	१८ %	५५ %	१४ %	१३%	

	नगद/आय आर्जनमा संलग्न (वार्षिक)	३० हजार भन्दा कम	३० देखि ४० हजार	४० हजार भन्दा माथी	सुचनाको श्रोत
घरधुरी संख्या	९९०	१७५	६५४	१६१	वडा नागरिक मञ्च
प्रतिशत	१००%	१८%	६६%	१६%	

	आम्दानीको श्रोत	आफ्नै कृषि खेतिबाट	व्यवसायमूलक सिपबाट	वैदेशिक रोजगारबाट	सुचनाको श्रोत
घरधुरी संख्या	९९०	६४०	१०५	२४५	गाविस प्रोफाईल
प्रतिशत	१००%	६५%	११%	२४%	

३. वसोवास विवरण

टोल एवं वस्तीहरु	वडा नं	मूख्य टोल वस्तीको नाम	जम्मा घरधुरी	दलित घरधुरी	जनजाती घरधुरी	अल्पसंख्य क घरधुरी	सुचनाको श्रोत
लामकटिया, सेरा, घोपेटा, बासकोट	१	लामकटिया	६७	२६	०	०	गाविस प्रोफाईल
पौरी, पोखरा, गैराखेत	२	पोखरा	८९	५७	०	०	
गोलेचौर, माभगाउँ	३	माभगाउँ	८७	४७	०	१	
आटा, राउटे, धाराखर्क	४	धाराखर्क	१००	१०	०	२	
गिमा, काँडागिमा	५	गिमा	१३६	६३	०	१	
पोखरा, भूर, चिउरा, पटवनी	६	भूर	१२६	५०	०	१	
प्रसेनी, बाल्यतरा, फेरावजार	७	फेरावजार	१४३	२३	०	०	
आली, रावतगाउँ, बाहुनचौर	८	आली	८८	१५	४	०	
चिसीमूल, खालीपाखा, मदानेसिमल	९	चिसीमूल	१५४	६७	१२	१	
जम्मा			९९०	३५८	१६	६	

मौसमी बसाइसराईको अवस्था

वडा नं. टोल	बाहिर जानेको संख्या			जम्मा	
	जिल्ला भित्र	जिल्ला बाहिर	दोश्रो मूलुक		
१	११	२०	१३	४४	
२	२१	८	१८	४७	
३	१३	४	१४	३१	
४	१२	९	१५	३६	
५	७	१३	७	२७	
६	८	६	१५	२९	
७	७	१२	१४	३३	
८	९	७	२१	३७	
९	५	१३	२३	४१	
जम्मा		९३	९२	१४०	३२५

४. भूमिगत विवरण

	गाविसको कूल क्षेत्रफल (हे.)	कृषि योग्य जमिन (हे.)		वनजंगल (हे.)	नदीनालाले ओगटेको क्षेत्र चरी चरन (हे.)	सुचनाको श्रोत
		पाखो वारी	खेतवारी			
हेक्टर	३७३१.१६ हेक्टर	७४७	६	२७८०	४४९.९३	जि.व.का. वार्षिक पुस्तिका ०६७०६८
प्रतिशत	१००%	२१.१४%	०.१६%	७८.७%		

५. विकासका क्षेत्रगत विवरण

५.१ आर्थिक विकासका क्षेत्र

कृषिमा आधारित

खाद्यान्न वाली			खाद्यान्न वाली	१
१. धान	२३९.६४६	जि.कृ.त.पु.२०६५/०६६ गाविस प्रोफाईल	कोषेवाली	३
२. मकै	७२०.९९		फलफूल	४
३. गहुँ	२०१.१५		नगदेवाली	१
४. कोदो	१३०.६२		पशुपालन	५
५. जौ	३.६३			
नगदे वाली/तरकारी			जडीवुटी	२
१. तोरी	४.३५		सिप रोजगार	
२. आलु	१८१.३५		श्रममूलक	
३. लसुन	३.२		अन्य	
फलफूल				
१. सन्तोला	८.२			
२. आँप	५.६३			
३. कागती	०.७५			
जडीवुटी				
१. टिमुर	७० के.जी.			
२. खोटो	२०३५ के.जी.			
३. जडीवुटी	२० के.जी.			
४. अन्य	३५२०के.जी.			
माहुरी पालन/मत्स्य				
१. मौरी	१.७५ के.जी.			
पालन/मह उत्पादन				
२.				
३.				

पशु पालन

विवरण	वडा नं.	पशु धन भएका घरधुरी संख्या	व्यवसायिक रुपमा पशु विक्री गर्ने घरधुरी संख्या	सुचनाको श्रोत
भेडाबाखा	१-९	९९०	१८	वडा नागरिक मंच
वंगुर सुंगुर		०	०	
रांगा, भैसी	१-९	६०५	१४०	
गाई गोरु	१-९	८७५	१४४	
कुखा, हांस	१-९	९०५	१२०	

प्रसार सेवामा पहुंच

विवरण	संख्या	सेवाको प्रकार	सेवा प्राप्त गरेका घरधुरी संख्या	सुचनाको श्रोत
कृषि सेवा केन्द्र, उपकेन्द्र	०	अनियमित	०	गाविस प्रोफाईल
पशु सेवा केन्द्र, उपकेन्द्र	०	नियमित	०	
रेन्जपोष्ट	०	अनियमित	०	
स्थानीयश्रोत व्यक्तिहरु	४	अनियमित	३४५	
सामाजिक परिचालक	६	नियमित	३४५	
स्थानीय स्तरमा कृषि प्रसार सेवाको नियमितता	छ, छैन - जनशक्तिको अभाव)			

स्थानीयश्रोत व्यक्ति विवरण

	तरकारी	विउ उत्पादन	जडीवुटी	पशु पालन	अनुभवी अगुवा कृषक	सामाजिक सवालका अभियानकर्ता	अन्य	सुचनाको श्रोत
महिला	०	०	०	०	२	१	०	वडा नागरिक मञ्च
दलित	०	०	०	०	०	१	०	
जनजाती	०	१	०	०	१	१	०	
अन्य	०	०	०	०	१	३	०	
जम्मा	०	१	०	०	४	६	०	

गैर कृषिमा आधारित

विवरण	वडा नं.	संख्या	संलग्न घरधुरी संख्या	यस क्षेत्रमा कार्यरत संस्थाहरु	सुचनाको श्रोत
परम्परागत सिप (आरन, सुधारिएको चुलो)	१-९	३५	८७५	०	वडा नागरिक मञ्च र एलजिसिडिपी
घरेलु तथा लघु उद्यम	१-९	९०५	९०५	वैकल्पिक उर्जा	
ग्रामिण पर्यटन (ट्रेकिङ्ग)	७	१	१८०		
वातावरणीय प्रवर्द्धन	०	०	०		
रजिष्टर भएका साना, मझौला उद्योगहरु	०	०	०		
वनजन्य उद्योगहरु	०	०	०		
जम्मा					

वन तथा वातावरण

विवरण	संख्या	जम्मा क्षेत्रफल (हे.)	आवद्ध घरधुरी संख्या		१ घण्टाको दुरी भित्र वनको श्रोतमा पहुंच भएका घरधुरी संख्या	सुचनाको श्रोत
			दलित	अन्य		

कुल वन क्षेत्र	१	३७३१.१६ हेक्टर	३५८	६३२	२४३	वार्षिक पुस्तिका २०६७/०६८
वन	१	२०७२.०३	३५८	६३२	२४३	
चरिचरण	१	४४९.९३	३५८	६३२	२४३	
राष्ट्रीय वन	१	०.०५	०	०	०	
सामुदायिक वन	९		४०	६५	२४३	
कवुलियती वन	०	०	०	०	०	

गैरकाष्ठ वनपैदावार

क्र.स.	मुख्य पैदावारहरु	संलग्न घरधुरी संख्या	वार्षिक आमदानी	सुचनाको श्रोत
१	काउलो	५५	५५००००	वडा नागरिक मञ्च
२	खोटो	१२३	३६८०००	
३	टिमुर	३६	३४२०००	

वातावरण तथा प्रकोप व्यवस्थापन

विवरण	वडा नं.	समस्या ग्रस्त वस्ती/ठाउँहरु	प्रभावित घरधुरी संख्या	सुचनाको श्रोत
भूक्षय हुने मुख्य स्थान	१-९	सवै वस्तीहरु	८७०	वडा नागरिक मञ्च
वाढी पहिरो, डढेलो, आगालागी	१-९	सवै वस्तीहरु	७८६	
जलवायु परिवर्तनको असर	१-९	सवै वस्तीहरु	९९०	

५.२ सामाजिक विकासका क्षेत्र शिक्षा क्षेत्र

विद्यालय	वडा नं.	किसिम (निजी/सामुदायिक/सरकारी)	विद्यालय संख्या	शिक्षक संख्या	विद्यालय पुग्ने औषत समय	स्कूल जाने बालबालिकाको संख्या (४ देखि १६ वर्ष)	भर्ना संख्या	दलित छात्र/छात्राको संख्या	सुचनाको श्रोत
बाल विकास केन्द्र	७, ८	सरकारी	२	३	२० मीनेट	७५	९०		वडा नागरिक मञ्च र एल.जि.सि. डि.पी.
प्राथमिक	२, ५, ६, ७, ८	सरकारी	५	१२	३० मीनेट	८७५	९७६		
निम्न माध्यमिक	२, ३, ७	सरकारी	३	११	५० मीनेट	४५३	५०३		
माध्यमिक	१	सरकारी	१		१ घण्टा	३४४	३६८		
उच्च माध्यमिक	१	सरकारी	१	६	१ घण्टा	४६	४६		

साक्षरता दर

	५ वर्ष भन्दा माथि	महिला	पुरुष	सुचनाको श्रोत
साक्षरता दर	४७७९	२३४३	२४३६	गाविस प्रोफाईल
प्रतिशत	४९.३ %	४९.९ %	५७.२ %	

विद्यालयको भौतिक अवस्था

विवरण	हालको अवस्था (संख्या)	प्रयोग गर्न योग्य	मर्मत एवं सुधार गर्नु पर्ने	सुचनाको श्रोत
भवन	३०	२०	१०	गाविस प्रोफाईल
पुस्तकालय/फर्निचर/शैक्षिक सामग्री	९	४	५	
विज्ञान प्रयोगशाला	०	०	०	
प्रा.वि./नि.मा.वि./मा.वि./उच्च मा.वि. (कति वटा छन्)	५/२/१/१	योग्य	पर्ने	
कक्षा कोठा (कति वटा)	२०/१८/११/४	काम चलाउ	थप २१ कक्षा कोठा आवश्यक	
भवन (पक्की ढलान वा जस्ता पाताले छाएको)	जस्तापाताले छाएको	कामचलाउ	आवश्यक	
गोदाम /भान्सा घर	छैन		आवश्यक	

स्वास्थ्य क्षेत्र

विवरण	वडा नं.	संख्या	सेवाको किसिम		सेवा प्राप्त गर्ने घरघुरी संख्या	स्वास्थ्य सेवामा औषत पहुँच (समय)	स्वास्थ्य चौकीहरुको भौतिक अवस्था	सुचनाको श्रोत
			नियमित	कहि लेका ही				
स्वास्थ्य क्षेत्रसंग सम्बन्धित जनशक्ति	१-९	५	नियमित		९९०	१ घण्टा	राम्रो	स्वास्थ्य चौकी
धामी/भाक्रीहरु	१-९	३५	नियमित		७८९	१५ मिनेट		
सब हे.पो./ गाउँघर ल्कनिक/ प्रसूती गृह)	२	१	नियमित		९९०	१५ मिनेट		
प्रसूती गृह (कति कोठा)	२	१	नियमित		९९०	१५ मिनेट	आवश्यक	
औषधी भण्डारण सुविधा	२	१			९९०	१ घण्टा	सुधार गर्नु पर्ने	
राष्ट्रिय अभियानका कार्यक्रमहरु (भिटामिन ए, जुका औषधी, पोलियो, हेपाटाइटिस वि तथा अन्य खोपहरु)	१-९		नियमित		९९०	१ घण्टा		
स्वास्थ्य शिक्षा/सचेतना	१-९	१	नियमित		९९०			
महामारी व्यवस्थापन	१-९				९९०			

गाविसमा देखा परेका स्वास्थ्य समस्याहरु

विवरण		वडा नं.	प्रकोप देखिएका मुख्य वस्तीहरु	प्रभावित पार्ने वार्षिक जनसंख्या	उमेर समुह	सुचनाको श्रोत
पानी जन्य रोगहरु	भाडा पखाला	१-९		२२३४	०-६०	गाविस प्रोफाईल
	आउ	१-९		४५६	०-६०	
	टाइफाइड	१-९		१३२	०-६०	
अन्य रोगहरु	स्वास प्रस्वास	१-९		६७	०-६०	
	एच.आई.भि.एड्स			०	०	
	क्षयरोग/	१-९		१३	६०	
अन्य महिलाका सवालहरु	पाठेघर खस्ने	१-९		१२१	२०-४५	
	छाउपडी	१-९		२२३२		
अन्य	कुपोषण	१-९		५४	०-६	

अपाङ्ग असहाय । किसिम	वार्ड नं	संख्या	सुचनाको श्रोत
क) श्रेणी	१-९	७	गाविसको कार्यालय
ख) श्रेणी	१-९	२	
ग) श्रेणी	१-९	५	
घ) श्रेणी	१-९	३	

सामुदायिक पूर्वाधार

विवरण	वडा नं.	संख्या	लाभान्वित संख्या	पूर्वाधारहरुको भौतिक अवस्था	सुचनाको श्रोत
सामुदायिक भवनहरु	१-९	०			वडा नागरिक मञ्च
सामुदायिक रेडियो/तालिम केन्द्रहरु	१-९	०			
महिला तथा बालबालिका/वृद्धाश्रम तथा अपाङ्ग असहाय पुनस्थापना केन्द्र	१-९	०			
पौवा, चौतारी	१-९	२८	५६०	जीर्ण	
कृषि/गैह्र कृषि उपज संकलन केन्द्र तथा बजार	७	१	२४०		

५.३ जलश्रोत विकास र विद्युतिकरण
खानेपानी तथा सरसफाई

विवरण	संख्या	वडा नं.	लाभान्वित घरधुरी		संचलनम I रहेको/न रहेको	मर्मत गर्नु पर्ने/नपर्ने	मर्मत सम्भार कार्यकर्ता छ/छैन	मर्मत सम्भार कोष छ/छैन/कित	सुचनाको श्रोत
			दलित	अन्य					
खानेपानी पाइपको पानी धारा	८७५ वटा	१-९	३५८	६३२	८००	७५	छ	छैन	गाविस प्रोफाईल
ढुङ्गे धारा,	२५ वटा	१-९	३५८	६३२	२१	४	छ	छैन	

पंधेरा/कुवा									
इनार/	०	०	०	०	०	०	०	०	
टुवेल/	०	०	०	०	०	०	०	०	
आकाशेपानी संकलन	०	०	०	०	०	०	०	०	
सरसफाई सार्वजनिक तथा निजी शौचालय (पक्की)	८९०	१-९	३५०	५४०	१०५ कच्ची	०	छैन	छैन	
चेतनामूलक क्याकलापहरु	२	१-९	१२०	६५४	०	०	०	०	०

सिंचाई

विवरण	वडा नं.	निर्माण संख्या	लाभान्वित घरधुरी		सिंचित क्षेत्रफल(है.)	सुविधा मौसम/वर्षभर	उपभोक्ता समिति संख्या	मर्मत संभार कोष	सुचनाको श्रोत
			दलित	अन्य					
कुलो/नहर	१-९	६	१२३	२३४	१०५	मौसम	६	छैन	वडा नागरिक मञ्च
पोखरी	१-९	०	०	०	०	०	०	०	
आकाशे पानी/स्प्रिङ्गकलर	१-९	०	०	०	०	०	०	०	

विद्युत

विवरण	वडा नं.	क्षमता	संख्या	प्रयोग गर्ने घरधुरी		सुचनाको श्रोत
				दलित	अन्य	
जल विद्युत/पेल्टीक सेट(निर्माणाधिन अवस्थामा)	१	६०वाट	१		निर्माणाधिन	वडा नागरिक मञ्च
नविकरणीय उर्जा (सौर्य)	१-९		८८०	३२०	५६०	
काठ, दाउरा	१-९		९९०	३५८	६३२	
टेलिफोन, मोबाईल	१-९		८००	३००	५००	
रेडियो	१-९		७७५	२७०	५०५	

५.४ ग्रामीण यातायात पूर्वाधार क्षेत्र

विवरण	संख्या	कि.मी.	मूख्या सडकसम्म एकतर्फी दुरी	१ घण्टा भित्र मूख्य सडकमा पहुंच पुग्ने घरधुरी संख्या	गाविसबाट जिल्ला सदरमूकाम सम्मको दूरी (कि.मि.)	सुचनाको श्रोत
पक्की सडक	०	०	०	०	१०	वडा नागरिक मञ्च
ग्रावेल सडक	०	०	०	०	१०	
मौसमी/कच्ची सडक	१	६	१ घण्टा	०	१०	
भोलुङ्गे पुल	६	०	१ घण्टा	०	१०	
टुइन	०	०	०	०	१०	
काठेपुल	५	०	४५ मिनेट	०	१०	

५.५. सु-शासन तथा अन्य विवरण

गाविसमा तयार गरिएका क्षेत्रगत योजनाहरू	तयार गरिएको वर्ष	सहयोग गर्ने निकाय	योजनाको अवधि	कार्यान्वयन छ/छैन	सुचनाको श्रोत
१. गाविसको पार्श्वचित्र	२०६७	गाविस आफै		छ	वडा नागरिक मञ्च
२. गाविसको क्षमता विकास योजना	छैन				
३. जलउपयोग गरुयोजना	छैन				
४. विद्यालय सुधार योजना	२०६८	जिशिका		छ	
५. गाउँ लघु उद्यम विकास योजना	छैन				
७. सडक गरुयोजना	छैन				
८. गाविसको आवधिक/रणनीतिक योजना	प्रक्रियामा				

गाविसमा भएका संस्था जनशक्ति र त्यसमा पहुँच

गाविसमा भएका संस्था	संख्या	सदस्य संख्या					कार्य समितिमा			सुचनाको श्रोत
		महिला	पुरुष	दलित	जनजाती	अन्य	महिला	दलित	जनजाती	
गैर सरकारी संस्थाहरू	०	०	०	०	०	०	०	०	०	वडा नागरिक मञ्च
समुह उपभोक्ता समिति (वन, खानेपानी, सिंचाई, निर्माण)	१६	६०	११४	३५	११	१३१	६०	३५	११	
कृषि वन तथा वातावरण समिति	१	४	५	१	१	७	४	१	१	
व्यवस्थापन समिति (विद्यालय, स्वास्थ्य.....)	१०	११	९९	१३	७	९१	११	१३	७	
वाल क्लव	२	६	९	५	४	११	६	५	४	
पारालिगल	१	१५	०	६	२	७	१५	६	२	
सामुदायिक संस्थाहरू (वन उपभोक्ता समुह.....)	२८	१३५	१२०	६५	११	२३६	१३५	६५	११	
सहकारी संस्थाहरू	१	२१	४९	७	६	५५	२१	७	६	
गैर सरकारी संस्थाहरू	०	०	०	०	०	०	०	०	०	
नागरिक सचेतना केन्द्र	१	२०	०	४	५	११	२०	४	५	
वडा नागरिक मञ्च	९	२२	७१	१५	११	७१	२२	१५	११	

दक्ष जनशक्ति

	डकर्मी/सिकर्मी	सुचिकार	जुता सिलाउने	सुनार/लोहार	प्लम्बर	इलेक्ट्रीसियन	शौचालय मिस्त्री	भोलुङ्गे पुल	हस्त कला	सुचनाको श्रोत
संख्या	६५	०	०	११	०	०	०	०	०	वडा नागरिक मञ्च
महिला	०	०	०	०	०	०	०	०	०	
सक्रिय	५१	०	०	९	०	०	०	०	०	
निष्क्रिय	१४	०	०	२	०	०	०	०	०	

लक्षित समुदाय सहयोग

	वृद्ध	असहाय	द्वन्द्व पिडित	एकल महिला	बालपोषण	बालबालिका	दलित/पछाडि पारिएका वर्ग	सुचनाको श्रोत
संख्या	५०	१०५	०	१४३	०	१०७	०	गाविसको कार्यालय
वार्षिक बजेट विनियोजन (हजारमा)	११०	१२६०	०	७५८	०	२५६	०	

लेखा परिक्षण तथा अनुगमन

विवरण	संख्या	योजनाको नाम	सुचनाको श्रोत
नियमित अनुगमन गरिएका योजनाहरू	१	कृषि, वन तथा वातावरण समिति	गाविसको कार्यालय
सार्वजनिक सुनुवाई समिक्षा र लेखापरिक्षण गरेका योजना	१	कृषि, वन तथा वातावरण समिति	

अनुसूचि ४: वडा तथा वस्तिस्तरबाट आएका आवश्यकताहरू

वडा नं : १

आर्थिक विकास क्षेत्र	सामाजिक विकास क्षेत्र
<p>१. कृषि सेवा उपकेन्द्र निर्माण</p> <p>२. उन्नत जातको खाद्यान्न बाली धान कोदोको खेती गर्ने</p> <p>३. कृषकहरूको क्षमता विकासकालागि तालिमको आयोजना गर्ने</p> <p>४. नर्सरीको स्थापना र विरुवा उत्पादन गर्ने</p> <p>५. वडाका नाङ्गा डाडाहरूमा बृक्षारोपणको व्यवस्था गर्ने</p> <p>६. छाडा चरिचरन सम्बन्धि अभिमुखीकरणको व्यवस्था गर्ने</p> <p>७. जलवायु परिवर्तन तर्फ बृक्षारोपणको व्यवस्था गर्ने</p> <p>८. जडिबुटी नर्सरीको स्थापना गर्ने र स्थानीय स्तरमा भएका जडिबुटी संरक्षण गर्ने</p> <p>९. गाविसमा संकलन केन्द्रको स्थापना गर्ने</p> <p>१०. वडाका प्रकोपग्रस्त स्थानमा तटवन्धनको व्यवस्थापन गर्ने</p> <p>११. स्थानीय श्रोत व्यक्तिहरूको क्षमता विकास गरी परिचालन गर्ने</p> <p>१२. गाविसमा सहकारी शिक्षा तालिम सञ्चालन गर्ने</p> <p>१३. पुरानो सीपको संरक्षण गर्दै अत्याधुनिक सामग्रीहरूको प्रयोग र विस्तार गरी घरेलु उद्योग प्रवर्धन गर्ने</p> <p>१४. गोठेमल सुधार</p>	<p>१. बालशिक्षा कक्षा संचालनकालागि शिक्षकको व्यवस्था गर्ने</p> <p>२. बालशिक्षाको कक्षा कोठाको व्यवस्थापन तथा मर्मत संभार गर्ने</p> <p>३. विद्यालयमा पुस्तकालय, फर्निचरको व्यवस्थापन गर्ने</p> <p>४. सूर्यज्योति प्रा.वि. घेरावार र फर्निचर खरिद</p> <p>५. श्री दिपेन्द्र उ.मा.वि.भूरको फिल्ड निर्माण</p> <p>६. शिव शक्ति प्रा.वि.</p> <p>७. श्री दिपेन्द्र उ.मा.वि.भूरको लाइब्रेरी स्थापना</p> <p>८. श्री दिपेन्द्र उ.मा.वि.भूरको विज्ञान प्रयोगशाला</p> <p>९. स्वयमसेविकालाई प्रोत्साहन भत्ता वृद्धि गर्ने ।</p> <p>१०. सहकारीमा आवद्ध महिलाका लागि क्षमता अभिवृद्धि तालिम</p> <p>११. महिलाहरूकालागि सिपमुलक र चेतना अभिवृद्धिकालागि तालिमको आयोजना गर्ने</p> <p>१२. बाल क्लवको संस्थागत विकास गर्ने र बालबालिकाहरूकालागि नेतृत्व विकास तथा क्षमता विकास र अतिरिक्त क्रियाकलापहरू संचालन गर्ने ।</p> <p>१३. कुपोषणमा परेका बालबालिकाहरूलाई पौष्टिक आहाराको व्यवस्थापन गर्ने</p> <p>१४. वडामा बालमैत्री र अपाङ्गमैत्री भवन निर्माण एवं मर्मतकालागि कार्य सञ्चालन गर्ने</p> <p>१५. गाविस स्तरीय अपाङ्गहरूकालागि भवनको निर्माण गर्ने</p> <p>१६. महिला सहकारीकालागि भवन निर्माण गर्ने</p> <p>१७. अपाङ्गहरूकालागि सीप मुलक तालिमको आयोजना गर्ने</p>

भौतिक पूर्वाधार विकास क्षेत्र	जलश्रोत तथा विद्युतीकरण विकास क्षेत्र
१. महातोली, काडावान्नी देखी बाँसकोटसम्म कृषि सडक २. वडामा वृद्धाश्रम, अपाङ्ग असहायकालागि पुर्नस्थापना केन्द्रको निर्माण गर्न माग गर्ने ३. वडामा आकासे पानी संकलनको व्यवस्थापन गर्ने ४. बेमौसमी तरकारीको बेर्ना उत्पादन ५. गरापानी देखि मेलाखोली सम्म घोरेटो बाटो निर्माण	१. ओखेट्टे गौडा लघु जलविद्युत आयोजना २. अैसेलु पानी मुल संरक्षण र कालाभूर खानेपाली मा ट्याङ्गी तथा धारा निर्माण ३. सिरल्याना सिंचाई टंकी निर्माण ४. प्लाष्टिक पोखरी ५. कदेरा मुल संरक्षण ६. भुपारे खोला लामाकाटिया सिंचाई योजना निर्माण ७. गेरोन प्लाष्टिक वरिपरि ८. गारापानी मुहान संरक्षण ९. भुपाखोला साँगुरा सिंचाई कुलो १०. भुपाखोला तारजाली संस्थागत तथा सुशासन विकास क्षेत्र १. वडामा ठोस योजनाको कार्यान्वयनको आवश्यकता रहेको २. गाविस स्तरमा उपभोक्ता समिति र उपभोक्ताहरुलाई योजना कार्यान्वयनकालागि क्षमता विकास कार्यक्रमको आवश्यकता

वडा नं : २

आर्थिक विकास क्षेत्र	सामाजिक विकास क्षेत्र
१. नगदेवाली वडामको उन्नत जातको प्रवर्द्धन गर्ने २. फलफुल खेतीको प्रवर्द्धन गर्न सुन्तला एक घर एक बगैचाको व्यवस्थापन गर्ने ३. उन्नत जातको खाद्यान्न वालीको प्रवर्द्धन गर्ने ४. पशुपालनमा बाखा पालनको व्यवसायीकरण गर्ने ५. कृषकहरुको व्यवसायिक योजना निर्माण र कृषकको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ६. कृषि सामग्रीहरुको पहुँच विस्तार गर्न मल विउ र जैविक विषादिको प्रवर्द्धन गर्ने ७. दिगो भूव्यवस्थापनमुखी प्रविधि विस्तारकालागि गोठ सुधार, गोठेमल सुधारका प्रविधिहरु अवलम्बन गर्ने ८. परम्परागत सिप, घरेलु उद्योगको संरक्षण गर्दै राडी पाखी बुनाई र वन जन्य उद्योगहरुको विकास गर्ने ९. नर्सरीको स्थापना र व्यवस्थापन गर्ने १०. वडामा प्रकोपग्रस्त क्षेत्रको तटबन्ध गर्ने ११. वृक्षारोपण गर्ने १२. कृषकहरुको उत्पादन तथा व्यवसायिक योजना निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्ने १३. वृक्षारोपन कार्यक्रम (चाक्लोभिर, खन्की) १४. बाखापालन व्यवसाय संचालन	१. विद्यालयको पूर्वाधार विकास गर्ने २. विद्यालयको कोठा सुधार, मर्मत संभार गर्ने र पक्की भवनको निर्माण गर्ने ३. वडामा प्रसुति गृहको निर्माण गर्ने र स्वास्थ्यकर्मीको व्यवस्था गर्ने ४. दलित समुदायकालागि सिपमुलक तालिम, सिलाई कटाई तालिम, जुत्ता सिलाउने, सिकर्मी डकर्मी तालिमको व्यवस्था गर्ने ५. विपन्न समुदायका बालबालिकाहरुकालागि छात्रवृत्तिको व्यवस्था गर्ने ६. बाल क्लवहरुको संस्थागत विकास, क्षमता विकास तालिम र अतिरिक्त क्रियाकलापहरुको व्यवस्था गर्ने ७. महिलाहरुको चेतना अभिवृद्धि र आयआर्जनकालागि सिलाई कटाई र बुनाई तालिमको व्यवस्था गर्ने ८. महिला तथा बालबालिकाहरुकालागि कम्प्युटर तालिम सञ्चालन गर्ने ९. दलित वस्तीका युवा युवतीहरुकालागि भेटनरी तालिमको व्यवस्था गर्ने १०. प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धि कार्यक्रम संचालन ११. विद्यालय भवन निर्माण ने.रा.नि.मा.वि १२. आमा सुरक्षा कार्यक्रम अन्तर्गतको आवश्यक सामान खरिद

	१३. सिलाई कटाई तालिम सञ्चालन
भौतिक पूर्वाधार विकास क्षेत्र	जलश्रोत तथा विद्युतीकरण विकास क्षेत्र
१. खानेपानी (मातोली देखी पौरीकाँडा बामी सम्म २. नागरिक सचेतना केन्द्र भवन निर्माण ३. खानेपानी (डोडारे खानेपानी ४. चिउराघारी देखि पोखरा सम्म गोरेटो बाटो ५. नागरिक सचेतना केन्द्र भवन निर्माण ५.३. ओखट्टे सल्ला देखि पोखरा हुँदै ने.रा. नि.मा.वि. लगायत डाँडापौरी सम्म ६. चिउराघारी देखि पोखरा सम्म गोरेटो बाटो ७. खन्की भू-क्षय नियन्त्रण र अर्थिङ्ग भूर २, पोखरा ८. कृषि बाटो (बर्मा मन्दिर देखि पौरी विद्यालय हुँदै पोखरा ९. सेराखोला देखि भूर २ पोखरा सम्म घोरेटो बाटो निर्माण	१. सिंचाई कुलो (काफ्लीगार देखि पौरी माभगाऊँ सम्म २. ओखट्टे सल्ला देखि पोखरा हुँदै ने.रा. नि.मा.वि. लगायत डाँडापौरी सम्म ३. खानेपानी (डोडारे खानेपानी ४. वृक्षारोपन कार्यक्रम (चाक्लोभिर, खन्की) ५. बाखापालन व्यवसाय संचालन ६. मुहान संरक्षण (भारपधेरा, कदेरा, बाहुन नाउला २, जुकाने) ७. प्लाष्टिक पोखरी १२ वटा भूर २ पोखरा, पौरी पल्लान र माभगाऊँ ८. हुहरी खोला जलविद्युत आयोजना भूर २, संस्थागत तथा सुशासन विकास क्षेत्र १. गाविस स्तरमा सञ्चालन हुने क्षेत्रगत योजनाको कार्यान्वयन गर्न नियमित अनुगमन तथा समीक्षा जस्ता क्रियाकलापहरूलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न निरन्तरता दिने

वडा नं : ३

आर्थिक विकास क्षेत्र	सामाजिक विकास क्षेत्र
१.उन्नत जातको तरकारी खेती प्रवर्द्धन गर्ने २.उन्नत जातको खाद्यान्न बाली प्रवर्द्धन गर्ने ३.वाखा पालन व्यवसाय सञ्चालन गर्ने ४.कृषि तथा गैर कृषि उपजको बजार व्यवस्थापन गर्ने ५.कृषकहरूको क्षमता विकास तालिम सञ्चालन गर्ने बुनाई तथा सिलाई कटाई तालिमको व्यवस्थापन गर्ने ६. आरन व्यवसायको प्रवर्द्धन गर्ने ७.नर्सरी स्थापना र वृक्षारोपण गर्ने ८.वडामा प्रकोपग्रस्त स्थानमा तवन्धन गर्ने ९.वडामा महिला तथा पुरुषको चेतना अभिवृद्धिकालागि साक्षरता कक्षा सञ्चालन गर्ने	४. जन विकास नि.मा.वि.को घेरावार भूर ३ र ४ ३. श्री जन विकास नि.मा.वि.को फर्निचर निर्माण ४. वडामा प्रसुती गृह र प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रको आवश्यकता ५.दलित समुदायको आय आर्जनकालागि जर्सी गाईको व्यवस्थापन गर्ने ६.दलित समुदायकालागि सिपमूलक तालिमको आयोजना गर्ने ७.महिलाहरूको क्षमता विकासकालागि तालिमहरूको आयोजना गर्ने ८.बालबालिकाहरूकालागि बालमैत्री भवनहरूको आवश्यकता, स्टेशनरी र अतिरिक्त क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्ने ९.बाल क्लवहरूको संस्थागत विकास गर्ने र बालबालिकाहरूलाई नेतृत्व विकास तालिमको आयोजना गर्ने १०. आरन सुधार योजना कार्यक्रम (दलित वस्तीमा) ११. जेष्ठ नागरिक दोसल्ला सम्मान कार्यक्रम

	<p>१२. महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका को प्रोत्साहन रकम वृद्धि सम्बन्धमा</p> <p>१३. वृद्ध वृद्धाहरुकालागि वडामा वृद्धाश्रमको आवश्यकता र वडामा पाटी पौवा चौतारीको निर्माण तथा व्यवस्थापन गर्ने</p>
भौतिक पूर्वाधार विकास क्षेत्र	जलश्रोत तथा विद्युतीकरण विकास क्षेत्र
<p>१. रहरखोला माभगाऊँ खानेपानी निर्माण</p> <p>२. जुग्या खाने पानी योजना निर्माण भूर</p> <p>३. महिला सामुदायिक भवन निर्माण</p> <p>४. मध्य पहाडी देखी गा.वि.स. भवन सम्म कृषि सडक निर्माण</p> <p>५. उपस्वास्थ्य चौकि भवन स्थापना</p> <p>६. पशु-उपस्वास्थ्य चौकि भवन स्थापना</p> <p>७. अस्थाई प्रहरी चौकी स्थापना</p> <p>८. घँगारु खानेपानी मर्मत</p>	<p>१. रहरखोला मुदुस सिचाई कुलो मर्मत भूर ३</p> <p>२. ओखट्टे गैरा लघु जलविद्युत</p> <p>३. महिला विकासका लागी साना सिचाई अन्तर्गत पाइप खरिद योजना</p>
संस्थागत तथा सुशासन विकास क्षेत्र	
<p>१. वडामा सञ्चालन हुने विकास निर्माणका योजनाहरुको नियमित अनुगमन, मूल्याङ्कन समीक्षाको व्यवस्था गर्ने</p> <p>२. गाविस स्तरमा समुदाय, गाविस कर्मचारी र उपभोक्ता समितिहरुको क्षमता विकास सम्बन्धि तालिमहरुको आयोजना गर्ने</p> <p>३. गाविसमा विभिन्न सामुदायिक सरोकारका विषयहरु सम्बन्धि जनचेतनामुलक अभियान सञ्चालन गर्ने</p>	

वडा नं : ४

आर्थिक विकास क्षेत्र	सामाजिक विकास क्षेत्र
<p>१. नगतेवाली खेती प्रवर्द्धन गर्ने</p> <p>२. उन्नत जातको खाद्यान्न बालीको प्रवर्द्धन गर्ने</p> <p>३. उन्नत जातका बाखा पालन गर्ने</p> <p>४. कृषकहरुको क्षमता विकास तालिमको आयोजना गर्ने</p> <p>५. परम्परागत सिप आरनको थप क्षमता विकास र संरक्षण गर्दै सुन चाँदीका गहना बनाउनकालागि थप तालिमको व्यवस्था गर्ने</p> <p>६. वडामा नर्सरीको स्थापना र व्यवस्थापन गर्ने</p> <p>७. वडामा नाङ्गा डाडापाखामा वृक्षारोपण गर्ने</p> <p>८. तटवन्धको व्यवस्था गर्ने</p>	<p>१. विद्यालयको कक्षाकोठा तथा भवनको निर्माण गर्ने</p> <p>२. विद्यालयको पक्की भवनको निर्माण गर्ने</p> <p>३. बाल अध्ययन केन्द्रको निमित्त फर्निचर</p> <p>४. महिला साक्षरता कक्षा २ ओटा</p> <p>५. दलितहरुको क्षमता विकासकालागि सिपमुलक तालिमको आयोजना गर्ने</p> <p>६. वडामा जनचेतना जगाउने तालिमहरुको आयोजना गर्ने</p> <p>७. महिलाहरुको जीवनस्तर सुधारकालागि सिलाई कटाई तालिमको आवश्यकता</p> <p>८. जनविकास नि.मा.वि.को लागी घेरावार</p> <p>९. स्वयंसेविकाको तलव भत्ता वृद्धि</p> <p>१०. दलित को आरण सुधार</p> <p>११. ज्ञानकुञ्ज प्रा.वि. तारजाली</p> <p>१२. एकल महिलालाई बाखा पालन</p> <p>१३. महिलालाई सिलाई कटाई</p>

	<p>१४. बालबालिकाहरुकालागि नेतृत्व विकास तालिम र अतिरिक्त क्रियाकलापहरुको आवश्यकता</p> <p>१५. अपाङ्गहरुकालागि सिपमुलक तालिमको आवश्यकता र आवश्यकता वमोजिम सामाग्रीको व्यवस्थापन गर्ने</p> <p>१५. अपाङ्गहरुकालागि अपाङ्ग मैत्री पठन पाठनकालागि भवन तथा कक्षाको आवश्यकता</p> <p>१६. अपाङ्गहरुकालागि जनचेतना अभिवृद्धि गर्न तालिमको आवश्यकता रहेको</p> <p>१७. वडामा वृद्धाश्रमको आवश्यकता</p> <p>१८. वडामा पाटी पौवा चौतारीहरुको निर्माण तथा मर्मत संभार गर्ने</p>
भौतिक पूर्वाधार विकास क्षेत्र	जलश्रोत तथा विद्युतीकरण विकास क्षेत्र
<p>१. खानेपानी मर्मत, जामुखोला, सामुदायिक भवन</p> <p>२. चौखेढुङ्गादेखि सामुदायिक भवन घरसम्म कृषि रोड</p> <p>३. सामुदायिक भवन निर्माण</p> <p>४. उपस्वास्थ्य चौकि</p> <p>५. पशुस्वास्थ्य चौकि</p> <p>संस्थागत तथा सुशासन विकास क्षेत्र</p> <p>१. गाविसका क्षेत्रगत योजनाहरुको कार्यान्वयन, मूल्याङ्कन, अनुगमन, समीक्षा र लेखा परीक्षण नियमित गर्न आवश्यक</p> <p>२. गाविसदेखि समुदायस्तर सम्म क्षमता विकास तालिमको आवश्यकता</p>	<p>१. आटा खोलादेखि कालदेउल भर्खेल सम्म कुलो मर्मत</p> <p>२. आटाखोला (लिस्नुगुरी) देखी आटासम्मा सिंचाई योजना</p> <p>३. आटा खोलादेखि भ्यार्वाङ्गे सम्मको कुलो मर्मत</p> <p>४. धोरी काल्देउल हुँदै ज्ञानकुञ्ज प्रा.वि.सम्म खानेपानी</p> <p>५. जम्मु खोलादेखि इर्ज, टाटा हुँदै किम्पाटा सम्म ३ वटा प्लाष्टिक पोखरी</p> <p>६. धाराखर्क प्लाष्टिक पोखरी १ वटा</p> <p>७. ओखटेगउरा जलविद्युत आयोजना</p> <p>८. खानेपानी मर्मत लिस्नेगौरी खाङ्ग</p> <p>९. जम्मु खोलादेखि इर्ज, टाटा हुँदै किम्पाटा सम्म ३ वटा प्लाष्टिक पोखरी</p> <p>१०. धाराखर्क प्लाष्टिक पोखरी १ वटा</p> <p>११. ओखटेगउरा जलविद्युत आयोजना</p> <p>१२. खानेपानी मर्मत लिस्नेगौरी खाङ्ग</p> <p>१३. पाखापानी प्लाष्टिक पोखरी १ वटा</p> <p>१४. आट प्लाष्टिक पोखरी निर्माण</p>

वडा नं : ५

आर्थिक विकास क्षेत्र	सामाजिक विकास क्षेत्र
<p>१. उन्नत जातको नगदेवाली प्रवर्द्धन गर्ने</p> <p>२. उन्नतजातको खाद्यान्न बालीको प्रवर्द्धन गर्ने</p> <p>३. उन्नत जातका पशुपालन गर्ने</p> <p>४. कृषकहरुको क्षमता विकास तालिम सञ्चालन गर्ने</p> <p>५. कृषि सामग्री मल विउ जैविक विषादिको व्यवस्थापन गर्ने</p> <p>६. परम्परागत सिपहरुको प्रवर्द्धन गर्दै निगालोको डोको र काठको हलो निर्माण सम्बन्धि तालिमको आयोजना गर्ने</p> <p>७. चिरानी तथा पिसानी मिलको स्थापना गर्ने</p> <p>८. वडामा नाङ्गा डाडापाखामा वृक्षारोपण गर्ने</p> <p>९. सामुदायिक वन विकास गर्ने</p>	<p>१. विद्यालयको पक्की भवन निर्माण गर्ने</p> <p>२. कक्षाकोठाको निर्माण व्यवस्थापन गर्ने</p> <p>३. भुप्राखोला भिडावाडि जंगल निर्माण</p> <p>४. स्वयंसेविकाको तलव भत्तामा वृद्धि</p> <p>५. बालबालिकाको लागि बालविकास स्थापना</p> <p>६. जेष्ठ नागरिकका लागि दोसल्ला सहित सम्मान</p> <p>७. जिर्न अवस्थामा रहेका मठमन्दिर निर्माण</p> <p>८. विद्यालय खानेपानी, फर्निचर, घेरावार निर्माण</p> <p>९. अपाङ्गहरुको लागि सिपमूलक तालिम</p> <p>१०. दलित समुदायमा आयआर्जनका कार्यक्रम</p>

<p>१०. वडाका प्रकोपग्रस्त स्थानहरुमा तटवन्धन गर्ने</p> <p>११. उन्नत जातका बोका खरिद</p> <p>१२. गोठेमल सुधार</p>	<p>११. वडामा बालमैत्री भवनहरुको निर्माण र शैक्षिक सामाग्रीहरुको व्यवस्थापन गर्ने</p> <p>१२. अपाङ्गहरुकालागि सिपमुलक तालिमको व्यवस्था र सिलाई कटाई तालिमको व्यवस्था गर्ने</p> <p>१३. वडामा पाटी पौवा चौतारीको निर्माण र व्यवस्थापन गर्ने</p>
<p>भौतिक पूर्वाधार विकास क्षेत्र</p> <p>१. भलादेखि विद्यालयसम्म सहजवाटो निर्माण</p> <p>२. कृषि सडकको आवश्यकता</p> <p>३. कृषि सडक (फेरा हुँदै घोरनेटा)</p> <p>संस्थागत तथा सुशासन विकास क्षेत्र</p> <p>१. वडामा सञ्चालन हुने सम्पूर्ण योजनाहरुको नियमित सार्वजनिक सुनुवाई, समीक्षा र लेखा परिक्षण अनिवार्य गर्ने</p> <p>२. गाविसदेखि समुदायस्तरकालागि क्षमता विकास तालिमको आयोजना गर्ने</p>	<p>जलश्रोत तथा विद्युतीकरण विकास क्षेत्र</p> <p>१. पधेरीखोलादेखि मरिसम्म खानेपानी निर्माण</p> <p>२. खोरखोला मुहान भई विच वस्ति सम्म सिंचाई कूलो निर्माण</p> <p>३. कृषि सिंचाई कूलो निर्माण</p> <p>४. स्याला हुँदै टुरा आँप, साराला खानेपानी निर्माण</p> <p>५. छहरी मुहान भई हारेसम्म खानेपानी मर्मत</p> <p>६. भूसारे मुहान भई काँडागिमा खानेपानी योजना निर्माण</p> <p>७. कृषि सहजका लागि धारा प्लाष्टिक पोखरी निर्माण</p> <p>८. अखट्टे गोडन जलविधुत आयोजन निर्माण</p> <p>९. ज्यामिरे प्लाष्टिक पोखरी</p> <p>१०. चौरी सिंचाई कूलो मर्मत</p> <p>११. छहरी मुहान भई भलासम्म खानेपानी निर्माण</p> <p>१२. अस्थायी प्रहरी</p> <p>१३. उपस्वास्थ्य चौकि</p>

वडा नं : ६

<p>आर्थिक विकास क्षेत्र</p> <p>१. नगदेवाली खेती लसुन प्रवर्द्धन गर्ने</p> <p>२. उन्नत जातको खाद्यान्न बाली प्रवर्द्धन गर्ने</p> <p>३. उन्नत जातका कुखुरा पालन गर्ने</p> <p>४. कृषि तथा गैर कृषि उपजकालागि संकलन केन्द्रको निर्माण गर्ने</p> <p>५. कृषकहरुको क्षमता विकास तालिमको आयोजना गर्ने</p> <p>६. कृषि सामाग्रीको पहुच विस्तार गर्ने</p> <p>७. गोठ सुधार र गोठेमल सुधार गरी दिगो भूव्यवस्थापनमुखी प्रविधिको विकास गर्ने</p> <p>८. परम्परागत सिपको प्रवर्द्धन गरी आय आर्जन सीप विकास तालिम सञ्चालन गर्ने</p> <p>९. वडामा चिरानी कुटानी पिसानी मिलको स्थापना गर्ने</p> <p>१०. सामुदायिक वनको विकास गर्ने र बृक्षारोपण गर्ने</p> <p>११. वडाका प्रकोपग्रस्त स्थानहरुमा तटवन्धन तथा बृक्षारोपण गर्ने</p> <p>१२. भिरालो खेती योग्य जमिनको गह्वा सुधार योजना सञ्चालन गर्ने</p>	<p>सामाजिक विकास क्षेत्र</p> <p>१. विद्यालयको कक्षाकोठा सुधार तथा मर्मत संभार गर्नु पर्ने</p> <p>२. विद्यालयको पक्की भवनको निर्माण गर्ने</p> <p>३. विद्यालयमा फर्निचरको व्यवस्थापन गर्ने</p> <p>२. महिलाका लागि सिलाई कटाई तालिम</p> <p>६. दलितटोलमा शौचालय माग</p> <p>१. प्रगतिशिल प्रा.वि. भवन निर्माण</p> <p>८. दलित समुदायको आयआर्जन बृद्धि गर्न सिकर्मी, डकर्मी तालिमको आयोजना गर्ने</p> <p>९. महिलाहरुको क्षमता विकास र आयआर्जनकालागि तालिमको आवश्यकता</p> <p>१०. महिलाहरुकालागि सामुदायिक भवनको आवश्यकता</p> <p>११. वडामा महिला साक्षरता कक्षाहरु संचालन र यसको प्रभावकारीता विस्तार गर्ने</p> <p>१२. बालबालिकाहरुकालागि नेतृत्व विकास तालिम र क्षमता</p>
--	---

<p>१३. उन्नत जातका २/२ वटा बोका र रांगा माग</p> <p>१४. एकल महिलाका लागि बाखापालन</p>	<p>विकास तालिमको आयोजना गर्ने</p> <p>१३.बालबालिकाहरुकालागि अतिरिक्त क्रियाकलापहरु सञ्चालन गर्ने</p> <p>१४. विद्यालयमा शैक्षिक सामग्रीहरुको व्यवस्था गर्ने</p> <p>१५.अपाङ्गहरुको आयआर्जन बृद्धिकालागि कुखुरा पालनको माग गर्ने</p> <p>१६.अपाङ्ग मैत्री विद्यालय व्यवस्थापन गर्ने</p> <p>१७.वडामा सार्वजनिक पाटी पौवा चौतारीको निर्माण तथा व्यवस्थापन गर्ने</p> <p>१८.वडामा बृद्धाश्रमको स्थापना र पुर्नस्थापना केन्द्रको स्थापना गर्ने</p>
भौतिक पूर्वाधार विकास क्षेत्र	जलश्रोत तथा विद्युतीकरण विकास क्षेत्र
<p>१. कफलेनीमा सामुदायिक भवन निर्माण</p> <p>२. सेरीपाखा मकै विउ उत्पादन समुहका लागि भवन र ग्रेडिज मेसीन खरिद</p> <p>३. काफलपानी सामुदायिक भवनका लागि आवश्यक सामग्री</p> <p>४.पोखा देखि फान्चौर सम्म घोरेटो बाटो निर्माण</p> <p>संस्थागत तथा सुशासन विकास क्षेत्र</p> <p>१.गाविसका क्षेत्रगत योजनाहरुको प्रभावकारी कार्यान्वयन, सार्वजनिक सुनुवाई, समीक्षा, अनुगमन मूल्याङ्कन र जनलेखा परीक्षणको अनिवार्य व्यवस्थापन गर्ने</p> <p>२.गाविस स्तरदेखि समुदाय स्तरसम्म क्षमता विकास तालिमहरुको आयोजना गर्ने</p>	<p>१. सिरल्याना सिंचाई टाँकि निर्माण</p> <p>२. डोटके बस्तीमा प्लाष्टिक पोखरी निर्माण</p> <p>३. इन्टेक मर्मत</p> <p>४. खानेपानी निर्माण(पौरी देखि सुइपोखरी हुँदै सेरीपाखा सम्म)</p> <p>५. वाउरेखोला खानेपानी मुहान संरक्षण</p> <p>६. कैनपानी खानेपानी मुहान संरक्षण</p> <p>७. खानेपानी मर्मत</p> <p>८. माचपानी खानेपानी मुहान संरक्षण</p>

वडा नं : ७

आर्थिक विकास क्षेत्र	सामाजिक विकास क्षेत्र
<p>१.उन्नत जातको तरकारी खेतीको प्रवर्द्धन गर्ने</p> <p>२.उन्नत जातको खाद्यान्न बालीको प्रवर्द्धन गर्ने</p> <p>३. स्याउ खेती विस्तार गर्ने</p> <p>४. वडामा बाखा पालनको व्यवस्थापन गर्ने</p> <p>५.वडाका स्थानीय श्रोत व्यक्तिहरुको क्षमता विकास तालिम तथा परिचालन सम्वन्धि व्यवस्थापन गर्ने</p> <p>६.कृषकहरुको क्षमता विकास तालिम र भ्रमणको व्यवस्थापन गर्ने</p> <p>७. वडामा कृषि सामग्रीहरुको पहुँच विस्तार र गोठ सुधार र जैविक विषादिको विस्तारको आवश्यकता</p> <p>८.वडामा सुधारिएको घट्ट र कुटानी पिसानी र चिरानी मिलको स्थापना गर्ने</p> <p>९.नर्सरी स्थापना र व्यवस्थापन गर्ने</p>	<p>१. भैरव नि.मा.वि.भवन निर्माण</p> <p>२. विद्यालयमा फर्निचर निर्माण (भैरव नि.मा.वि.पर्सेनी)</p> <p>३. विद्यालयमा फर्निचर निर्माण (जनता प्रा.वि.पर्सेनी)</p> <p>४. अपाङ्गलाई सिपमुलक तालिम(९ जनालाई)</p> <p>५. बालमैत्री सामग्री खरिद</p> <p>६. स्वास्थ्य चौकि निर्माण</p> <p>७. भैरव नि.मा.वि. भवन निर्माण</p> <p>८. डोप्चे पी.सि.यो.</p> <p>९. एकल महिला हरुका लगी बाखा पालन</p> <p>१०. स्वयंसेविकालाई प्रोत्साहन भत्ता बृद्धि</p> <p>११.वडामा पाटी पौवा र चौतारीहरुको निर्माण तथा व्यवस्थापन गर्ने</p>

<p>भौतिक पूर्वाधार विकास क्षेत्र</p> <ol style="list-style-type: none"> १. पिपलचौतारी महिला समूह भवन निर्माण २. अपाङ्गहरुका लागि गा.वि.स. स्तरिय भवन ३. महिला जुस उत्पादन सामाग्री(फेरा) 	<p>१२. कृषि तथा गैर कृषि उपजको संकलनकालागि संकलन केन्द्रको स्थापना गन</p>
<p>संस्थागत तथा सुशासन विकास क्षेत्र</p>	<p>जलश्रोत तथा विद्युतीकरण विकास क्षेत्र</p>
<ol style="list-style-type: none"> १. गाविसमा क्षेत्रगत योजनाहरुको कार्यान्वयनकालागि नियमित अनुगमन, समीक्षा, मूल्याङ्कन र जनलेखा परिक्षणको व्यवस्था गर्ने २. गाविस स्तरदेखि समुदाय स्तरको क्षमता विकासकालागि तालिमहरुको आयोजना गर्ने 	<ol style="list-style-type: none"> १. लामचौर खानेपानी योजना (काप्लापानी /भूरचौर) २. धुलपैरा तडपन्ध योजना (बाल्लेतरा) ३. भूरचौर सिंचाई योजना निर्माण ४. आली सिंचाई योजना मर्मत ५. विराले सिंचाई योजना मर्मत ६. चिसिमुल, बाल्लेतरा, फेरा खानेपानी मर्मत ७. फेरा सिंचाई योजना मर्मत (बाल्लेतरा, फेरा) ८. भेरी नदी नियन्त्रण आली ७/८ ९. विराले भदो तारजाली नियन्त्रण १०. कल्यारी आरापानी भूरचौर खानेपानी मर्मत

वडा नं : ८

<p>आर्थिक विकास क्षेत्र</p>	<p>सामाजिक विकास क्षेत्र</p>
<ol style="list-style-type: none"> १. उन्नत जातको नगदेवाली खेती प्रवर्द्धन गर्ने २. उन्नत जातको खाद्यान्न वाली खेतीको प्रवर्द्धन गर्ने ३. सुन्तला पकेट क्षेत्र टारिपा विस्तार ४. उन्नतजातका बाखा पालन गर्ने ५. कृषकहरुकालागि प्राविधिक ज्ञान र क्षमता अभिवृद्धि गर्न तालिमको आयोजना गर्ने ६. उन्नत जातको विउको व्यवस्थापन गर्ने ७. गोठ सुधार गोठेमल सुधार, जैविक विषादि निर्माण र विस्तार गर्ने ८. घरेलु तथा लघु उद्यम विकासकालागि भवन, सामाग्री, उद्योग दर्ता र अभिमुखीकरण तालिमको आवश्यकता ९. वडामा कुटानी, पिसानी र चिरानी मिलको आवश्यकता १०. वडामा नर्सरीको स्थापना र व्यवस्थापन गर्ने ११. वडामा नाङ्गा डाडापाखामा वृक्षारोपण गर्ने १४२. जडीबुटी नर्सरीको स्थापना, व्यवस्थापन र गह्वर सुधार गर्ने 	<ol style="list-style-type: none"> १. वडामा माध्यमिक विद्यालयको आवश्यकता २. साक्षरता कक्षाहरु सञ्चालन गर्ने ३. बाल शिक्षाको भवन र छाना निर्माण गर्ने ४. विद्यालयको पक्की भवन निर्माण गर्ने ५. बाल प्रा.वि.को लागि कुर्सि, टेबल, र घेराबार ६. दुर्गा प्रा.वि. घेराबार ७. महिलाहरुका लागि सिलाईकटाई तालिम ८. परम्परागत रुपमा संचालित आरनहरुको स्तर बृद्धि ९. वडामा चेतना अभिवृद्धि तालिमको आयोजना गर्ने १०. दलित समुदायको आय आर्जन बृद्धिकालागि सीपमुलक तालिमको आयोजना गर्ने ११. महिला साक्षरता कक्षलाई प्रभावकारी बनाउनकालागि खाजाको व्यवस्था गर्ने १२. बालक्लवहरुको संस्थागत विकास गर्न नेतृत्व विकास र क्षमता विकास तालिम सञ्चालन गर्ने १३. फरक क्षमता भएका व्यक्तिहरुकालागि तालिमको आवश्यकता १४. अपाङ्गहरुको स्तर र अवस्था हेरेर परिचय पत्रको व्यवस्थापन गर्ने १५. वडामा चौतारी निर्माणको आवश्यकता

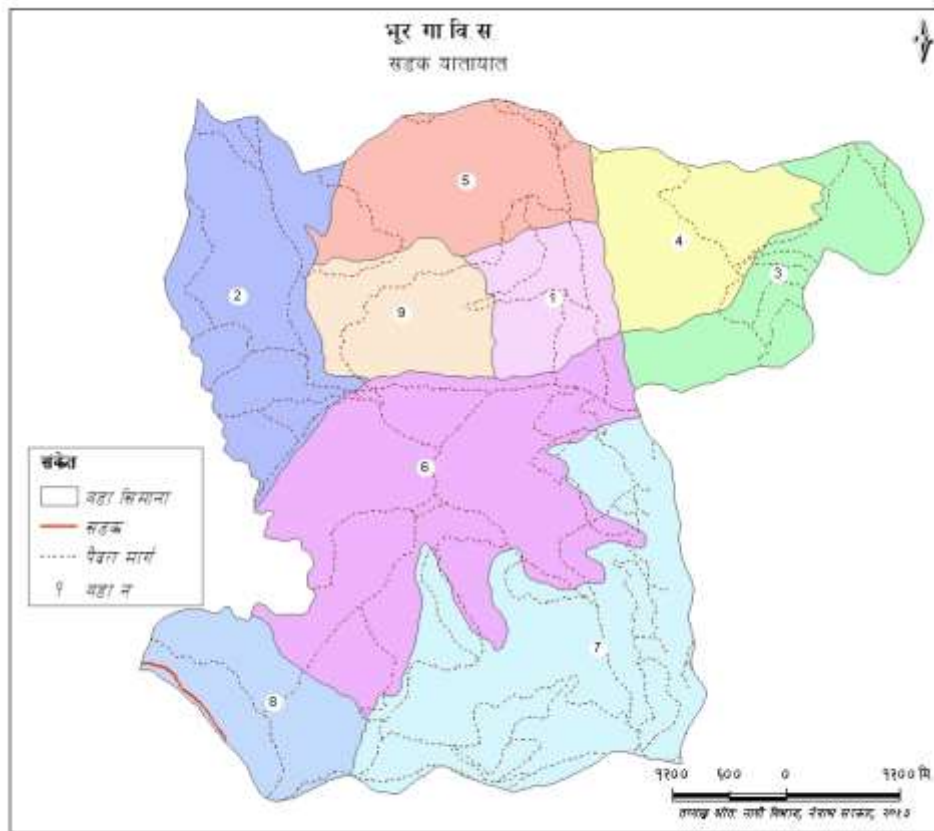
<p>भौतिक पूर्वाधार विकास क्षेत्र</p> <p>१. वडाका प्रकोपग्रस्त स्थानहरुमा तटवन्धन र वृक्षारोपण गर्ने</p> <p>२. वडामा बालमैत्री भवनको आवश्यकता</p> <p>३. वडामा सामुदायिक भवन, वृद्धाश्रम, पुर्नस्थापना केन्द्रको आवश्यकता</p> <p>संस्थागत तथा सुशासन विकास क्षेत्र</p> <p>१. क्षेत्रगत योजनाहरुको प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्न नियमित अनुगमन, समीक्षा, मूल्याङ्कन र लेखा परिक्षण गर्ने</p> <p>२. गाविस स्तरदेखि समुदाय स्तरसम्म क्षमता विकास तालिमको आयोजना गर्ने</p> <p>३. उपभोक्ता समितिलाई क्षमता विकास तालिम, गोष्ठीको आयोजना गर्ने</p>	<p>जलश्रोत तथा विद्युतीकरण विकास क्षेत्र</p> <p>१. खानेपानी मर्मत</p> <p>२. नुवागाऊँ खानेपानी को ट्याङ्गि र धारो निर्माण</p> <p>३. भेरी नदी निर्माण आली ७/८</p> <p>४. सिचाई कुलो मर्मत सिम्लीखोला रावतगाऊँ</p> <p>५. कार्कीटोल प्लाष्टिक पोखरी निर्माण</p>
--	---

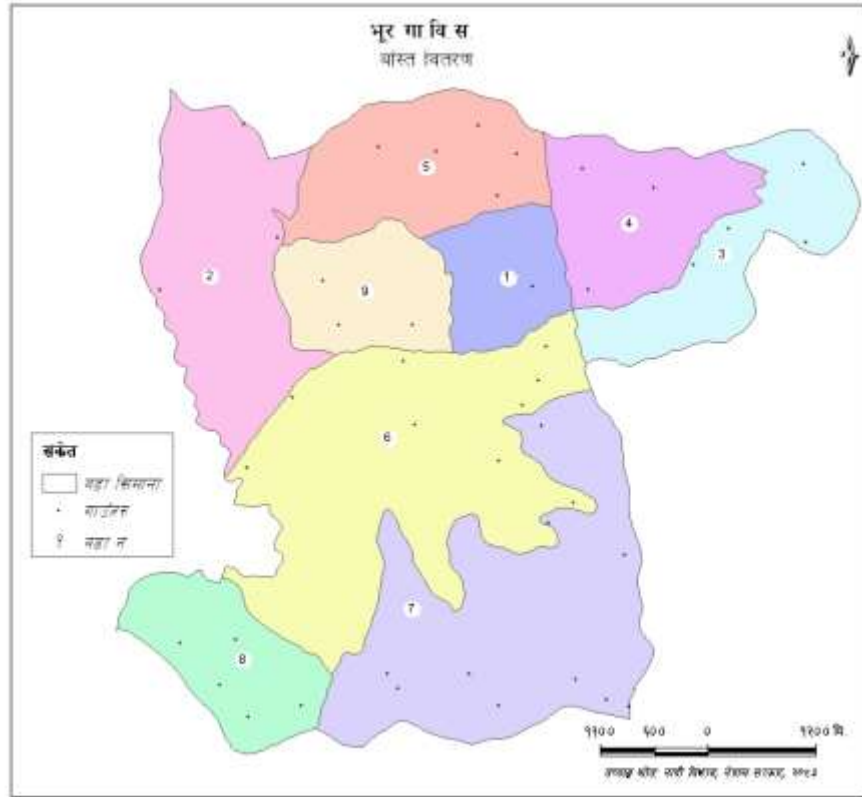
वडा नं : ९

<p>आर्थिक विकास क्षेत्र</p> <p>१. उन्नत जातको सिमी खेती विस्तार गर्ने</p> <p>२. उन्नत जातको खाद्यान्न बाली प्रवर्द्धन गर्ने</p> <p>३. उन्नत जातको कुखुरा पालन गर्ने</p> <p>४. कृषकहरुको क्षमता विकास तालिम र भ्रमणको आयोजना गर्ने</p> <p>५. उन्नत जातको विउको व्यवस्थापन गर्ने</p> <p>६. गोठ सुधार, गोठेमल सुधार र जैविक विषादिको प्रवर्द्धन गर्ने</p> <p>७. परम्परागत सिपको प्रवर्द्धन गर्दै सिकर्मी, डकर्मीकालागि तालिमको आयोजना गर्ने</p> <p>८. पयौपाटा(महिला समितिको) नर्सरी फारम सञ्चालन</p> <p>९. गह्वा सुधार, तटवन्धन र वृक्षारोपण गर्ने</p> <p>१०. मुसलपानी क.व. घेरावार चरिचरण नियन्त्रण तथा वृक्षारोपण</p> <p>भौतिक पूर्वाधार विकास क्षेत्र</p> <p>१. वडामा सामुदायिक भवन, वृद्धाश्रम र असहाय पुर्नस्थापना केन्द्रको निर्माण गर्ने</p> <p>२. भदाले सामुदायिक भवनको फिल्ड निर्माण</p> <p>३. वडाखोला देखि राछिनटाकुरा हुँदै बुच्छाला सम्मा घो.वाटो निर्माण</p> <p>४. कुनपातलदेखि कोलह हुँदै काप्रा चोरमेली घो.वाटो निर्माण</p>	<p>सामाजिक विकास क्षेत्र</p> <p>१. विद्यालयको भौतिक सुधार, कक्षाकोठा निर्माण गर्ने</p> <p>२. विद्यालयको घेरवार गर्ने, फर्निचरको व्यवस्थापन र फिल्ड निर्माण गर्ने</p> <p>३. सिलाई कटाई तालिम</p> <p>४. सुर्य ज्योति प्रा.वि.लाई घेरावार निर्माण</p> <p>५. उपस्वास्थ्य चौकी निर्माण गर्ने</p> <p>६. सहकारी सहकारी आवद्ध महिलाहरुको लागि क्षमता अभिवृद्धि तालिम</p> <p>७. महिला स्वयंसेविकाहरुलाई प्रोत्साहन भत्ता वृद्धि गर्ने ।</p> <p>८. दलित बस्तीमा आरन सुधार</p> <p>९. आयआर्जनका लगी कुखुरा पालन</p> <p>१०. वडामा बालमैत्री भवन निर्माणको आवश्यकता</p> <p>११. बालमैत्री शैक्षिक सामग्रीहरुको आवश्यकता</p> <p>१२. कुपोषणमा परेका बालबालिकाहरुलाई पौष्टिक आहाराको आवश्यकता</p> <p>१३. बालकलवहरुको संस्थागत विकासकालागि नेतृत्व विकास र क्षमता विकास तालिमको आयोजना गर्ने</p> <p>१४. अपाङ्गहरुको क्षमता विकासकालागि तालिमको आयोजना गर्ने</p> <p>१५. वडामा पाटी पौवा चौतारीको निर्माण गर्ने</p>
<p>जलश्रोत तथा विद्युतीकरण विकास क्षेत्र</p> <p>१. ओगट्टे गौडा लघुजलविद्युत</p> <p>२. जार्जदेखि कामुरा सम्म खानेपानी योजना</p> <p>३. जार्ज वान्नी मदाने सिमल खानेपानी</p>	<p>संस्थागत तथा सुशासन विकास क्षेत्र</p> <p>१. गाविसका क्षेत्रगत योजनाहरुको प्रभावकारी कार्यान्वयन, अनुगमन, मूल्याङ्कन, सार्वजनिक सुनुवाई, समीक्षा र जनलेखा परिक्षणलाई निरन्तरता दिने ।</p>

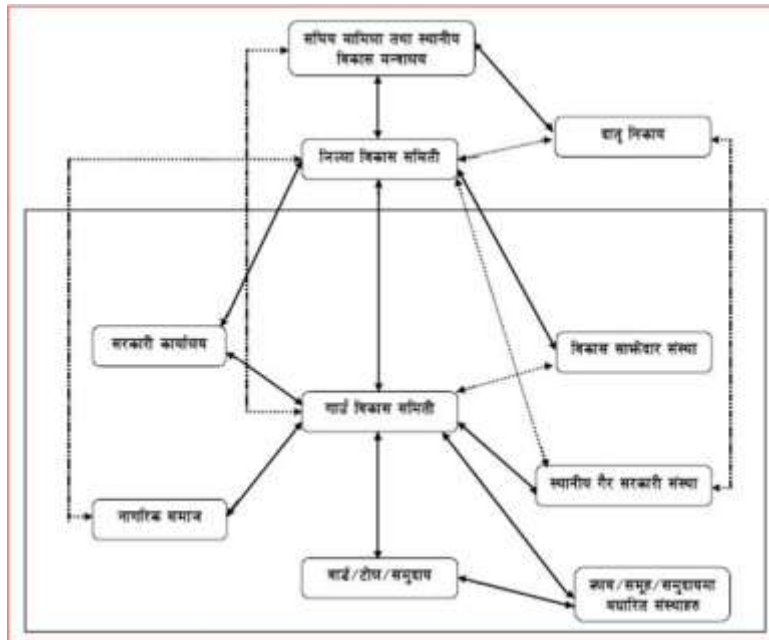
<p>४. सिम खेत ओराल सिचाई टेङ्गि मर्मत ५. जरे मुहान संरक्षण ६. भूर ९ पैयापाटा सिमेन्ट पोखरी निर्माण ७. भुप्रा खोला सिचाई योजना ८. जरे प्लाष्टिक पोखरी निर्माण ९. नाउली पोखरी १०. गौरापानी जार्ज(माथिल्लो बेल्ट) घोर्नेटा खानेपानी पुर्ननिर्माण ११. काँरा वास्नी, जार्ज (तल्लो बेल्ट) लयाटा खानेपानी पुर्ननिर्माण १२. छहरी देखि टाकुरा सम्म सिचाई टङ्गि निर्माण १३. छहरेखोला प्लाष्टिक पोखरी १४. मदाने सिमल सिचाई कुलो १५. ड्याम्नकि खाली पोखरी १६. कालाभूर खानेपानी टेङ्गि तथा धारा विस्तार १७. भुप्रा खोला देखि वेडग्रे खोला तटबन्ध १८. आरुपाटा मुहान संरक्षण १९. बालुखेत सिचाई निर्माण</p>	<p>२. उपभोक्ता समितिलाई क्षमता विकास तालिमको आयोजना गर्ने</p>
--	---

अनुसूचि ५: गाविसकोश्रोत नक्साहरु

अनुसूचि ६ : गा.वि.स.को संगठन संरचना र संस्थागत सम्बन्ध

अनुसूची ७: सहभागीहरुको उपस्थिति र प्रतिवद्धता

हामी हामीले बनाएको हाम्रो गा.वि.स.को आवधिक योजना कार्यान्वयन गर्न सामुहिक रूपमा प्रतिवद्धता जाहेर गर्दछौं ।

अनुसूची ८: कार्यशाला गोष्ठीको उपस्थिति

मौसमी पात्रा

क्र. सं.	बाली	जातहरु	रोप्ने (बेर्ना सार्ने) समय			बीउ दर/ रो. (ग्राम)	रोप्ने तरिका	लगाउने दुरी (फिट)		सारेको दिनदेखि पहिलो बाली दिने दिन	उत्पादन प्रति रोपनी (के.जी.)
			उच्च पहाड	मध्य पहाड	खोंच, बेसी, तराई			पक्ति-पक्ति	बोट - बोट		
१	काउली	१. काठमाण्डौ स्थानीय	चैत्र-आषाढ	श्रावण-भाद्र	भाद्र-आश्विन	३०	बेर्ना सार्न	२	१.५	९०-११०	१५००-२०००
		२. स्नेक्राउन (हाइब्रिड)	चैत्र-आषाढ	भाद्र-आश्विन	आश्विन-कार्तिक	२०	बेर्ना सार्न	२	१.५	११०-१२०	१५००-२०००
		३. स्नोबल/क्रिवोजायन्ट	चैत्र-आषाढ	भाद्र-आश्विन	आश्विन-कार्तिक	४०	बेर्ना सार्न	१.५	१	४०-५०	७००-१०००
		४. दिपाली/कात्तिकी	फाल्गुण-वैशाख	चैत्र-वैशाख	आषाढ-श्रावण	४०	बेर्ना सार्न	१.५	१	४०-५०	७००-१०००
		५. स्नो किंग (हाइब्रिड)	चैत्र-आषाढ	श्रावण-आश्विन	आश्विन-कार्तिक	२०	बेर्ना सार्न	२	१.५	५०-६५	५००-८००
		६. स्नो मिस्टीक (हाइब्रिड)	माघ-चैत्र	भाद्र-माघ	आश्विन-कार्तिक	२०	बेर्ना सार्न	२	२	१२०-१३५	८००-१०००
		७. रामी (हाइब्रिड)	वैशाख-श्रावण	भाद्र-आश्विन	आश्विन-कार्तिक	२०	बेर्ना सार्न	२	१.५	५०-६५	५००-८००
		८. मिल्क वे (हाइब्रिड)	आषाढ-भाद्र	श्रावण-आश्विन	आश्विन-कार्तिक	२०	बेर्ना सार्न	२	१.५	७०-८०	१५००-३६००
		९. सिल्भर कप-६० (हाइब्रिड)	जेष्ठ-श्रावण	श्रावण-भाद्र	आश्विन-कार्तिक	२०	बेर्ना सार्न	२	१.५	५०-६५	११००-१८००
		१०. एन.एस-८४(हाइब्रिड)	फाल्गुण-चैत्र	माघ-फाल्गुण	आश्विन-कार्तिक	२०	बेर्ना सार्न	२	१.५	६०-७०	१८००-२४००
		११. स्वेता (हाइब्रिड)	आश्विन-चैत्र	माघ-चैत्र	आश्विन-कार्तिक	२०	बेर्ना सार्न	२	१.५	६०-७५	१८००-२४००
		१२. एन.एस.-९०(हाइब्रिड)	फाल्गुण-चैत्र	माघ-फाल्गुण	आश्विन-कार्तिक	२०	बेर्ना सार्न	२	२	९०-१००	१८००-५०००
		१३. ह्वाइट कन्टेसा (हाइब्रिड)	जेष्ठ-श्रावण	श्रावण-भाद्र	आश्विन-मंसिर	२०	बेर्ना सार्न	१.५	१.५	६०-६५	१०००-१५००
२	बन्दा	१. गोल्लेन एकर	फाल्गुण-वैशाख	श्रावण-भाद्र	भाद्र-आश्विन	४०	बेर्ना सार्न	२	१.५	९०-१००	१०००-१५००
		२. प्राईड अफ इन्डिया	फाल्गुण-वैशाख	चैत्र-आश्विन	भाद्र-आश्विन	३०	बेर्ना सार्न	१.५	१	८०-८५	१०००-१५००
		३. लेट लार्ज ड्रम हेड	फाल्गुण-वैशाख	चैत्र-आश्विन	भाद्र-आश्विन	३०	बेर्ना सार्न	२	२	१००-१२०	१५००-२५००
		४. कोपन हेगन मार्केट	फाल्गुण-वैशाख	चैत्र-आश्विन	भाद्र-आश्विन	२०	बेर्ना सार्न	२	१.५	८०-१२०	१५००-२५००
		५. ग्रीन कोरोनेट(हाइब्रिड)	फाल्गुण-वैशाख	चैत्र-आश्विन	भाद्र-आश्विन	२०	बेर्ना सार्न	२	१.५	८०-१२०	१५००-२५००
		६. ग्रीन स्टोन (हाइब्रिड)	वैशाख-भाद्र	श्रावण-मार्ग	भाद्र-मंसिर	२०	बेर्ना सार्न	२	१.५	५५-६५	९००-२७००
		७. ग्रीन काउन (हाइब्रिड)	वैशाख-भाद्र	भाद्र-चैत्र	भाद्र-मंसिर	२०	बेर्ना सार्न	२	१.५	६०-७०	१८००-७०००
		८. टि ७२१ (हाइब्रिड)	वैशाख-भाद्र	भाद्र-माघ	भाद्र-मंसिर	२०	बेर्ना सार्न	२	१.५	५५-६५	१८००-२४००
		९. रुबी बल(हाइब्रिड)	वैशाख-भाद्र	भाद्र-चैत्र	भाद्र-मंसिर	२०	बेर्ना सार्न	२	१.५	६५	२४००-५०००
		१०. ग्रीन कप (हाइब्रिड)	वैशाख-भाद्र	भाद्र-चैत्र	भाद्र-मंसिर	२०	बेर्ना सार्न	२	१.५	७३	२४००-५०००

		११. टृपिकल किंग(हाइब्रिड)	वैशाख-भाद्र		भाद्र-मंसिर	२०	बेर्ना सार्न	२	१.५	६५-७०	२४००-५०००
३	टमाटर	१. पुसरोबी २. पनप्रेकस/मनिमेकर ३. पुसअर्लि ड्वार्फ ४. रोमा ५. नविन/नुतन (हाइब्रिड) ६. मनिषा (हाइब्रिड) ७. अविनास, एक पटक फलने ८. एन.एस-८१५/८१२/२५३५ ९. स्वरक्षा १०. टि-५९७५	चैत्र-वैशाख चैत्र-वैशाख चैत्र-वैशाख चैत्र-वैशाख चैत्र-वैशाख फाल्गुण-चैत्र	माघ-फाल्गुण माघ-फाल्गुण माघ-फाल्गुण माघ-फाल्गुण माघ-फाल्गुण फाल्गुण-चैत्र	भाद्र-आश्विन भाद्र-आश्विन भाद्र-आश्विन भाद्र-आश्विन भाद्र-आश्विन आश्विन-माघ आश्विन-माघ आश्विन-माघ आश्विन-पौष	२० २० २० २० १० १० १० १० १०	बेर्ना सार्न बेर्ना सार्न बेर्ना सार्न बेर्ना सार्न बेर्ना सार्न बेर्ना सार्न बेर्ना सार्न बेर्ना सार्न बेर्ना सार्न	२ २.५ २ २ २.५ २ २.५ २ २.५ २	२ २ १.५ १.५ २ २ २ २ २ २	८०-९० ८०-९० ७०-८० ७०-८० ६०-९० ६०-९२० ९०-९२० ५०-९० ५५ ६०-९०	१०००-१५०० १०००-१५०० १०००-१५०० १०००-१५०० १०००-१५०० ३०००-८००० ३०००-८००० ४०००-७००० ४०००-७००० ५०००-७०००
४	भेंडे खुर्सानी	१. कार्लिफोनीया	चैत्र-वैशाख	माघ-फाल्गुण	भाद्र-आश्विन	५०	बेर्ना सार्ने	१.५	१.५	६०-९०	५००-८००
५	भण्टा	१. क्रान्ति २. नुकी ३. विरगंज सेतो/सर्लाही हरियो ४. पि.पि.एल.(पर्पल लामो)	चैत्र-जेष्ठ चैत्र-जेष्ठ चैत्र-जेष्ठ चैत्र-जेष्ठ	माघ-चैत्र माघ-चैत्र माघ-चैत्र माघ-चैत्र	भाद्र-कार्तिक भाद्र-कार्तिक भाद्र-कार्तिक भाद्र-कार्तिक	३० ३० ३० ३०	बेर्ना सार्ने	२ २ २ २	१.५ १.५ १.५ १.५	७०-९० ७०-९० ७०-९० ७०-९०	२०००-३००० २०००-३००० २०००-३००० २०००-३०००
६	सिमी	१. घिउ सिमी (केन्दुकी ओण्डर) २. कन्टेण्डर/ जायन्टस्टुगीलेस ३. चौमासे सिमी	चैत्र-वैशाख चैत्र-वैशाख आषाढ-श्रावण	माघ-फाल्गुण माघ-फाल्गुण जेष्ठ-आषाढ	भाद्र-आश्विन भाद्र-माघ माघ-आश्विन	२.५ ३ २.५ के.जी.	बीउ रोप्ने बीउ रोप्ने बीउ रोप्ने	३.५ ३ ३.५	१ १ १	६०-९० ६०-९० ६०-९०	६००-१००० ६००-१००० ६००-१०००
७	मूला	१. चालिसदिने २. मिनुअर्लि ३. अलसिजन (टोकानासी) ४. प्युठाने रातो	वैशाख-भाद्र वैशाख-आश्विन फागुन-चैत्र वैशाख-आश्विन	जेष्ठ-भाद्र जेष्ठ-आश्विन चैत्र-वैशाख जेष्ठ-आश्विन	श्रावण-आश्विन भाद्र-मंसिर भाद्र- मंसिर भाद्र-मंसिर	२५० २५० २५० २५०	बीउ रोप्ने बीउ रोप्ने बीउ रोप्ने बीउ रोप्ने	१ १ १ १	०.५ ०.५ ०.५ ०.५	३५-४० ५०-६० ५०-६० ४५-५०	१५००-२००० २०००-२५०० १०००-१५०० २०००-२५००
८	भिण्डी	१. अर्का अनामिका (ए.ए.) २. पुसाश्रवाणी/ पर्वातीक्रान्ति	वैशाख-जेष्ठ	माघ-आषाढ	फाल्गुण-श्रावण	६००	बीउ रोप्ने	२	१	५०-६०	१५००-२०००

९	काँक्री	१. भक्तपुर लोकल	वैशाख-जेष्ठ	फाल्गुण-चैत्र	माघ-जेष्ठ	१००	बीउ रोप्ने	५	३.५	६०	१०००-२०००
		२. निन्जा	वैशाख-जेष्ठ	फाल्गुण-वैशाख	माघ-वैशाख	१००	बेर्ना सार्ने	५	३.५	६०	१०००-१५००
		३. कुसुले	वैशाख-जेष्ठ	फाल्गुण-वैशाख	फाल्गुण-जेष्ठ	१००	बेर्ना सार्ने	५	३.५	६०	१०००-१५००
१०	पिरो खुर्सानी	१. ज्वाला	चैत्र-वैशाख	माघ-चैत्र	भाद्र-आश्विन	४०	बेर्ना सार्ने	२	१.५	७५-१००	१००-१५०
		२. स्थानीय नेपाली / अकवरे	चैत्र-वैशाख	माघ-चैत्र	भाद्र-आश्विन	४०४०	बेर्ना सार्ने	२	१.५	७५-१००	१००-१५०
		३. सुर्यमुखी	चैत्र-वैशाख	माघ-चैत्र	भाद्र-आश्विन		बेर्ना सार्ने	२	१.५	७५-१००	१००-१५०
११	तिते करेला	१. स्थानीय सेतो	वैशाख-जेष्ठ	फाल्गुण-चैत्र	माघ-जेष्ठ	१५०	बेर्ना सार्ने	५	२	६०	५००-१०००
		२. हरियो लामो	वैशाख-जेष्ठ	फाल्गुण-चैत्र	माघ-जेष्ठ	१५०	बीउ रोप्ने	५	२	६०	५००-१०००
		३. कोयमवटोर	वैशाख-जेष्ठ	फाल्गुण-चैत्र	माघ-जेष्ठ	१५०		५	२	६०	५००-१०००
१२	रायो	१. खुमलचौडा पाते	फाल्गुण-वैशाख	भाद्र-मंसिर	आश्विन-मंसिर	३०	बेर्ना सार्ने	१	१	३०	१२००-१५००
		२. खुमलरातो पाते	फाल्गुण-वैशाख	भाद्र-मंसिर	आश्विन-मंसिर	३०	बेर्ना सार्ने	१	१	३०	१२००-१५००
		३. मार्फा चौडा पाते	फाल्गुण-वैशाख	भाद्र-मंसिर	आश्विन-मंसिर	३०	बेर्ना सार्ने	१	१	३०	१२००-१५००
१३	बोडी	१. सबै जातका तने बोडीहरु	चैत्र-वैशाख /श्रावण-भाद्र	माघ-फाल्गुण श्रावण-भाद्र	श्रावण-आश्विन	२ के.जी.	बीउ रोप्ने	२	१	३०	५००-८००
१४	प्याज	१. रेड क्रिबल/डार्क रेडरेड	कार्तिक-मंसिर	कार्तिक/पौष	कार्तिक/पौष	४००	बेर्ना सार्ने	०.५	०.३३	१००-१२०	२०००-४०००
		२. नासीक	कार्तिक-मंसिर	कार्तिक/पौष	कार्तिक/पौष	४००	बेर्ना सार्ने	०.५	०.३३	१००-१२०	२०००-४०००
१५	केराउ	१. सिकिम लोकल	चैत्र-वैशाख	भाद्र-आश्विन	आश्विन-कार्तिक	बीउ रोप्ने	४ के.जी.	०.५-१	०.५	६०-६५	५००-१०००
		२. आर्केल/बोनेभिल	चैत्र-वैशाख	आश्विन-कार्तिक	आश्विन-कार्तिक	बीउ रोप्ने	३ के.जी.	१-१.५	०.५	९०-१००	५००-१०००
		३. न्युलाईन पर्फेक्सन	चैत्र-वैशाख	आश्विन-कार्तिक	आश्विन-कार्तिक	बीउ रोप्ने	३ के.जी.	१-१.५	०.५	९०-१००	५००-१०००

